

PHOTOOLIEF

magazine 04/2018

Editorial

Fotografiile sunt egoiști. Aceștia iau mereu câte ceva de peste tot, sub formă de imagini, însă rareori mai dau și ceva înapoi. Fotografia este prin natura ei o artă altruistă, pentru că, de cele mai multe ori, realizăm imagini pentru a le arăta altora, însă există și aici o doză de egoism, pentru că o facem pentru a ne face cunoscuți, admirați, invidiați, nu neapărat pentru a ajuta cu ceva ceea ce fotografiem. Există desigur și excepții în toată această poveste.

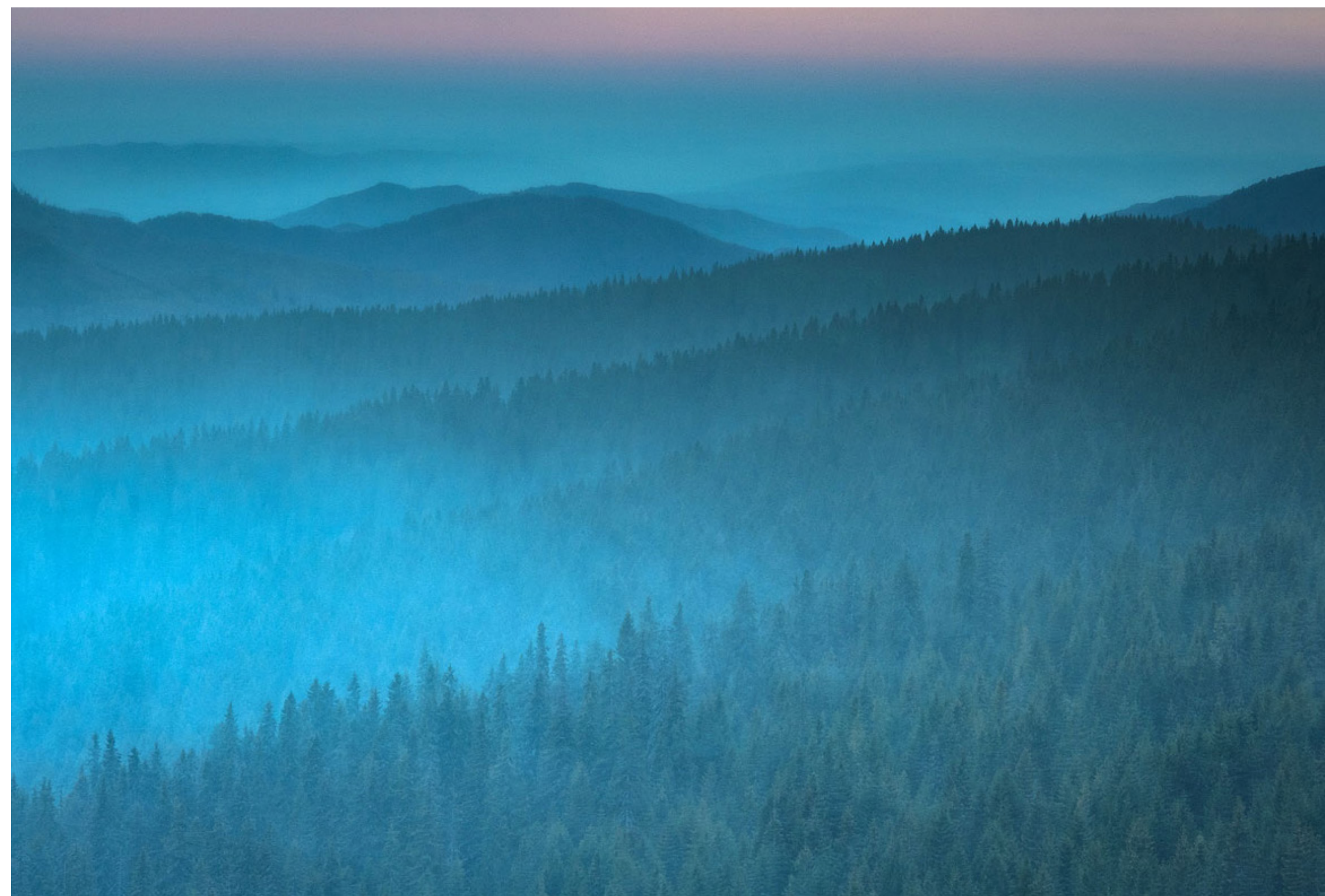
Pentru mine, fotografia nu este doar o artă, ci și o unealtă importantă, mai ales atunci când discutăm despre ce reprezintă fotografia documentară, cea care ne-a ajutat să conștientizăm lumea din trecut. Dacă nu ar fi existat acest

gen fotografic, nu am ști cum a fost debarcarea din Normandia, fotografiată de Robert Capa, nu am putea vedea criza americană din anii '30 prin ochii fotografei Dorothea Lange, nu am conștientiza la fel de bine poveștile despre foametea din Africa spuse în imagini de Kevin Carter, nu am cunoaște nimic din lumea popoarelor indigene ale planetei, din marile explorări geografice sau din speciile care între timp au dispărut și despre care s-au păstrat doar rare imagini fotografice.

Deseori, în goana noastră după faimă și după o autopromovare artistică, uităm să documentăm lucruri esențiale, extrem de utile în lupta de aici, din lumea obișnuită, din lumea egoistă în care trăim.

Dar să revenim la a da ceva înapoi. Fotografia aduce înapoi cunoaștere, dacă ne gândim la momentele enumerate mai devreme, aduce istorie, înțelegere. Dacă vrem să ne cramponăm și mai acut în prezent, atunci fotografia poate fi considerată și o armă de luptă, o armă care să aducă schimbare.

În urmă cu cinci ani, cu ajutorul unei campanii în care am fost implicat alături de WWF și National Geographic, am reușit să salvăm râul Topolog din Munții Făgăraș, ce urma să fie distrus de construcția unor microhidrocentrale, fotografia jucând un rol foarte important în acest proiect. Astfel de realizări îți aduc împliniri mult mai mari decât orice premiu, pentru că doar astfel poți da cu adevărat ceva înapoi. Am câștigat atunci doar o bătălie, în prezent, aceeași vale, fiind amenințată cu defrișarea. Mai este un întreg război de dus, dar m-am înghătat deja la el, iar alături de Fundația Conservation Carpathia am documentat o foarte mare parte din Munții Făgăraș, imaginile obținute fiind folosite în campania lor pornită pentru a declara această zonă cea mai mare rezervație forestieră din Europa.

Mai avem mult de luptat, însă doar ceea ce lăsăm în urmă contează cu adevărat. Dincolo de micile realizări personale, aceste vise uriașe reprezintă adevăratul țel, cel puțin pentru mine. Dacă nu luptăm pentru natură, însăși subiectul meu favorit, atunci ce vor mai fotografia colegii noștri de breaslă peste alți 100 de ani?

Vă invit ca data viitoare când ridicați aparatul la ochi pentru un cadru superb, să vă gândiți și la ceea ce puteți face pentru a ajuta, indiferent de subiectul ales.

Cuprins

Și în acest an ne-am străduit să vă aducem un conținut cât mai diversificat în paginile revistei noastre, așa că, pe lângă un scurt istoric, o prezentare a echipei, informații despre turele noastre din 2018 și un calendar pentru 2019, rubrici cu care v-ați obișnuit deja, v-am pregătit și alte subiecte interesante. În primul rând, o galerie dedicată fotografiei de portret, iar mai apoi un articol despre fotografia culinară, o primă parte a unui articol foarte complex despre fotografia wildlife și a doua parte a aventurii noastre din SUA. Am încercat să vă facem cât mai ușoară parcurgerea revistei, așa că puteți naviga în zonele de interes cu ajutorul link-urilor de aici sau din footer-ul paginii. În același timp aveți și link-uri externe acolo unde este cazul. Lectură plăcută.

EDITORIAL

DESPRE NOI

Scurt istoric (4)

Echipa (5-6)

Serviciile noastre (7)

RETROSPECTIV 2018

Ce am susținut (8-11)

Ce am inițiat (12-13)

Ce ni s-a întâmplat (14)

Rețeta PhotoLife (15)

Turele noastre (16-18)

Fotografiile voastre (19-43)

CALENDAR 2019 (44-48)

GALERIE

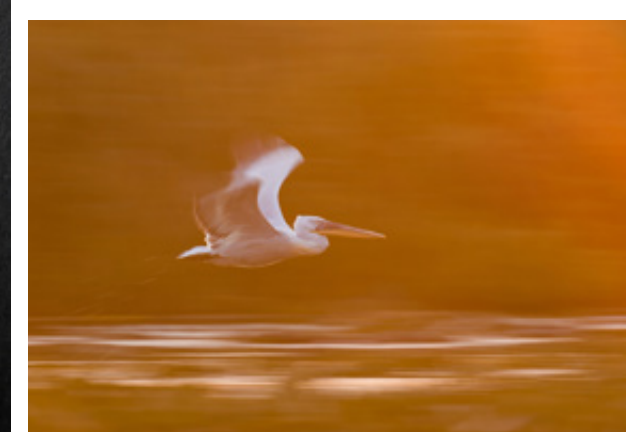
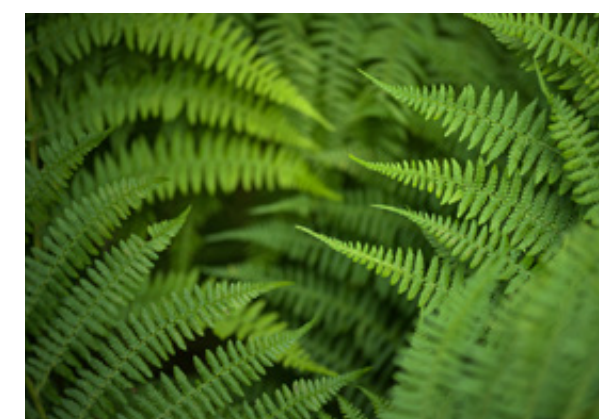
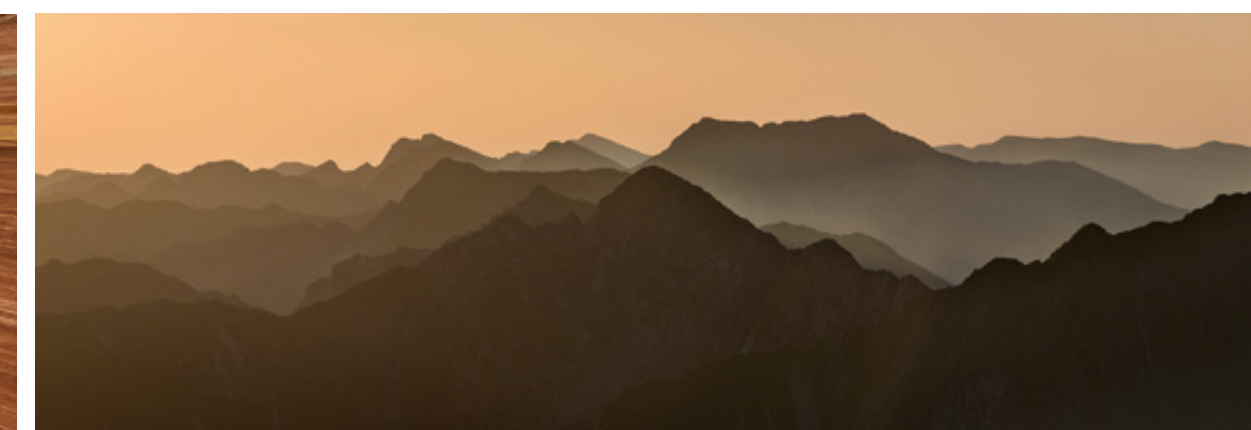
Imaginarium (49-62)

ARTICOLE

Fotografia wildlife I (63-100)

Fotografia culinară (101-115)

Peisaje americane II (116-158)

Despre noi

După mai bine de 10 ani de activitate, ne simțim mai tineri ca niciodată, însă, în același timp, mai maturi și mai dedicați cauzei noastre. Pentru noi, cea mai mare satisfacție este atunci când terminăm un curs sau o tură foto și vedem pe fețele participanților mulțumirea acumulată și dorința de a reveni. Iată, pe scurt, câteva gânduri despre povestea noastră.

Anul 2007 a fost momentul în care Dan Dinu a creat PhotoLife și a pornit primul curs modern de fotografie de la acea vreme din Brașov și printre primele din țară. Am petrecut de atunci peste 1.000 de ore în sala de curs, dar și sute de ore în teren și am învățat împreună permanent. Doi ani mai târziu am lansat primul curs de fotografie online din România și am inițiat și primul nostru workshop, iar din 2011 am început să organizăm primele noastre photo tour-uri în afara țării, ce au generat extrem de multe amintiri frumoase. Am colaborat la aceste activități cu foarte mulți fotografi, printre care Iliuță Goean, Dorin Bofan, Horia Bogdan, Luiza Boldeanu și Tatiana Volontir. Chiar dacă în timp unii dintre ei și-au continuat drumul pe cont propriu, ne place să credem că o parte din ceea ce fac astăzi bine, vine în urma experienței acumulate la PhotoLife.

Spre deosebire de alți fotografi care oferă servicii similare cu ale noastre, ne-a plăcut mereu să fim complet transparenti față de voi. Pe site-ul nostru puteți găsi toate informațiile despre ture și cursuri, cu toate amănunțele necesare. Chiar dacă există mereu riscul să fim copiați, pentru noi este mai important ca voi să aflați tot ce aveți nevoie din prezentarea activităților și nu în urma

discuțiilor pe e-mail sau pe rețelele de socializare. Credem cu tărie că metoda noastră este mult mai profesionistă și mai corectă față de voi.

Nu putem spune că acești peste 10 ani de activitate au fost ușori, dar nici nu putem să ne plângem că au fost grei. Au fost frumoși. Au fost împliniți. Ne-au inspirat. Ce ne bucură cel mai tare este că, împreună cu voi, am putut să dezvoltăm acest domeniu în România. Noi am încercat mereu să inovăm și să fim mai profesioniști în ceea ce facem, iar voi ne-ați sprijinit constant acordând încredere serviciilor noastre. Astăzi, după puțin mai mult de un deceniu de când au apărut pe piața românească, turele și cursurile foto sunt mai diversificate și calitative, iar noi toți am avut aici un aport. PhotoLife a trăit alături de voi extrem de multe momente frumoase în toți acești ani, iar pentru aceasta nu putem decât să vă mulțumim.

Promitem să vă fim alături și de acum înainte, atât pentru a vă ajuta să vă descoperiți pasiunea pentru fotografie, cât și pentru a continua călătoria începută cu atât de mulți dintre voi.

Mai multe despre povestea noastră găsiți pe www.photolife.ro/ro/despre-noi

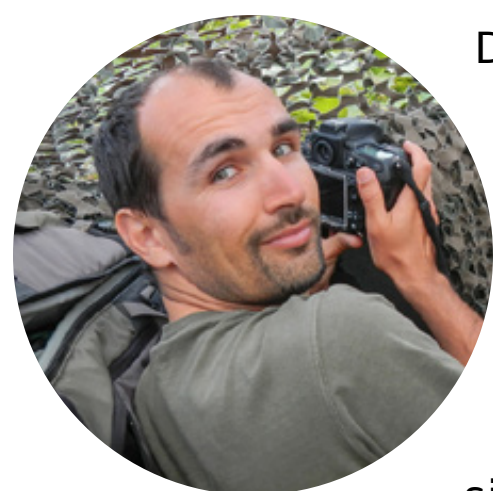

Echipa PhotoLife

PhotoLife înseamnă pasiune, dedicație și perseverență. Pasiune pentru ceea ce facem, dedicație pentru cei care aleg să fie alături de noi și perseverență pentru a ne dezvolta continuu. Trainerii noștri nu sunt doar niște simpli fotografi, ci oameni care încearcă să fie tot mai buni în ceea ce fac, care pun extrem de multă pasiune în munca lor și care, poate cel mai important, sunt deschiși să împărtășească și altora cunoștințele lor. Noi vă dezvăluim tot ce știm, pentru că numai astfel vom deveni la rândul nostru nevoiți să învățăm mai mult și să evoluăm continuu alături de voi.

Dan Dinu

fotograf / trainer PhotoLife

Dan practică fotografia de mai bine de 20 de ani și a fondat PhotoLife în 2007. În prezent este președintele Forona (Organizația Fotografilor de Natură din România) și se implică în numeroase proiecte fotografice ce vizează protecția mediului, alături de cele mai importante ONG-uri din domeniu.

A fost publicat în numeroase reviste, printre care și National Geographic, și a obținut numeroase nominalizări sau premii la concursuri de specialitate. În 2010 a inițiat România Sălbatică, cel mai mare proiect de fotografie de natură creat până acum în țară. A vizitat și fotografiat până acum peste 30 de țări și este trainerul nostru principal la turele foto.

Iliuță Goean

fotograf colaborator

Iliuță este un foarte bun ghid și cunoscător al Deltei Dunării și unul dintre colaboratorii noștri cei mai vechi. Împreună cu el am dezvoltat la PhotoLife programe specializate pe fotografia wildlife, încă din 2010, axate mai ales pe fotografierea păsărilor.

Este ghid în Delta Dunării și fotograf din 2007 și este membru fondator Forona (Organizația Fotografilor de Natură din România).

A publicat imagini în diverse reviste și albume de profil și a participat la mai multe expoziții atât în țară cât și în afară, prin care a promovat de fiecare dată avifauna României.

© Dan Dinu

Dorin Bofan

fotograf colaborator

Dorin fotografiază natura din 2006 și a publicat în tot acest timp fotografii, interviuri și articole în reviste tipărite sau online, printre care și National Geographic, PhotoMagazine sau Photo Travel. A participat la câteva concursuri de fotografie, câștigând sau fiind în lista scurtă la International Photography Awards, Wildlife Photographer of the Year sau Milvus Photo Contest.

Dorin este membru fondator Forona (Organizația Fotografilor de Natură din România), unde este în prezent vicepreședinte.

Din 2015 organizează ture foto alături de Dan Dinu în cadrul PhotoLife, în special în țările nordice.

Horia Bogdan

fotograf colaborator

Horia este fotograf din 2007, însă a stat puțin mai departe de lumea fotografică din România, preferând ca în primii ani de activitate să publice în reviste de profil din afara țării. În 2012 a reușit să obțină un loc doi la Epson International Photographic Pano Awards, iar în 2018 a câștigat premiul cel mare la Milvus Photo Contest. A participat la mai multe expoziții de grup, a publicat imagini în albume despre natură și este membru fondator Forona (Organizația Fotografilor de Natură din România).

Din 2014 este colaborator PhotoLife, unde a organizat alături de Dan Dinu mai multe ture foto, bazate în special pe zone din Marea Britanie.

Laurent Lefèvre

fotograf colaborator / webmaster

Francez de origine, Laurent a ales să se mute în România în 2007. Fiind un călător pasionat, fotografia a venit ca o extensie, iar acum cele două se împletesc, fiind nedespărțite.

În 2013 a participat la un curs de fotografie alături de PhotoLife, iar mai apoi au urmat nenumărate ture foto. A participat la mai multe expoziții de grup și proiecte alături de Dan Dinu, cum ar fi Road Trip 4 Nature, și este co-organizator al turelor noastre din Franța.

Laurent este cel care a creat site-ul PhotoLife și se ocupă de buna funcționare a acestuia.

Dragoș Pîrnog

partener Explore Travel

Dragoș lucrează în turism din anul 2000 și se consideră norocos să activeze într-un domeniu atât de frumos, în care să își poată transforma pasiunea în muncă. Din dorința de a ieși din tiparele clasice ale turismului de masă, a decis să

își deschidă propria agenție de turism. Explore Travel a fost înființată în 2006 și a inovat mereu pe piața de turism din România. Legătura dintre turism și fotografie este foarte strânsă, iar asta se vede în turele foto organizate până acum.

Colaborarea cu PhotoLife a început în 2013, cu un safari foto în Africa, iar de atunci am realizat foarte multe ture foto împreună.

Cosmin Dumitrache

videograf colaborator

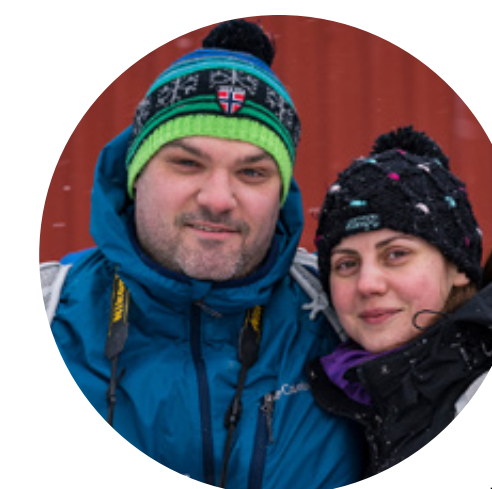

Cosmin a luat startul în domeniul producției video încă din adolescență și de mai bine de 10 ani lucrează în acest domeniu.

Din 2013 a început să colaboreze cu Dan Dinu la realizarea de filme despre natură și a pus bazele NDT (Nature & Travel Documentaries), proiect dedicat filmului documentar. Filmul Natura Brașovului, creat împreună cu Dan Dinu și Propark, a fost premiat și selectat la mai multe festivaluri de specialitate din: China, Elveția, Rusia, Polonia și Portugalia. Colaborează cu PhotoLife la realizarea unor proiecte precum Road Trip 4 Nature sau România Sălbatică.

Luiza & Cristian Cerghedean

colaboratori PhotoLife

Luiza este pasionată de fotografie încă din copilărie, din perioada în care părinții ei aveau aparatură și laborator foto, iar Cristian a iubit dintotdeauna natura și tehnica, două pasiuni care se pot îmbina perfect în fotografie.

Împreună au descoperit la PhotoLife că fotografia presupune mai mult decât instantanee și amintiri digitale.

Din 2015 au început să participe la activitățile noastre, ca ulterior să se implice activ în proiectele desfășurate din dorința de a-și aduce aportul la ceea ce înseamnă și promovează PhotoLife.

Serviciile noastre

© Dan Dinu

PhotoLife vă oferă mai multe tipuri de servicii cu tematică fotografică, ce vă vor ajuta să vă dezvoltați pasiunea pentru fotografie. Cursurile foto sunt destinate celor care vor să asimileze cunoștințele de bază despre fotografie, iar workshop-urile și photo tour-urile sunt destinate celor care vor să facă mai multă practică. Iată mai multe detalii despre ceea ce vă oferim.

Curs foto

interactiv, intuitiv, prietenos

Susținem periodic cursuri dedicate inițierii în fotografie sau fotografiei de natură. Aceste cursuri sunt predate de Dan Dinu și se pot întinde pe o perioadă mai lungă de timp (o lună și jumătate la Brașov), sau pot fi intensive (concentrate într-un interval de 10 zile în alte locuri din țară).

Cursurile conțin atât lecții teoretice, cât și cursuri practice susținute în sală, în oraș sau în diferite locuri cu potențial fotografic. Tematica este una foarte bine conturată, iar cursurile se bazează pe foarte multă interactivitate, pe studii de caz și pe multe imagini exemplificative. Ne bazăm atât pe experiența trainerului, cât și pe un suport de curs de calitate, dezvoltat și îmbunătățit permanent cu noi imagini și studii de caz.

Mai multe detalii găsiți pe www.photolife.ro/ro/lista-curs-foto

Workshop foto

învață fotografie în ritmul tău

Un workshop este întotdeauna un prilej să învățați lucruri noi și să vă faceți prieteni. Este cel mai frumos și practic mod de a combina teoria cu practica și cu feedback-ul de pe teren.

Workshop-urile noastre au în general trei părți distincte. Partea teoretică se asimilează sub forma unui slideshow cu informații, fotografii și studii de caz, adaptate tematicii. Partea practică este constituită din ședințe foto și deplasări pe teren, unde se vor pune în aplicare informațiile teoretice prezentate. Ultima parte este una în care vom vizualiza imaginile create și unde veți putea primi un feedback pentru ceea ce ați realizat. Un workshop este un spațiu de comunicare intensivă, așa că nu trebuie să vă feriți să vă implicați cât mai mult.

Mai multe detalii găsiți pe www.photolife.ro/ro/lista-workshop-foto

Photo tour

călătorește, descoperă, fotografiază

În photo tour-uri îți oferim ture în locuri inedite, în care atenția noastră este concentrată pe găsirea unor oportunități fotografice deosebite. Această descoperire a locurilor cu ajutorul fotografiei, îți va oferi de fiecare dată o mai bună înțelegere a oamenilor, a culturii, a peisajului sau a faunei specifice zonei în care te găsești.

Chiar dacă nu mai există ședințe teoretice, orice întrebare își poate găsi răspunsul direct în teren. Dacă la un workshop petreceai alături de noi câteva zile, la un photo tour poți petrece până la două săptămâni. Pentru că grupurile compacte sunt mult mai unite și pentru că ne place să fim mereu o echipă cât mai echilibrată, de fiecare dată alegem să mergem în grupuri mici.

Mai multe detalii găsiți pe www.photolife.ro/ro/lista-photo-tour

Photo hide

mai aproape de lumea animalelor

A fotografia animale nu este un lucru ușor, iar de-a lungul timpului am creat multe ture dedicate acestui gen fotografic. Dincolo de a merge și căuta animale, experiența oferită de un hide specializat (o ascunzătoare confortabilă în care poți fotografia în voie) este cu totul alta. Folosind această metodă, animalele nu mai sunt stingherite de prezența omului, sau o acceptă mult mai ușor, iar fotograful se poate concentra mai mult pe comportament.

Am colaborat la dezvoltarea mai multor hide-uri foto, iar în curând veți putea găsi pe website-ul nostru mai multe informații despre cum le puteți folosi. Suntem mereu atenți la etică, așa că toate metodele folosite de noi sunt prietenoase cu natura.

Mai multe detalii găsiți în curând pe www.photolife.ro/ro/lista-photo-hide

Ce am susținut

Anul acesta am finalizat două proiecte mari, proiecte care sperăm noi să fie de folos în conservarea naturii din România, pe care o sprijinim prin tot ceea ce facem de foarte mult timp încoace. Am continuat colaborări mai vechi sau am inițiat altele noi și am încercat să sprijinim, ca de fiecare dată, proiecte frumoase ce merită susținute.

Apa

expoziție Forona la a treia ediție Alpin Film Festival

A devenit oarecum o tradiție, ca în fiecare an, în cadrul **Alpin Film Festival**, să avem în Piața Sfatului din Brașov o expoziție organizată de Forona (Organizația Fotografilor de Natură din România). Dacă anul trecut am onorat muntele, de această dată am spus povestea apei, imaginată de 14 fotografi de natură. Lichidul ce stă la baza vieții a fost prezentat în cadrul expoziției în toate formele lui, de la mări și oceane, la râuri și cascade, de la delicați fulgi de nea, până la puternici ghețari, și am făcut și o incursiune în lumea viețuitoarelor care depind de zonele umede ale planetei.

Expoziția a sintetizat o călătorie pe cinci continente, în încercarea de a înțelege importanța apei și valoarea incontestabilă pe care acest

lichid uimitor o are în susținerea vieții. Alpin Film Festival revine și în 2019, între 25 februarie - 02 martie, așa că vă așteptăm cu o nouă expoziție și alte evenimente.

© Dan Dinu (toate imaginile)

FotografOM

interviu cu Dan Dinu

La provocarea Sabine Cornovac, Dan Dinu a răspuns la niște întrebări mai atipice despre fotografie și despre viața lui de până acum din acest domeniu. Acest interviu face parte dintr-o serie mai amplă, denumită FotografOM, prin care Sabina își dorește să aducă în atenția cititorilor de pe blogul ei, pe acei fotografi care au impresionat-o și cu care a avut plăcerea să lucreze în diferite proiecte.

Puteți citi interviul pe www.sabinacornovac.ro

Milvus photo contest

ediția aniversară de 10 ani

Anul acesta s-au împlinit 10 ani de când asociația Grupul Milvus organizează unul dintre cele mai longevive și apreciate concursuri de fotografie de natură din România, iar această ediție aniversară a reunit peste 700 de imagini de la aproape 150 de fotografi din 10 țări.

„Timpul a trecut în zbor, de la primul moment când ne-am decis să organizăm acest concurs și până acum. Unde sunt anii? Dacă mă uit mai atent, sunt chiar în arhiva cu sutele de fotografii frumoase pe care le-am primit an de an și care m-au făcut să nu renunț în momentele grele.” ne spune Judith Papp, coordonatoarea tuturor edițiilor.

Acest concurs a ajutat la maturizarea fotografilor de natură autohtoni, iar drept dovadă, anul acesta au existat în expoziție mai multe imagini ale

fotografilor români decât ale celor din alte țări, lucru ce ne bucură foarte mult. Organizatorii au încurajat permanent participarea românească, atât printr-o mediatizare mai bună a concursului, cât și prin crearea unei categorii speciale, iar munca lor se pare că a dat roade.

PhotoLife a sprijinit încă de la prima ediție acest concurs, atât prin promovarea lui, cât și prin implicarea în juriu a lui Dan Dinu alături de András Tamás și István Kerekes.

De anul acesta concursul are și o pagină de web dedicată, unde sunt prezente toate imaginile câștigătoare de la toate edițiile.

Galeria cu imaginile premiate în acest o găsiți pe photocompetition.milvus.ro

Romanian Journeys

un proiect online dedicat promovării României

Platforma Romanian Journeys a apărut din dorința de a sprijini turismul responsabil autohton. Dan Dinu a fost implicat încă de la nașterea acestei idei, pentru că fondatorii acestui proiect au considerat că nu poți avea un site dedicat turismului fără niște imagini frumoase și sugestive, așa că o foarte mare parte dintre imaginile de pe site sunt realizate de către el.

Mai multe informații despre proiect găsiți pe www.romanian-journeys.com

© Dan Dinu (toate imaginile)

Ecosistemele României

expoziție de fotografie la Pelicam

Expoziția de fotografie „Principalele Ecosisteme ale României și bunurile pe care ni le oferă”, realizată de [WWF](http://www.wwf.org) (World Wide Fund for Nature) în 2017, a fost expusă în luna iunie la Tulcea, în cadrul festivalului de film documentar Pelicam.

Expoziția ilustrează patru dintre ecosistemele principale ale țării: pădurile, pajiștile, zonele agricole și zonele umede, oferind informații despre modul în care aceste zone pot contribui la un trai sustenabil, dacă sunt administrate corect.

Fotografiile au fost realizate de către Dan Dinu și au fost expuse pe o serie de panouri panoramice foarte mari, special concepute pentru acest proiect. Ideea acestei expoziții a fost nu numai de a prezenta imagini frumoase, ci și de a face mai bine înțelese serviciile pe care ecosistemele ni le oferă.

Expoziția a putut fi vizitată în perioada 21-24 iunie, în spațiul Centrului Cultural Jean Bart din Tulcea.

Munții Făgăraș

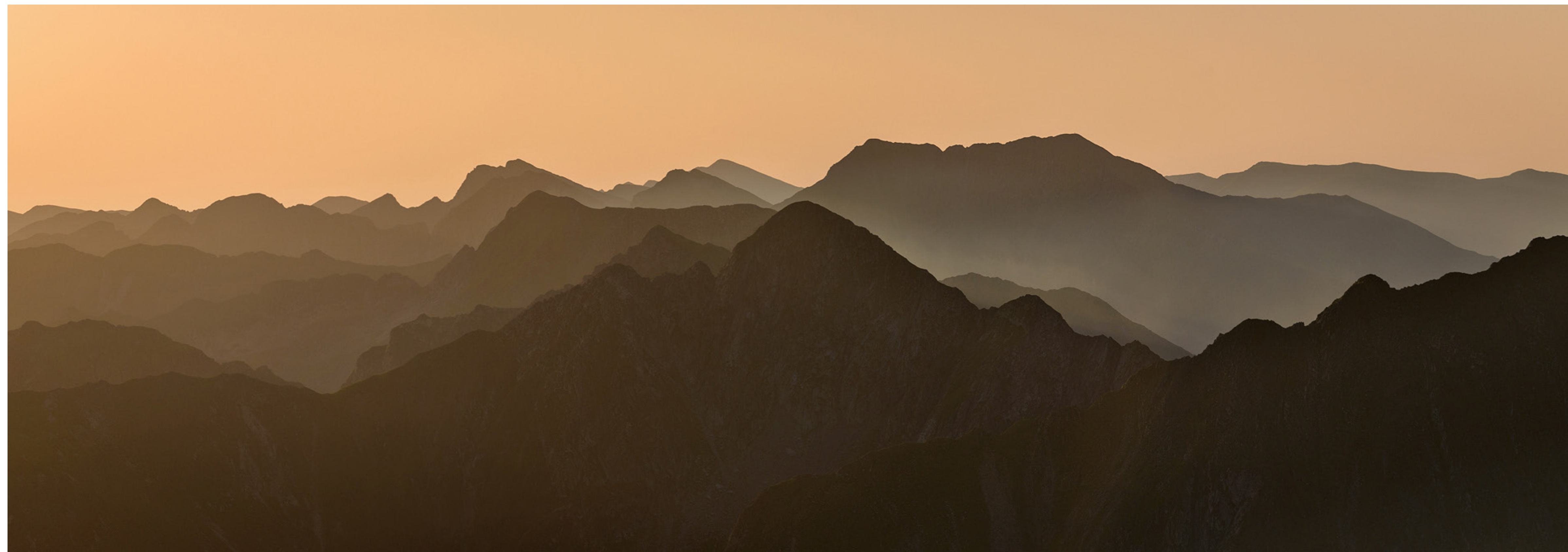
un proiect dedicat conservării naturii

Inițiat de Fundația **Conservation Carpathia**, acest proiect își propune transformarea Munților Făgăraș, și a zonelor învecinate, în cea mai mare rezervație forestieră a Europei. Acest lucru ar ajuta la conservarea multor specii de animale emblematice ale Carpaților, dar și la o mai bună păstrare a fondului forestier. Totodată, acest

proiect ar putea aduce Munților Făgăraș statutul de parc național care, împreună cu alte parcuri și zone protejate din zonă, cum ar fi Piatra Craiului, Bucegi, Leaota, Iezer și până la Cozia, și parcurile din sud-vestul României, ar crea o zonă de sălbăticie uriașă, un adevărat nucleu pentru biodiversitate.

“Am acceptat cu foarte mare interes să mă implic în acest proiect, iar timp de un an de zile am străbătut în lung și-n lat Munții Făgăraș, în toate anotimpurile și condițiile meteo, pentru a surprinde cât mai bine frumusețea acestora. Fotografi fiind, luăm mereu câte ceva din natură, sub forma imaginilor noastre, însă prin astfel de proiecte avem șansa să mai și dăm ceva înapoi.” - Dan Dinu

Oameni pentru natură

un nou proiect de film documentar

Cosmin Dumitrache și Dan Dinu au acceptat o nouă provocare venită din partea ProPark - Fundația pentru arii protejate, și au finalizat o serie de cinci scurte filme documentare despre diferite meserii ce se desfășoară în ariile protejate.

Seria îi are ca protagoniști pe Dan Grigoroaea, Luminița Tănăsie, Mihai Zotta, Szilárd Daróczi și Tibor Hartel și a fost filmată în parcurile naționale Călimani și Piatra Craiului, rezervațiile Stejerișul

Mare și Stejarul secular de la Mercheașa și situl Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului.

Proiectul se dorește a fi continuat atât cu alte episoade care să pună în valoare oamenii care își dedică munca naturii, cât și cu un film mai amplu.

Vă invităm să vedeți toate cele cinci episoade pe www.youtube.com/oameni-pentru-natura.

“Anul acesta am lansat un nou film despre natură, de data aceasta cu oamenii care lucrează în acest domeniu, iar astfel continuăm colaborarea frumoasă cu ProPark. Succesul pe care filmul Natura Brașovului l-a avut la festivalurile internaționale, ne motivează și impulsionează să mergem mai departe cu noi documentare din ce în ce mai interesante.” - Cosmin Dumitrache

Natura Brașovului

a intrat la festivaluri internaționale de film

Filmul „Natura Brașovului”, realizat anul trecut de Cosmin Dumitrache și Dan Dinu pentru Propark, a câștigat premiul „Best Camera Work” la festivalul „To Save and Preserve” din Rusia. Este primul film trimis de cei doi la festivaluri de profil și prima reușită. Documentarul a mai fost selectat oficial și la alte festivaluri în China, Elveția, Rusia, Polonia și Portugalia. Dacă nu l-ați văzut deja, vă invităm să îl vizionați pe www.vimeo.com/dandinu/naturabrasovului.

© Marius Blană

© Remus Munteanu

Ce am inițiat

Față de anii trecuți, în care am fost implicați în foarte multe proiecte, anul acesta pare unul în care parcă nu am făcut mai nimic. De fapt, nu este deloc așa. Au fost proiecte, însă multe se vor finaliza în anii care vin, așa că o să povestim mai pe larg la momentul oportun. În 2018 putem spune că am început serios lucrul la filmul *România Sălbatică* și am definitivat *Road Trip 4 Nature*, un proiect extrem de provocator, ale cărui rezultate se vor vedea la început de 2019. Probabil că acest an va fi foarte plin, pentru că mai avem de lansat și un film despre Delta Dunării, dar și un nou sezon din *Descoperă România Sălbatică*.

10 cuvinte despre fotografie

proiecție de fotografie la Sibiu

Prezentarea „10 cuvinte despre fotografie” a fost creată de către Dan Dinu pentru un proiect din Brașov, iar anul acesta a mers la Sibiu, într-un eveniment organizat împreună cu Artografica. Desfășurată la Lili's, în Piața Mică, într-un mediu foarte prietenos, proiecția de fotografie a plimbat publicul printre mai multe imagini cu scopul de a discuta despre ce este important în acest domeniu, indiferent că ne gândim la subiect, compoziție, lumină, creativitate sau perseverență. La final, cei prezenți au putut beneficia chiar și de un feedback pe propriile imagini din partea lui Dan, sau au putut afla mai multe despre domeniul fotografiei de natură și wildlife.

Prezentarea a ajuns anul trecut și la un eveniment organizat de Nikon și găzduit la F64 în București.

© Dan Dinu (toate imaginile)

Photo Travel

revistă cu și despre fotografie

În urmă 10 ani, apărea pe piața fotografică din România o revistă unică, dedicată fotografiei de natură, călătorie și wildlife. Alături de o echipă mică, dar îndrăzneță, Dan Dinu a reușit să editeze 3 numere tipărite și 8 numere în format digital. Pentru a ne reaminti de această revistă, am refăcut întreaga arhivă online, așa că puteți să o răsfoiți în voie și să citiți despre Hans Strand, Rafael Rojas, Staffan Widstrand sau Joseph Holmes. Mai multe pe www.phototravel.ro.

Road Trip 4 Nature

continuarea aventurii din SUA

Anul trecut în toamnă, Dan Dinu și Cosmin Dumitrache porneau în cel mai mare proiect al lor de până acum, proiect ce își propune să vă arate frumusețea unora dintre cele mai spectaculoase parcuri naționale ale Statelor Unite, cu ajutorul unui film documentar și a unei expoziții de fotografie.

Proiectul are însă și rolul de a sprijini ONG-urile de mediu din România, în eforturile lor de a proteja natura. Cu sprijinul colegilor de la ProPark, partenerii noștri din acest proiect, filmul și multe imagini documentare vor fi folosite pentru a exemplifica mai bine cum se protejează natura în parcurile naționale americane și ce putem învăța de la ei.

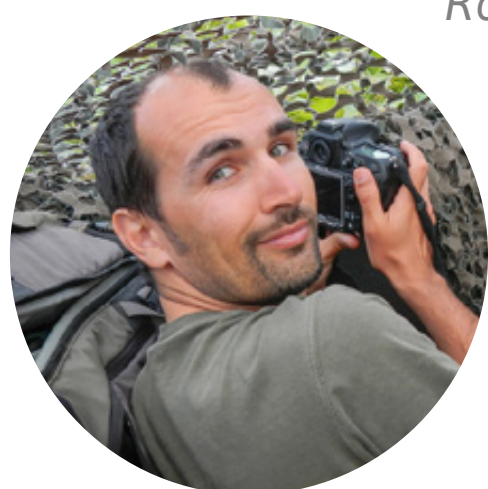
Dacă în prima tură a proiectului am mers în: Great Smoky Mountains, Congaree, Badlands, Grand Tetons și Yellowstone, în cea de a doua am explorat

parcurile naționale: Canyonlands, Arches, Bryce Canyon, Zion, Sequoia și Yosemite, alături de alte rezervații naturale.

Road Trip 4 Nature este posibil datorită sprijinului Ambasadei SUA, ProPark, PhotoLife, NTD (Nature and Travel Documentaries), Explore Travel și Nikon.

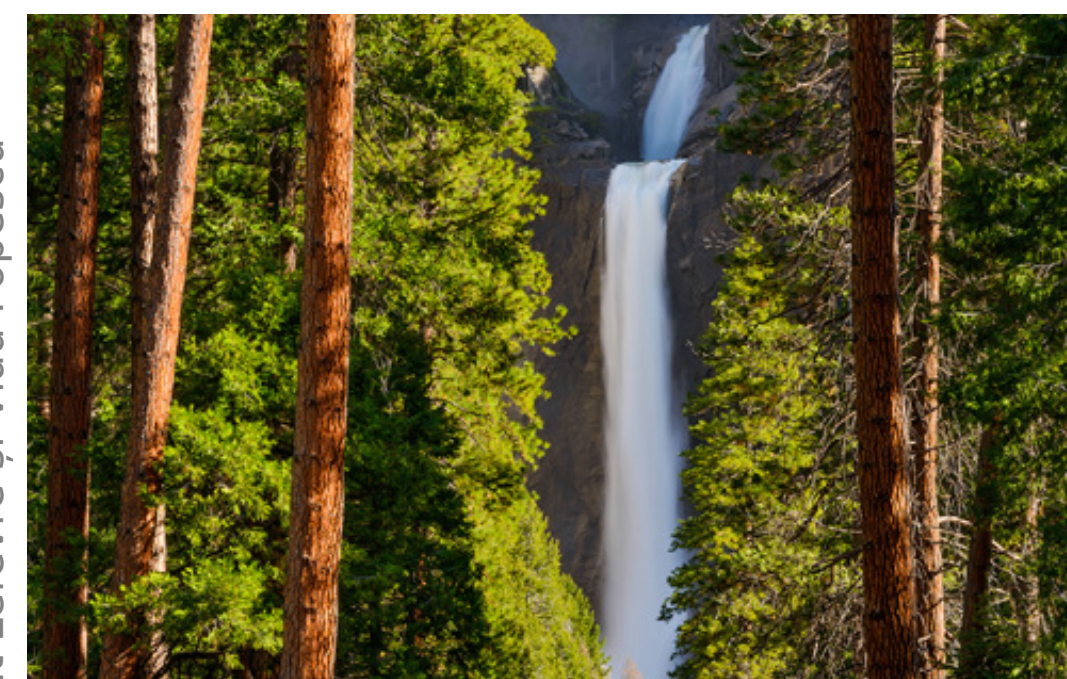
Filmul a fost finalizat în acest an, și va avea premiera la începutul lui 2019. Puteți vedea trailerul acestuia pe www.vimeo.com.

Aventura celor implicați în proiect (Alexandru Bobeică, Cosmin Dumitrache, Dan Dinu, Laurent Lefèvre și Vlad Popescu) o puteți vedea pe parcursul a 12 episoade de making of, pe Facebook, la adresa www.facebook.com/dandinuphotolife.

“Road Trip 4 Nature a fost unul dintre cele mai complicate proiecte pe care le-am desfășurat, atât din punct de vedere logistic, cât și din punct de vedere al producției. Este primul nostru film documentar de lungă durată și, zicem noi, prima reușită de acest fel. Chiar dacă au existat suficiente provocări, atât înainte de plecare cât și în teren, sau ulterior la montaj, a fost o adevărată plăcere să finalizăm un astfel de proiect de anvergură. Nu ne rămâne decât să

privim înainte, către o nouă aventură în care să continuăm seria începută cu parcurile naționale din SUA, pentru că deja avem în minte câteva idei noi.” - Dan Dinu

© Alexandru Bobeică, Laurent Lefèvre și Vlad Popescu

Ce ni s-a întâmplat

Atunci când avem succes fotografic, cu o anumită metodă sau într-o anumită zonă, o să fim tentați să credem că dacă reproducem contextul vom avea din nou succes. Ei bine, rareori se întâmplă așa. Este important să învățăm mereu, atât din succes, dar mai ales din eșec.

O nouă aventură plutitoare

cu hide-ul de la MrJan Gear

În vara anului trecut am avut oportunitatea de a testa un echipament care mi-a schimbat complet modul de a fotografia păsările de apă. Poate vă amintiți de articolul scris în revistă despre hide-ul plutitor de la [MrJan Gear](#), pe care l-am testat pe balta de la Rotbav, de lângă Brașov. Încă de atunci mi-am dorit să duc acest hide în Deltă, din păcate însă, am reușit să fac acest lucru abia în această toamnă.

Am apelat la ajutorul lui Iliuță Goean, bun prieten și ghid în această zonă, care era și el dornic să încerce sistemul. Am preferat ca prima zi să rămânem în Dobrogea și am mers pe o mică baltă lângă Vadu. Aceasta avea un mal destul de abrupt, așadar era destul de ferită de vânt, avea fundul nisipos, ceea ce ajută înaintarea, și câteva specii de păsări destul de interesante. Am montat echipamentul, m-am strecurat în costumul de neopren și cu hide-ul în cap m-am băgat în apă. Una dintre speciile prezente pe baltă părea foarte interesantă și nu ne prea dădeam seama exact ce este de pe mal. După ce m-am apropiat mai mult

am realizat că este o notătiță, o specie pe care o pozasem demult, în Islanda, care însă acum avea penaj de iarnă. Această pasăre nu stă foarte mult în România, fiind aici doar în pasaj.

Hide-ul a funcționat perfect și de această dată, așa că am reușit să mă apropii destul de mult. Singura problemă era adâncimea apei, care avea locuri în care nu atingeam fundul apei, deci trebuia să înot, și zone în care apa abia dacă avea 30cm, iar aici mai mult mă târam. A fost însă un real succes această primă tură, pentru că am reușit să fotografiez pescăruș mic, călifar alb, bătauș, fluierar cu picioare roșii și notătiță. Aceasta din urmă a oferit cel mai frumos spectacol, în timp ce vâna insecte ce tocmai eclozau într-o lumină perfectă de apus. După această tură, Delta părea o reușită sigură.

De dimineață am mers pentru început la Sărături - Murighiol, însă experiența nu a mai fost nici pe departe aceeași. Pe lângă faptul că a trebuit să pun pe mine, într-o dimineață friguroasă de septembrie,

© Dan Dinu

un costum de neopren rece și umed, puținele păsări care erau pe baltă au dispărut imediat ce am intrat în apă. Deplasarea a fost foarte anevoioasă din cauza mълului în care mă afundam până la genunchi, iar când am avut lumina perfectă și o ceață subțire ce se ridica de pe suprafața apei, nu am reușit nicicum să găsesc un subiect. Am plecat sperând că o să fie mai bine în Deltă, însă aventura de aici urma să fie și mai trăsniță.

Am ales să fotografiez într-o zonă cu lacuri, așa că m-am echipat și am intrat în apă printre nuferi. Proastă idee! La început a fost mai bine, însă după un timp înaintarea a devenit așa de dificilă, încât am străbătut vreo 50m într-o oră. Ba mă agățam de ei, ba mă scufundam până la gât, iar toate acestea în

timp ce târam după mine întregul camuflaj, probabil 15kg cu tot cu cameră și obiectiv. Să vă mai spun și de miros? Nu, cred că nu mai este cazul. Am muncit enorm să ies, mai ales că trebuia să ajung înapoi la barcă. Am încercat să ocolesc nuferii și am ajuns într-o zonă cu apă limpede, unde vedeam fundul la vreo 40cm, doar că eu eram scufundat până la brâu. Era acolo un mъл atât de fin, încât pur și simplu nu aveai cum să înaintezi prin el. După multă muncă am fost din nou în barcă, fără a declanșa nici măcar o dată. Mi-am continuat tura din Deltă, însă fără a mai folosi hide-ul. Experiența asta îmi fusese de ajuns și îmi era clar că trebuie să caut o altă abordare... dar mi-am propus să fac asta data viitoare, cu forțe proaspete.

Dan Dinu

Rețeta PhotoLife

Așa cum spuneam în numărul trecut, printre tradițiile PhotoLife se numără și cea de a găti pentru tot grupul atunci când suntem cazați în locuri care permit acest lucru. Este un mod frumos de a împărți o masă bună cu prietenii și de a petrece timp de calitate împreună, mai ales atunci când fotografiatul are nevoie de o pauză. Rețeta de mai jos este inspirată chiar dintr-o tură foto, unde am avut ocazia să mâncăm așa ceva la un refugiu montan. A devenit apoi garnitura perfectă lângă orice bucată de carne, sau un fel principal delicios pentru vegetarienii din grup.

Peperonata

o rețetă italiană de mare succes la turele noastre

Eram într-o tură foto în Dolomiți, în 2014, când am mâncat pentru prima dată peperonata. A fost deliciosă, mai ales că era servită la un refugiu alpin din zona Tre Cime, după o zi întreagă de umblat și fotografiat. Am întrebat cum se numește mâncarea, iar când am ajuns acasă am încercat să o reproduc. Este o rețetă atât de simplă, încât este aproape imposibil să dai greș.

Trebuie să recunosc că, în general, îmi plac rețetele care au la bază puține ingrediente, mi se par mai ușor de gătit și extrem de gustoase dacă le faci cum trebuie, iar peperonata nu face excepție. Ai nevoie de ardei gras, cu consistență carnoasă, preferabil de mai multe culori, pentru un preparat cât mai atractiv în farfurie, niște suc de roșii, ulei de măsline, oțet balsamic, zahăr brun, sare și piper. Pare extrem de simplu nu? Ei bine, chiar este. După cum vedeți,

dacă scoatem din calcul condimentele și lucrurile de bază din listă, rămânem cu un singur ingredient principal, ardeiul gras. Așadar, hai să vedem care este procedeul de preparare.

Spălăm ardeii și îi tăiem în bucăți mai mari, eu prefer niște pătrățele de 2cm. Punem niște ulei de măsline într-o tigaie mai mare, eu folosesc un wok pentru asta, și începem să îi călim la foc iute, ca să nu se înmoaie prea tare. După ce s-au rumenit puțin, nu foarte mult ca să nu își schimbe culoarea, adăugăm un pic de zahăr brut și continuăm procesul de călire, care se transformă într-o ușoară caramelizare. Stingem totul cu un pic de oțet balsamic, sau mai mult, dacă vă place gustul. După ce acesta s-a evaporat, adăugăm câteva linguri de suc de roșii. În funcție de cât de mult adăugați, veți obține o consistență mai mult sau mai puțin zemoasă.

© Dan Dinu

Eu prefer să simt mai mult gustul ardeilor, așa că nu exagerez. Plus de asta, dacă puneți prea mult o să aveți la final un aspect de tocăniță. Îmi place să mai adaug și un pic de busuioc. Mai lăsați puțin pe foc până când ardeii se înmoaie, dar atenție să rămână totuși suficient de crocanți, ceva mai „al dente”. Sincer, asta este tot. Dacă știți exact ce faceți, este o mâncare care nu trebuie să vă ia mai mult de 15 minute, dar care poate asezona perfect o bucată de carne. După gustul meu merge excelent lângă un mușchi de porc sau lângă un grătar, mai ales că poate substitui cartofii sau alte legume mai clasice, pe care le folosim mult prea des. Sper să vă placă rețeta din acest număr și promit ca data viitoare să vin cu ceva mai elaborat, nu de alta, dar o să îl implic

și pe colegul Laurent Lefèvre, cu care am dezvoltat în ultima vreme pe la ture și mâncăruri inspirate din bucătăria franțuzească.

Peperonata este, din punctul meu de vedere, o mâncare deliciosă și extrem de ușor de preparat și nu de puține ori am auzit la turele foto, de la cei care vin mai des cu noi, expresia: „nu mai faci și tu chestia aia din ardei?”, pentru că nimeni nu îi ține minte numele. Nu uitați că această rețetă reprezintă doar viziunea mea asupra acestui preparat, așa că puteți experimenta dacă vreți. Bucătăria este însă la fel ca fotografia, cu cât este mai simplă cu atât este mai bună.

Dan Dinu

Turele noastre

Dacă spuneam despre 2017 că a fost un an cu mai puține ture foto, ei bine 2018 a avut și mai puține. Nu vă speriați, nu o să renunțăm la ele, însă am fost implicați în mai multe proiecte care ne-au consumat mai tot timpul. Nu am avut ture noi în acest an, dar am reeditat două dintre cele mai frumoase ture din trecut și am revenit în Kenya și Iordania, unde am adăugat locuri noi în program. Am continuat și în acest an cu tura de pe Coasta Spaniei, dar și cu cea din Lofoten din Norvegia. Le mulțumim tuturor celor care ne-au fost aproape.

Safari în Kenya

din nou în savana africană

Tura noastră din 2013 din Kenya a fost primul safari foto organizat din România și ne deschidea apetitul pentru continentul african. Deși am mai mers între timp în Uganda și Namibia, gândul de a reveni în Kenya a rămas.

A fost o tură în care am avut parte de foarte multe momente deosebite, de la întâlnirea cu turmele de elefanți și o familie de gheparzi în Parcul Național Samburu, până la momente extrem de fotogenice cu cețuri matinale în Nakuru, sau o plimbare pe malul râului Mara alături de crocodili și hipopotami. Am mai văzut desigur și lei, leoparzi, o grămadă

de păsări și foarte multe antilope. Tot ce poate să îți ofere acest loc mai frumos.

Suntem ferm convinși că o să mai revenim în Kenya, însă până atunci ne pregătim pentru a vedea și ultimul habitat mare pe care nu l-am văzut până acum în Africa, mlaștinile din Botswana.

Am avut alături și de această dată un grup unit, care a făcut experiența și mai plăcută. Le mulțumim celor care ne-au fost alături și vă așteptăm și pe voi la o astfel de aventură anul viitor. Detalii pe www.photolife.ro.

© Dan Dinu

Luminile Nordului

ultima tură din Lofoten cu Dan Dinu și Dorin Bofan

Am mers pentru a doua iarnă la rând în Lofoten, cu aproape același grup ca anul trecut, când nu am fost chiar atât de norocoși cu Auroarele Boreale. De data acesta însă, am avut parte de un spectacol de nedescris, în care luminile nordului ne-au încântat aproape în fiecare seară. Perseverența dă întotdeauna rezultate.

Le mulțumim celor care ne-au însoțit în această aventură frumoasă și îi așteptăm desigur și la alte ture, așa cum vă așteptăm pe voi toți. Chiar dacă am decis ca pentru moment să nu mai mergem în Lofoten, asta nu înseamnă că o să renunțăm complet la turele în lumea nordului, ci doar că o să căutăm locuri noi.

Din punctul nostru de vedere și după toată experiența acumulată în toate turele petrecute în

acest loc, Lofoten a devenit mult mai aglomerat și mai comercial decât era în urmă cu șase ani când am ajuns noi pentru prima dată aici. Este o atracție nu numai pentru fotografi din alte țări, dar și pentru alți fotografi români care organizează ture în acest loc, adaptând sau chiar copiind programul nostru. Poate că o să mai revenim la un moment dat, însă, pentru moment, simțim nevoia unei pauze.

Ne-a plăcut de fiecare dată să fim originali, așa că o să căutăm alte zone frumoase în care să mergem și o să evităm să ne aglomerăm în aceleași locuri, chiar dacă pe unele chiar noi le-am promovat în ture foto. Așadar, pentru a vedea ce vă mai pregătim, vă puteți abona la newsletter-ul nostru sau puteți verifica www.photolife.ro.

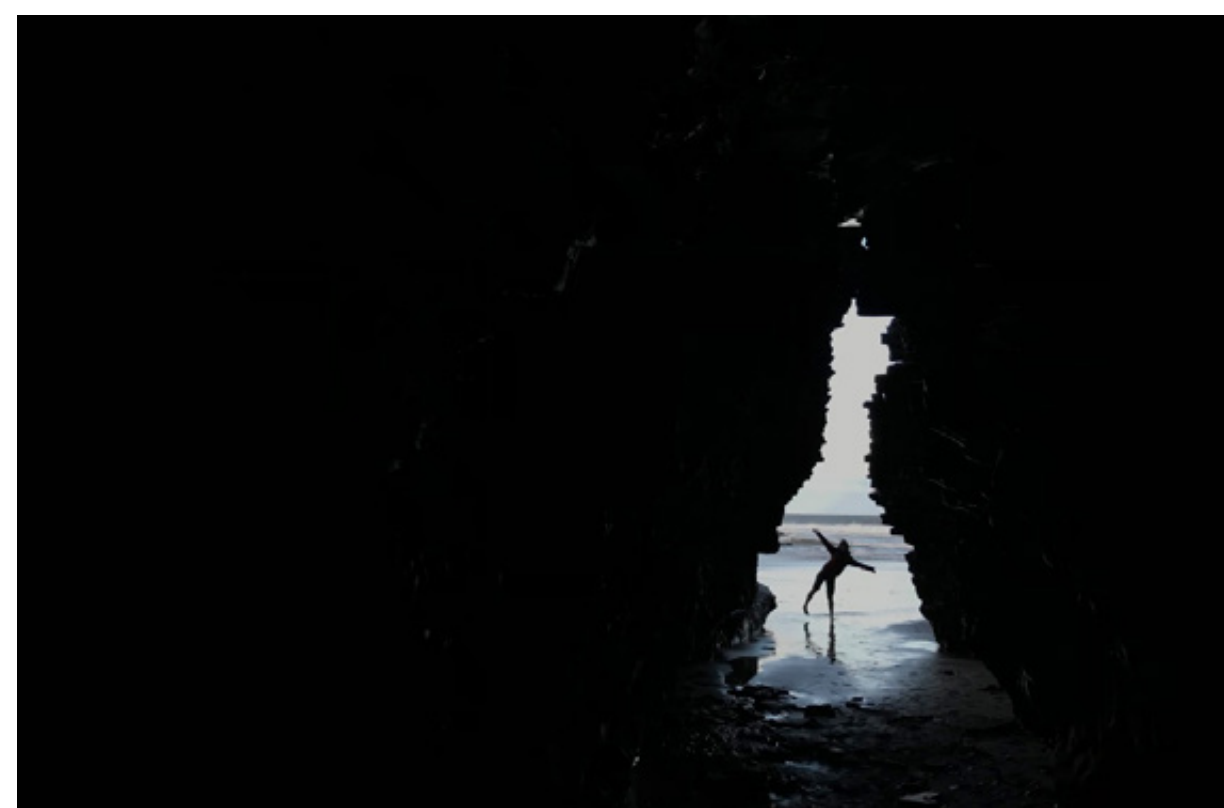
Coasta Spaniei

al doilea photo tour din Asturia și Biscaya

Am mers pentru a doua tură în Asturia și Biscaya, iar locul nu ne-a dezamăgit nici de această dată. Ca și data trecută, ne-am aventurat pe plajele din zonă, în special la reflux când poți explora în voie, ne-am bucurat de un spectacol de valuri impresionant la Playa de las Catedrales, ne-am jucat cu detalii inedite și abstracte, am admirat anemonele în bălțile rămase după flux, am învățat,

ne-am simțit bine și ne-am bucurat de bucătăria locului. A fost o tură frumoasă în care am avut alături oameni la fel de frumoși.

Le mulțumim celor care ne-au fost alături și vă așteptăm și pe voi la o nouă aventură PhotoLife, de data aceasta pe Coasta Bretaniei. Mai multe detalii pe www.photolife.ro/coasta-bretaniei.

Deșertul Iordaniei

un nou photo tour în lumea arabă

Prima noastră tură foto în Iordania a avut loc în 2015 și a fost atât de interesantă încât ne-am dorit să ne întoarcem. Anul acesta am păstrat în program ceea ce ne-a impresionat cel mai mult în prima excursie, dar am adăugat și elemente noi, cum ar fi Marea Moartă.

La Petra ne-am lăsat surprinși de peisajul interesant și de minunile arheologice, dar și de o seară în care canionul strâmt de la intrare și Trezoreria, cel mai celebru monument, au fost luminate de sute de lumânări, oferind un spectacol vizual inedit.

În Wadi Rum am explorat deșertul și ne-am căutat locuri pentru a fotografia, mai ales la răsărit și apus, dar am profitat și de prezența beduinilor și a cămilelor pentru niște imagini care să aibă în centru tradiția și ospitalitatea acestui loc.

La Marea Moartă am căutat peisajul specific, cu cristale de sare, și, deși acesta nu a fost ușor de găsit, locul fiind într-o eternă schimbare, ne-am bucurat din plin de el. Dacă mai punem la socoteală și plimbările prin Amman și Jerash, putem spune că a fost o tură reușită, în care am făcut cunoștință atât cu lumea arabă, cât și cu tot ce are această țară mai frumos.

Probabil că nu ar trebui să uităm de bucătăria tradițională, nu de alta, dar mâncarea gustoasă de aici ne-a făcut pe toți să ne gândim la kilogramele în plus acumulate.

Suntem siguri că o să revenim prin aceste locuri, însă până atunci trebuie să le mulțumim celor care ne-au fost aproape. Vă așteptăm pe www.photolife.ro pentru alte ture interesante pe care le pregătim.

Wildlife în Delta Dunării

cel mai longeviv photo tour al nostru

Anul acesta am mers doar într-o singură tură în Delta, în toamnă, însă această tură a fost una dintre cele mai spectaculoase de până acum... și mergem de vreo 8 ani în acest loc. Vremea a fost excelentă și aproape în fiecare dimineață ne-am bucurat de cețuri matinale superbe, ce au conferit locului o atmosferă aparte. Păsările au fost și ele prezente în număr mare și au fost destul de prietenoase, așa că am avut subiecte din plin. Dacă mai adăugăm în ecuație și grupul foarte

fain și unit, mâncarea delicioasă de la pensiune și ghidul nostru priceput, putem spune că am avut tura perfectă.

Delta constituie de departe cea mai longevivă tură a noastră, așa că nu renunțăm și venim aici și în 2019. Mai sunt doar câteva locuri disponibile, așa că ar fi bine să te grăbești dacă vrei să ne însoțești. Mai multe detalii pe www.photolife.ro/Wildlife-in-Delta-Dunarii

Fotografiile voastre

A mai trecut un an și am mai trăit multe alte provocări fotografice. De la coastele spectaculoase ale Spaniei la deșertul iordanian, de la savanele Kenyei și până la Aurorile Boreale ale nordului, din Delta Dunării și până hăt departe în Centura Orion, iată unele dintre cele mai frumoase imagini pe care voi le-ați reușit la turele noastre foto. Nu tot timpul este despre viziuni nemaivăzute, ci și despre căutare, încercare și regăsire. Mulțumim celor care au acceptat provocarea noastră.

„Fotografierea peisajelor de coastă din nordul Spaniei a început în regiunea Asturia. Plaja Gueirua a fost prima vizitată, iar acest cadru a fost realizat cu puține minute înainte de răsăritul soarelui. Chiar dacă toate ingredientele unor fotografii reușite se obțin destul de greu, în acest caz atât fluxul, cât și lumina au ajutat, pentru câteva clipe, la obținerea unei imagini cu un peisaj aproape nepământean.”

Alexandru Preoteasa - Coasta Spaniei (photo tour în Asturia și Biscaya)

„Dintre destinațiile superbe de pe coasta nordică a Spaniei, Playa del Silencio își merită probabil cel mai bine numele. Izolată și austeră, este un loc unde liniștea naturii e rar întreruptă de prezența oamenilor. Atunci când am vizitat-o am avut norocul unei ploi scurte de vară, aurită de razele soarelui la apus, urmată de un amurg prelungit. Lumina reflectată de norii răzleți a împrumutat stâncilor lovite constant de valuri o aură spectrală, care pentru mine a fost expresia perfectă a acestui loc unde domnește tăcerea.”

George Moga - Coasta Spaniei (photo tour în Asturia și Biscaya)

„Am verificat de câteva ori detaliile imaginii pentru a mă asigura că e capturată la răsărit. De fel, nu sunt o persoană matinală și, oricât am încercat diverse tehnici, nu am reușit să schimb acest lucru. Dar la tura din Deltă, ceva din energia locului și a oamenilor cred că s-a transmis și la mine și altfel reușeam să mă urnesc, în arome de cafea stârnite de colegii mai rapizi. Balta, cu toată agitația, zumzetul și veselia ei, te învâluie sub o vrajă anume, doar de ea știută; îți dorești să păstrezi acest moment și, dacă este posibil, să-l redai și altora.”

Bianca Păunescu - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

„Deși toamna îi colorează din verde viu în maro, în ton cu mediul, brotăceii de copac rămân la fel de simpatici. Într-o pauză a turei din septembrie, împreună cu unul dintre colegi, am invitat câțiva brotăcei la o sesiune foto pe plantele din curtea pensiunii.

Aviz amatorilor, nu sunt niște modele foarte docile, așa că veți avea ceva de alergat după ei. Poate fi chiar frustrant: încadrezi, focalizezi, declanșezi... și tot ce găsești în imagine este o frunză care se leagănă.”

Mircea Sasu - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

„Să fiu atât de aproape de multitudinea de animale din Kenya, a fost o experiență incredibilă pentru mine. Întâlnirea cu această familie de elefanți în Maasai Mara este doar un exemplu din multe momente extraordinare petrecute în mijlocul savanei.”

Roxana Badea - Safari în Kenya (photo tour)

Corina Oncioiu - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Tura foto în Norvegia a fost o continuă așteptare a serilor cu aurora boreală. Ziua porneam în căutarea unor cadre interesante lovindu-ne la fiecare pas de fenomene meteo extreme. În fiecare minut vremea se schimba dramatic: bătea vânt puternic de te puneam în genunchi, soare și cer senin cu câțiva norișori albi și jucăuși, apoi imediat, cerul se acoperea de nori gri închis și ninsoare ca-n povești.”

Marian Plaino - Luminile nordului (photo tour în Lofoten, Norvegia)

„S-a tot vorbit în ultima vreme despre muncă, perseverență, răbdare și noroc în fotografia wildlife. Iată că și fotografia de natură are aceleași caracteristici provocatoare. Tura în Lofoten, din martie 2018, nu numai că a făcut uitată absența aurorei boreale din pozele noastre din primăvara lui 2017, dar a făcut asta din prima zi când ochiul aurorei ne privea de sus, să se asigure că suntem acolo și până în ultima seară când spectacolul său ne-a luat iar prin surprindere și am rămas, ca de fiecare dată, ca un copac, anorați în acest pământ, admirând visele devenite realitate.”

Radu Popovici - Luminile nordului (photo tour în Lofoten, Norvegia)

„Pasărea secretar, cu aproape jumătate de metru înălțime, este cea mai înaltă pasăre răpitoare. Spre deosebire de celelate răpitoare, care își atacă prada din zbor, aceasta își urmărește prada alergând prin iarbă după ea. Poate să meargă până la 30 km pe zi în căutarea prăzii, pe care o prinde lovind-o cu picioarele sale puternice.”

Remus Munteanu - Safari în Kenya (photo tour)

„Deși mai fusesem în Kenya, tot alături de PhotoLife, în 2013, tura de anul acesta a fost o experiență total diferită de cea anterioară. Un moment extrem de deosebit a fost în dimineața ultimei zile din Parcul Național Samburu, când am avut ocazia să fotografiem o mamă ghepard care se hrănea dintr-o antilopă împreună cu cei patru pui ai săi. Când am ajuns cu mașina lângă ei eram extrem de agitați și nu știam ce să facem mai întâi: să-i privim, să-i fotografiem, să căutăm un loc mai bun în care să nu ne intre în cadru celelalte mașini, să setăm aparatul, să-i încadrăm pe toți, doar pe unul; mintea noastră era într-un mare haos pentru că asemenea momente sunt deosebite și totodată rare. Sunt bucuroasă că am reușit să surprind momentul în care unul dintre pui s-a uitat direct către noi, blana de pe fata lui plină de sânge sugerând natura sălbatică a acestor feline care, de altfel, ne pot părea extrem de drăgălașe. Nu a fost cea mai bună poză pe care am făcut-o până în prezent, dar cu siguranță a fost una dintre cele mai bune ale turei respective.”

Florentina Tîlvic - Safari în Kenya (photo tour)

„O tură foto care mi-a depășit cu mult așteptările: locuri de basm cu peisaje magnifice, cu pereți aproape verticali și fiorduri înguste, sate de pescari cu case pitorești, vreme capricioasă și mai ales, splendoarea Aurorei Boreale.”

Gheorghe Butoeru - Luminile Nordului (photo tour în Lofoten, Norvegia)

Radu Popovici - Luminile Nordului (photo tour în Lofoten, Norvegia)

„Atunci când am ajuns la poarta de intrare în zona deșertului Wadi Rum din Iordania, primul lucru pe care l-am văzut au fost cele 7 coloane ale înțelepciunii, o formațiune stâncoasă denumită astfel în anii '80 după titlul cărții scrise de ofițerul britanic T.E. Lawrence (Lawrence al Arabiei), care a locuit în această zonă în timpul revoltei arabe de la începutul secolului XX. Nimic nu te pregătește pentru atmosfera de basm și ireal a zonei, nici fotografiile, nici descrierile altora, nici poveștile și nici închipuirile tale. Lumina filtrată de nori este de neimaginat, iar aparatul nu poate surprinde ceea ce ochiul și inima ta reușesc să cuprindă. O experiență de neuitat, care merită oricând repetată.”

Florentina Tîlvîc - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Nu sunt deloc o persoană matinală, dar pentru a fotografia nu am nicio problemă să mă trezesc patru zile la rând la ora 5:00, pentru a prinde răsăritul pe unul dintre multele și minunatele lacuri din Deltă. Acest lucru m-a adus în situația de a fi martorul unuia dintre cele mai frumoase și mai spectaculoase răsărituri din viața mea. Momentul a fost magic! În timp ce soarele se ridica, ceața a început să dispară, dezvăluind o creangă cu pescăruși ce încă dormeau și un soare roșu în spatele lor. La un moment dat s-au trezit, iar câțiva dintre ei și-au luat zborul. Norocul a făcut ca în timp ce-i observam prin vizor, unul dintre ei să treacă exact prin fața soarelui, moment în care am declanșat cu speranța că o să obțin acest cadru.”

Gabi Rusu - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

Marian Plaino - Luminile nordului (photo tour)

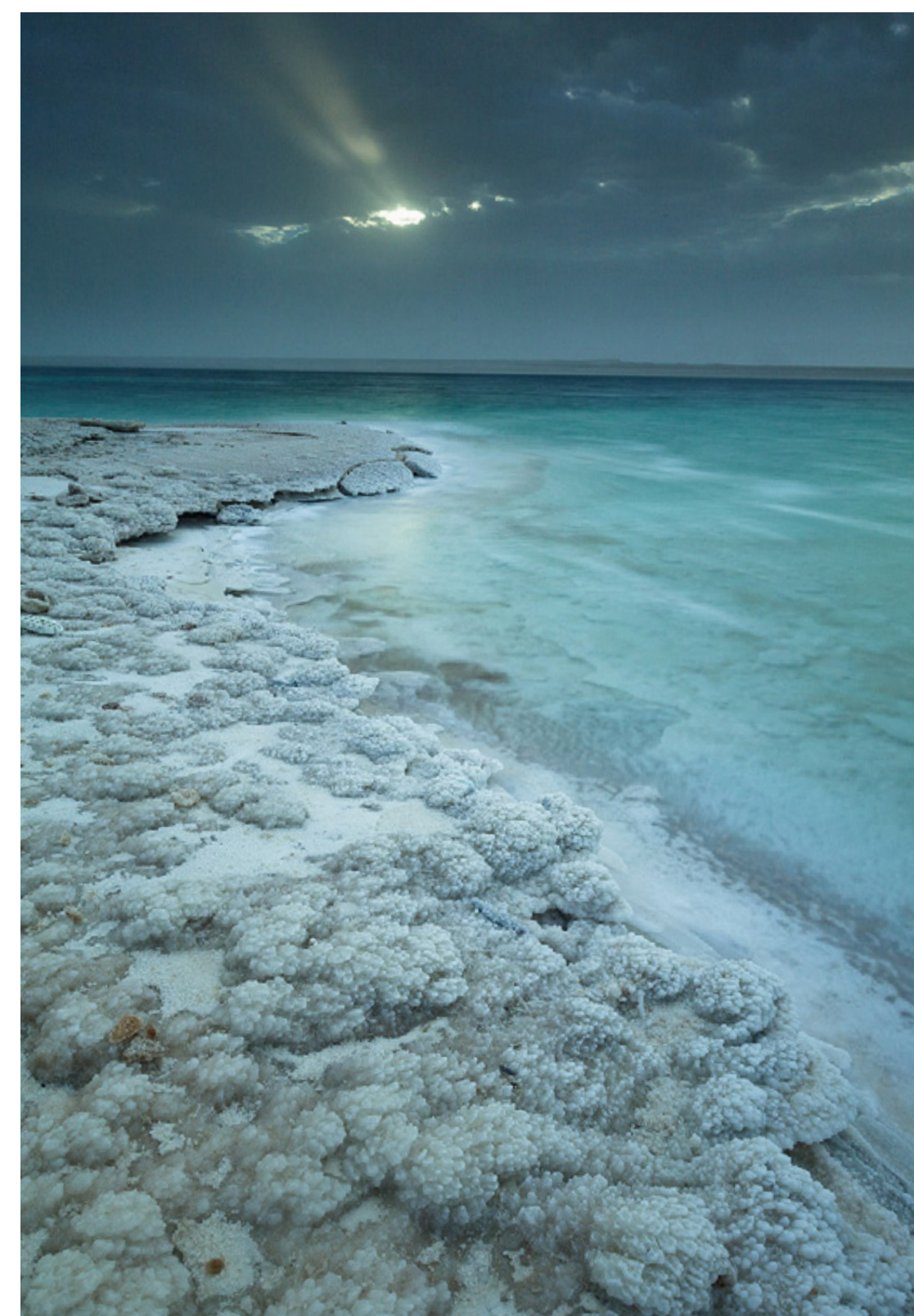
Laurent Lefèvre - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Ce m-a impresionat în Petra a fost multitudinea de culori și forme în roci. Ai impresia că natura ține o expoziție de pictură și sculptură.”

Corina Oncioiu - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Mă bucur că am reușit să trec peste toate prejudecățile pe care le aveam legate de Spania. Totul devine fascinant de la primul contact cu ea. De la dealuri înverzite, la plaje înalte, care ți se arată numai în anumite momente, alese special pentru a-ți dezvălui secretele lor cele mai bine păstrate. Și toate acestea pe o vreme rece, ploioasă, care te îmbie să ieși să fotografiezi. Ce ți-ai putea dori mai mult?”

Andra Panduru - Coasta Spaniei (photo tour în Asturia și Biscaya)

„Petra by night este o experiență deosebită în care tot situl este luminat, iar în fața Trezoreriei are loc un spectacol de muzică tradițională. Încă de la înscrierea la photo tour am așteptat acest moment, sperând să realizez fotografii frumoase. Ghidul iordanian ne-a fost de mare ajutor, pentru că a reușit să negocieze intrarea grupului nostru cu mult timp înainte de ora de începere a programului, și astfel, am avut tot situl la dispoziția noastră.”

*Răzvan Iliescu - Deșertul Iordaniei
(photo tour)*

„Wadi Rum este un deșert tânăr, în formare, dunele de nisip de dimensiuni mari fiind rare. Într-o dimineață, în timp ce exploram zona pentru un loc de răsărit, am reușit să descopar o astfel de dună, pe care să o folosesc pe post de prim-plan.”

Răzvan Iliescu - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Această imagine cu pescărușul în zbor, deasupra valurilor, mă duce cu gândul la libertate. Deși pare că zborul este foarte natural, efortul depus pentru a-și menține direcția este foarte mare din cauza vântului, a cărui forță impresionantă întoarce valurile, înapoi spre ocean.”

Alexandru Preoteasa - Coasta Spaniei (photo tour în Asturia și Biscaya)

„Prin deasa ceață a dimineții, plecat în căutarea păsărilor, am întâlnit acest pescar. În încercarea de a avea o compoziție perfectă, am realizat acest cadru immortalizând amprenta unei vieți modeste din inima deltei. Atmosfera perfectă și lumina caldă îmi vor aminti mereu de această experiență, și mai ales, de oamenii cu care am împărțit această pasiune.”

Alexandru Cosma - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

„Tura de anul acesta din Deltă a fost cea mai frumoasă dintre toate la care am participat până acum. Răsăriturile au fost excepționale, iar ceața a făcut ca spectacolul să fie și mai intens, dezvăluind o lumină caldă, într-o lume parcă desprinsă din povești. Este greu să exprim în cuvinte sentimentul pe care îl ai atunci când navighezi cu barca pe canalele înguste, prin ceață, singurele sunete fiind cele ale valurilor care se lovesc de barcă, neștiind la ce să te aștepti atunci când vei ajunge pe un lac, unde dintr-o dată se dezvăluie o lume inedită în fața ta. O lume plină de viață, lumină și culoare. În acel moment uiți de tot și te bucuri ca un copil că ai avut șansa să vezi ceva atât de frumos.”

Gabi Rusu - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

„Delta este unul dintre locurile mele preferate descoperite alături de PhotoLife. Pe lângă natura măreață și atmosfera liniștită, fauna este impresionantă. Până la Deltă, regula recunoașterii păsărilor era simplă: Zboară? E clar pasăre! Între timp am mai învățat una-alta, chiar dacă tot la categoria începători am rămas. Lebedele, spre exemplu, sunt foarte timide când au pui. Părinții stau aproape de pui și departe de oameni. Apreciez așadar cu atât mai mult, când mă întâlnesc cu o familie prietenoasă, care nu se ascunde în primul stufăriș la auzul apropierii noastre. Mama merge liniștită într-o direcție, tata e ultimul, ca să scape turma, iar puii, ca un pluton bine antrenat, o urmează pe mami în șir indian.”

Cristian Cerghedeian - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

Roxana Badea - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Întotdeauna mi-am dorit să privesc cerul noapții din deșert, iar tura PhotoLife din Iordania mi-a oferit exact acest prilej. În imagine puteți vedea nebuloasa Orion (o expunere de 10 secunde la iso 6400, foto prelucrată doar în Lightroom - fără flats, bias, darks) fotografiată printr-un telescop Schmidt-Cassegrain de 9.25” de la care s-a scos secundara și a fost înlocuită cu un obiectiv Hyperstar.”

*Florentina Tîlvîc - Deșertul Iordaniei
(photo tour)*

„Faună ca în Africa mai rar găsești. Lacul Nakuru fiind unul dintre locurile unde animalele abundă datorită apei și, implicit, a vegetației bogate. Chiar dacă în toate bălțile era plin de păsări ciorovăitoare, preocupate cu gimnastica de dimineață, micul dejun, socializare etc., pe o baltă era doar un piciorong, singur și stingher, probabil în așteptarea partenerului de yoga.”

Cristian Cerghedean - Safari în Kenya (photo tour)

„Delta Dunării este exact așa: liniștitoare și incredibil de frumoasă. În fiecare an se îmbracă în veșminte noi, dar te îmbrățișează de fiecare dată cald și primitor, făcându-te să-ți promiți că ai s-o vizitezi negreșit și anul următor.”

Luiza Cerghedean - Wildlife în Delta Dunării (photo tour)

„Într-unul din satele locuite de Maasai, la intrarea în Rezervația Naturală Maasai Mara, bărbații ne întâmpină cu zâmbete largi, pregătiți să ne primească în micile locuințe tradiționale și să ne arate o bucată din traiul lor cotidian. Femeile își continuă treburile, dăruindu-ne câte un zâmbet binevoitor când privirile ni se intersectează. Copiii se opresc din când în când din joacă să ne privească mai pe îndelete, așa cum a făcut și fetița din imagine, ca să-și reia jocul doar câteva clipe mai târziu. Contactul cu oamenii a întregit experiența safarului în Kenya - o călătorie într-o lume diferită de a noastră în care viața oamenilor curge cu mai puțin din ceea ce noi numim confort, dar mai mult aproape de natură.”

Luiza Cerghedeau - Safari în Kenya (photo tour)

Laurent Lefèvre - Deșertul Iordaniei (photo tour)

„Aurora Boreală, unul dintre cele mai frumoase spectacole pe care ți le poate oferi natura. Să stai sub cerul liber și să urmărești dansul spectaculos al luminilor nordice este o experiență pe care nu o poți uita.”

Gheorghe Butoeru - Luminile Nordului (photo tour în Lofoten, Norvegia)

„Între real și ireal, pânza transparentă a apei ascunde și dezvăluie, iar privirea se lasă legănată de imaginația care o conduce dincolo. Minunata coastă a Spaniei.”

Mihaela Duță - Coasta Spaniei (photo tour în Asturia și Biscaya)

„Fascinația luminilor nordului ne copleșește. Visăm cu ochii deschiși la momentul în care ele își vor începe dansul nebun deasupra noastră. Iar când începe spectacolul chiar nu îți mai poți lua ochii de la el. Dar dacă ai fi martorul lor mereu? Sau să ai parte de noapte aproape pe tot timpul zilei. Oare ți-ar mai plăcea la fel de mult? Atunci probabil o lumină în geam nu mai este suficientă.”

*Andra Panduru - Luminile Nordului
(photo tour în Lofoten, Norvegia)*

Calendar 2019

Fiecare an vine cu provocările lui. Dacă pentru voi acestea încep cu turele foto la care vă înscrieți, pentru noi apar mult mai devreme, când începem să pregătim programele noi. Căutăm locuri inedite, facem o documentare temeinică, uneori mergem în recunoaștere, alteori ne bazăm pe toată experiența ghizilor noștri locali, toate astea ca, în final, să aranjăm tura perfectă. Chiar dacă pentru noi este mult de muncă, cel mai important este ca voi să vă bucurați de călătorie și de fotografie, fără alte bătăi de cap. Acesta este motivul pentru care întotdeauna, la turele noastre, voi nu trebuie să vă gândiți ce mâncați, unde dormiți sau cum ajungeți dintr-o parte în alta. Aceasta este treaba noastră și a partenerilor noștri. Iată ce v-am pregătit pentru anul viitor.

Coasta Bretoniei

Franța

Bretania constituie cel mai vestic punct al Franței și oferă un peisaj de coastă inedit, plin de istorie. De la spectaculosul Mont Saint-Michel, la orașul de corsari Saint-Malo, de la insule pitorești și până la rozul coastei de granit, toate aceste subiecte, alături de faruri, orașe fortificate și porturi pitorești, vor fi atracțiile noastre principale. O să învățăm ce înseamnă fotografia de călătorie, într-o destinație extrem de generoasă în subiecte.

Mai multe informații despre acest photo tour pe www.photolife.ro/Coasta-Bretaniei.

*aprox. 1200 euro
8 zile
23-30 martie 2019*

*Fotografie de peisaj și călătorie
cu Dan Dinu & Laurent Lefèvre*

© Dan Dinu (toate imaginile)

Safari în Botswana

Moremi / Savuti / Chobe National Park

După patru ture foto pe continentul african (două în Kenya și câte una în Uganda și Namibia), vrem să venim cu o altă destinație de excepție, care să pună în valoare un alt tip de habitat.

Complexul de mlaștini din Botswana, Zambia și Zimbabwe este unic în Africa, iar noi am ales prima țară din listă pentru acest photo tour. Pe parcursul acestui safari, o să putem fotografia majoritatea animalelor simbolice ale Africii, dar și peisajul interesant al zonelor din Moremi Reserve, Savuti și Chobe National Park.

O să mergem în căutarea animalelor cu mașini speciale de safari, cu barca, ba chiar și pe jos, în sanctuare dedicate, și vom folosi o tabără mobilă de corturi pentru o parte a turei. Mai multe detalii în curând pe www.photolife.ro/photo-tour.

*aprox. 10 zile
august - septembrie 2019
Fotografie de peisaj și wildlife
cu Dan Dinu*

Aceste două photo tour-uri sunt încă în pregătire și nu se găsesc pe site-ul nostru în acest moment.

Ele vor fi programate în curând. Puteți să vă înscrieți pe o listă de așteptare, iar noi vă anunțăm când avem mai multe detalii despre aceste ture foto. Mulțumim pentru înțelegere.

© Dan Dinu (ambele imagini)

Deșertul Omanului

Oman

După cele două experiențe din Iordania, ne dorim din nou să mergem în lumea arabă, iar o altă destinație fascinantă este Omanul. Rămasă o oază de liniște a zonei, această țară abundă de locuri fotogenice. De la plajele de pe coasta Mării Arabiei unde țestoasele vin să depună ouăle și până la zonele montane, de la deșertul specific și până la satele cu oameni primitivi, Omanul constituie decorul perfect pentru o tură foto. Mai multe detalii în curând pe www.photolife.ro/photo-tour.

*aprox. 9 zile
noiembrie - decembrie 2019*

*Fotografie de peisaj
și călătorie cu Dan Dinu*

© Dan Dinu (toate imaginile)

Culorile toamnei

Lacul Sfânta Ana

Toamna este anotimpul fotografiei. Lumina caldă, vremea mai stabilă și culorile spectaculoase, fac deliciul acestui sezon. Lacul Sfânta Ana este unicat în peisajul românesc prin originea lui vulcanică, însă nimic din acest trecut nu se mai reflectă astăzi în apele lui. Vino alături de noi să cutreierăm pădurile în căutare de subiecte, să ne plimbăm pe malul lacului străjuit de mesteceni, să admirăm lumea de pitici a Tinovului Mohoș, să fotografiem urșii în habitatul lor natural și să ne bucurăm de tot ce are toamna mai frumos.

Mai multe informații despre acest workshop pe www.photolife.ro/culorile-toamnei.

4 zile

17-20 octombrie 2019

Fotografie de peisaj și
wildlife cu Dan Dinu

Wildlife în Delta Dunării

Mila 23 / Delta Dunării

Tura noastră din Deltă aproape că nu mai are nevoie de nicio prezentare. Este cel mai longeviv photo tour al nostru, venim aici încă din 2010, și una dintre cele mai iubite ture de către voi. Toate acestea pentru că, de cum te urci pentru prima dată într-o barcă și te avânți pe canalele și lacurile Deltei, rămâi cu siguranță fascinat.

Acest loc se remarcă în primul rând prin bogăția avifaunei, iar tura noastră foto de aici se bazează în special pe acest aspect. Pe parcursul celor patru zile o să mergem în căutarea păsărilor, pe unele dintre cele mai frumoase și sălbătice canale și lacuri, și o să profităm din plin de tot ce poate oferi mai frumos acest loc. O experiență foto ce nu trebuie ratată, indiferent dacă îți place sau nu fotografia wildlife.

1600 lei

4 zile

23-26 mai 2019

Fotografie de peisaj și wildlife
cu Dan Dinu

Mai multe informații despre acest photo tour găsiți pe www.photolife.ro/wildlife-in-delta-dunarii.

Wildlife în India

Satpura / Bandhavgarh

Dincolo de Africa, India este cu siguranță una dintre destinațiile de excepție din lume, când vine vorba de fotografiat animale. Tigrii sunt desigur „trofeul” cel mai de preț, însă pe lângă aceștia există multe alte subiecte, de la languri și macaci, la erbivore mari și de la leopardzi și urși la sute de specii de păsări. Vă așteptăm la o tură foto aparte, în inima Indiei, pentru a descoperi două dintre cele mai interesante parcuri naționale ale regiunii Madhya Pradesh și pentru a fotografia una dintre cele mai emblematice feline din lume: tigru bengalez.

Deși această tură foto se desfășoară în 2020, înscrierile trebuie făcute din timp, din vara 2019, pentru a putea procura permisele speciale de safari puse în vânzare cu foarte mult timp înainte.

10 zile
24 ianuarie - 2 februarie 2020

Fotografie wildlife
cu Dan Dinu

Prețul final al turei se va stabili în curând, însă până atunci puteți citi întregul program pe site și vă puteți deja înscrie. Locurile sunt destul de limitate și deja o parte din ele sunt ocupate.

Mai multe informații despre acest photo tour găsiți pe www.photolife.ro/wildlife-in-india.

© Dan Dinu (ambele imagini)

Colinele Transilvaniei

Viscri / Meșendorf / Criț

4 zile
6-9 iunie 2019

Fotografie de peisaj și
arhitectură cu Dan Dinu

Istoria medievală a Transilvaniei are multe povești, iar o mare parte dintre acestea se împletesc în ceea ce a mai rămas încă în picioare. Haideți să pătrundem împreună în cetățile sașilor, locuitori ai acestor ținuturi, ce au marcat considerabil fiecare zonă prin care au trecut. O să descoperim sate mai puțin umblate și biserici fortificate, dar și deosebitul peisaj natural al zonei, o bogăție a biodiversității trecută foarte des cu vederea, ce constituie unul dintre cele mai periclitate habitate la nivel european.

Mai multe informații despre acest workshop găsiți în curând pe www.photolife.ro/workshop-foto.

Inițiere în fotografie

Brașov

Nu este nimic mai plăcut decât să faci primii pași în fotografie în compania altor pasionați ca și tine și a unui trainer cu experiență. Cursul nostru de inițiere a ajuns la versiunea 4.0, mult mai interactivă și mult mai bine structurată, iar toate acestea doar pentru că ne place să evoluăm și să abordăm totul cu profesionalism. Te așteptăm într-o atmosferă prietenoasă și relaxantă, unde Dan Dinu te va ajuta să îți descoperi pasiunea pentru fotografie.

Mai multe informații despre acest curs și despre înscriere găsiți pe www.photolife.ro/initiere-in-fotografie.

500 lei

14 ianuarie 2019 (aprox. 2 luni)

Trainer Dan Dinu

Natura în fotografie

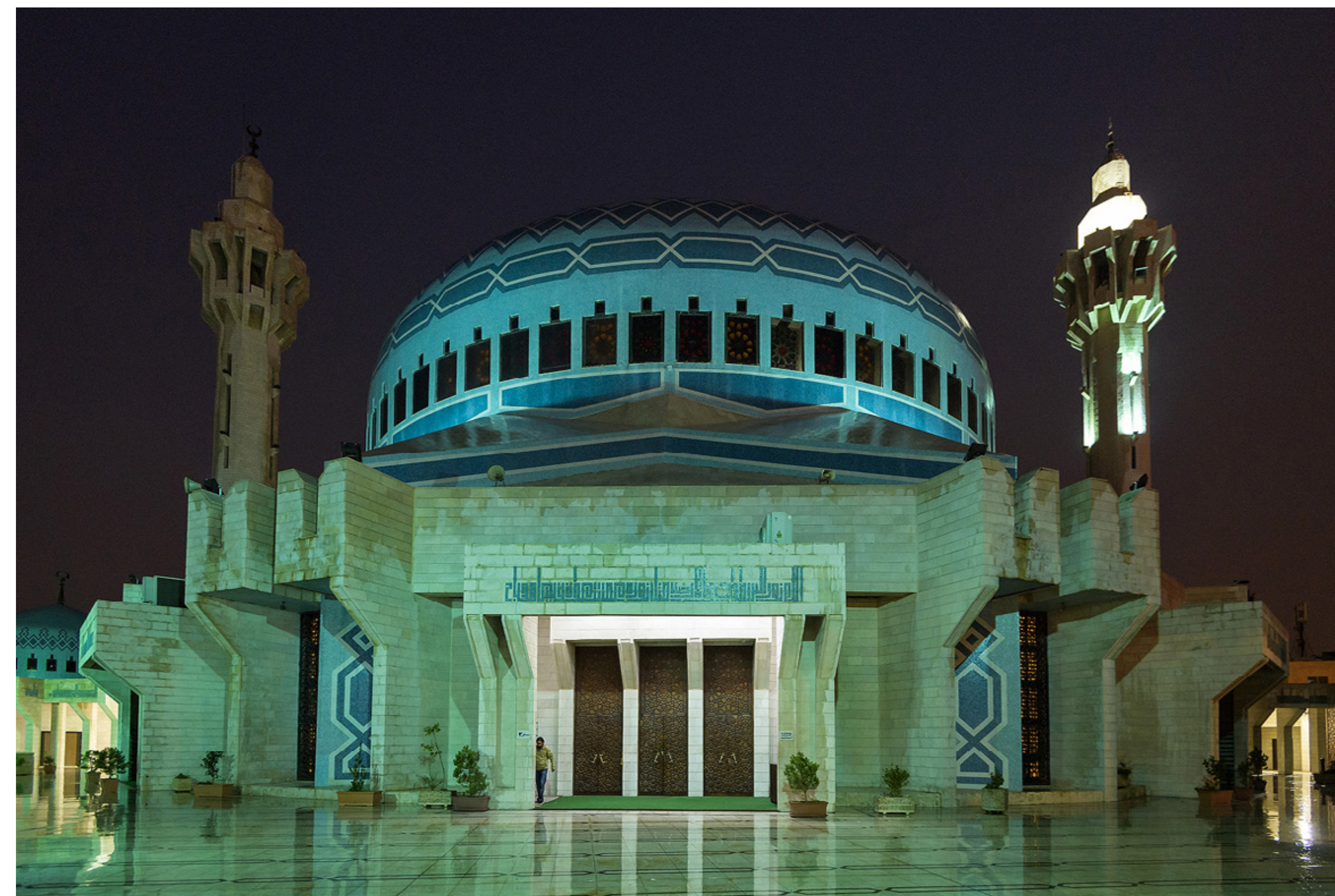
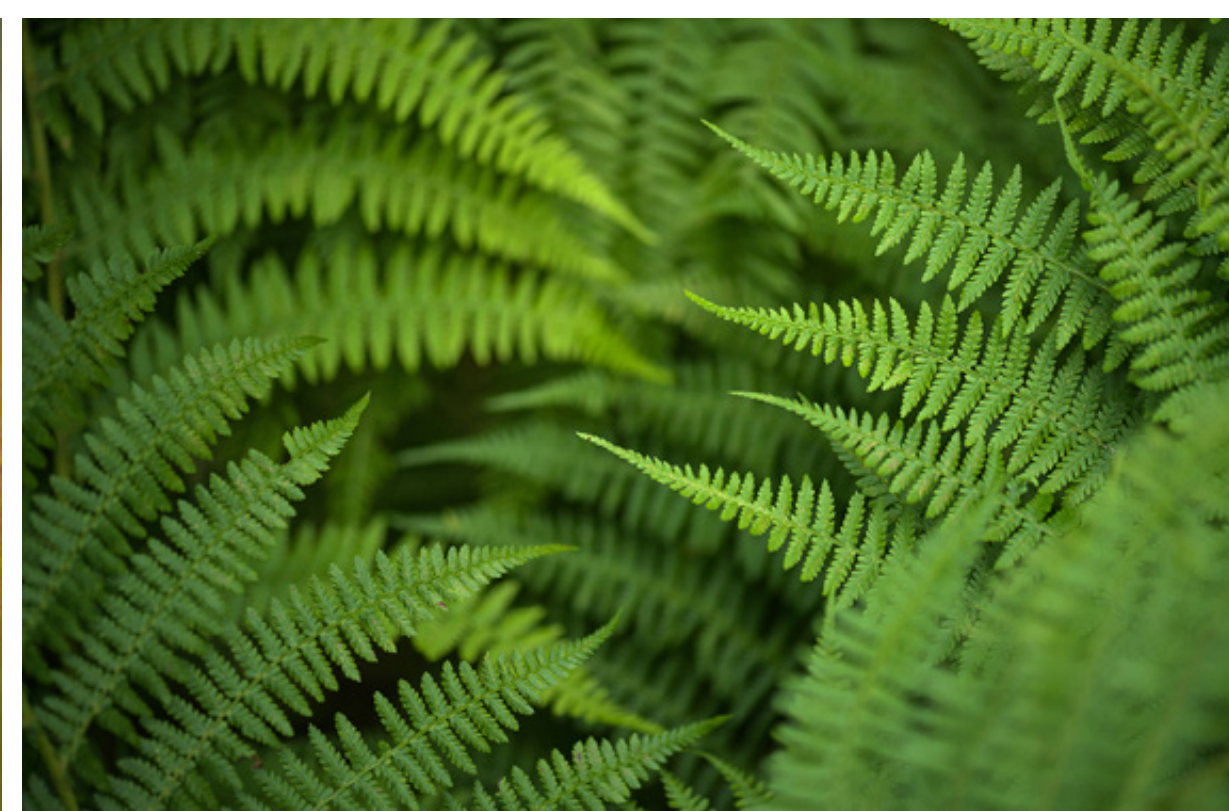
Brașov

Natura este mereu surprinzătoare, iar în mijlocul ei te poți bucura, pe lângă fotografie, de aer curat, de mișcare, de întâlniri neașteptate cu animale sălbatice și de explorarea unor zone noi. În natură nu înveți numai despre ce este în jurul tău, ci și despre ce este în interiorul tău, iar uneori în mijlocul ei te redescoperi la fiecare pas. Fotografia îți dă posibilitatea de a descoperi fiecare loc cu alți ochi, mai pătrunzători, mai iscoditori și mai atenți la fiecare detaliu. Dan Dinu te așteaptă la un curs unic, într-o atmosferă prietenoasă și relaxantă. Mai multe informații despre acest curs și despre înscriere găsiți pe www.photolife.ro/natura-in-fotografie.

500 lei

3 iunie 2019 (aprox. 2 luni)

Trainer Dan Dinu

© Dan Dinu (toate imaginile)

Editarea și indexarea fotografiilor

Brașov

Zilnic vedem fotografii minunate și ne întrebăm care sunt secretele din spatele acestora. Ei bine a venit momentul să le aflați alături de Dan Dinu, la un workshop interactiv ce își propune să vă dezvăluie tainele Adobe Lightroom, un program special conceput pentru fotografi, unde puteți edita, arhiva și indexa imaginile digitale.

Mai multe informații despre acest workshop găsiți pe www.photolife.ro/lightroom.

400 lei

23-24 februarie 2019

Indexare și editare în Lightroom
cu Dan Dinu

IMAGINARIUM

Cine suntem cu adevărat? Suma unor bătaii sacadate ale inimii și a scurtelor momente de reverie, atunci când ni le îngăduim cu condescendență încercând cu disperare să ne smulgem din furia zilelor care par că nu se mai întorc niciodată? Sau suntem o lume în care scriem povești cu prinți și prințese, cu semizei urbani, cu personaje închipuite și neînchipuite care ne traversează existența și gândurile?

Prin lentila obiectivului realitatea se diluează ușor, făcând loc imaginației, universurilor stranii pe care aproape simțim că le atingem. Clic... clic, clic! Declanșatorul devine prietenul nostru intim, inima secundă a Imaginariului, care ne provoacă infinit să creăm și să ne redescoperim.

text și foto [Raluca Arhire](#)

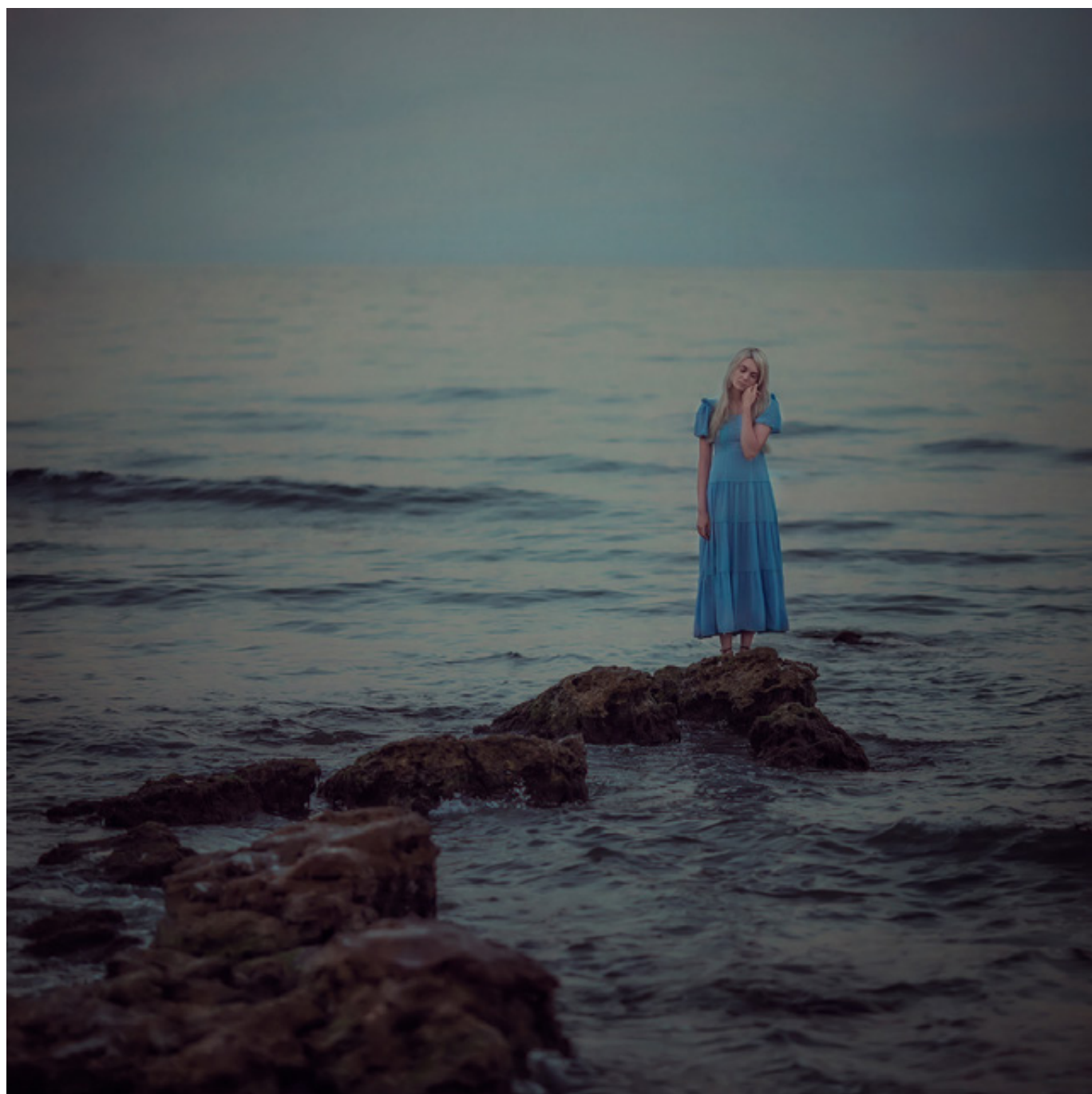

Fotografia WILDLIFE

În anii copilăriei, dacă mă întreba cineva care este cartea mea preferată, răspundeam: atlasul zoologic. Dincolo de copertile lui groase și rugoase, neprimitoare, se deschidea o lume fascinantă. Am fost în stare să citesc fiecare literă dintre acele coperti, de la cele mai simple forme de viață preistorică și până la cele mai evoluate mamifere, chiar dacă mintea mea de copil nu putea cuprinde chiar tot. Nu îmi puteam imagina atunci că o să am ocazia să caut cimpanzei în jungla ugandeză, că o să asist la vânătoarea unui ghepard în Namibia, că o să fiu înconjurat de urși și bizoni în parcurile naționale americane, sau că o să stau la doar câțiva zeci de metri de o balenă albastră în apele Islandei. De fapt, nu îmi imaginam atunci nici măcar că o să străbat România în lung și-n lat în căutare de animale, ce să mai vorbim de restul lumii. Pasiunea mea pentru viața sălbatică însă, s-a născut acolo, în paginile acelu atlas și, deși au trecut suficienți ani de atunci, nu m-a părăsit niciodată.

text și foto [Dan Dinu](#)

echipamentul și cunoștințele de bază

Introducere

Fotografia wildlife ne pune cel mai mult la încercare răbdarea și perseverența. Pentru a fotografia animale nu ai nevoie doar de un echipament adecvat, ci și de o condiție fizică bună, de multă pasiune și dedicație. Toate aceste lucruri fac din acest domeniu unul care nu este la îndemâna tuturor, însă cu toate acestea, observ un interes din ce în ce mai crescut pentru acest gen fotografic, care îi pune la grea încercare pe cei care îl practică.

Pe parcursul a trei articole îmi propun să vă vorbesc despre fotografia wildlife din experiența personală și să confirm sau să infirm anumite mituri legate de acest domeniu, mituri de care m-am izbit și eu uneori de-a lungul carierei.

În acest prim articol o să discutăm despre tehnică, dar și despre ce putem face pentru a diminua pe cât posibil costurile, într-un domeniu în care echipamentul este uneori extrem de scump. Ulterior o să povestim despre metodele de abordare a subiectului și despre compoziție, iar la final o să discutăm atât despre etică și importanța ei în acest gen fotografic cât și despre rolul fotografiei documentare în domeniul conservării naturii.

A fi fotograf de wildlife în România nu este deloc ușor, pe de o parte pentru că este aproape imposibil să trăiești numai din asta, iar pe de altă parte pentru că subiectele autohtone sunt destul de greu de găsit, comparativ cu cele din alte țări. Foarte mult timp am avut o frustrare personală venită din faptul că aveam în portofoliu animale rare precum rinocerul negru, cimpanzeul sau balena albastră, însă nu aveam și eu un urs, sau măcar un mistreț sau cerb, ce să mai vorbim de trofee mult râvnite precum râsul sau lupul. Se întâmplă așa, pentru că a fotografia animale la noi este mult mai greu decât în alte țări. Vânătoarea, braconajul, micșorarea habitatului sau tăierea pădurilor fiind doar câteva dintre problemele pe care animale de la noi le au și care fac ca acestea să accepte mult mai greu prezența umană.

Mai este de lucru până când o să obțin în România cadre la fel de spectaculoase cu speciile autohtone precum cele din alte locuri pe care le-am vizitat, însă orice reușită, cât de mică, oferă satisfacții mult mai mari. (Urs, Munții Iezer - Păpușa; Macac, Parcul național Bandhavgarh, India - pagina anterioară)

Fotografia wildlife reprezintă pentru mine o eternă sursă de inspirație. Momentul acela în care un animal te acceptă și îți oferă o frântură din intimitatea lui este de neegalat. Chiar dacă suntem niște simpli vizitatori în lumea animalelor, iar asta pentru că ne-am depărtat atât de mult de natură ca specie, acest gen fotografic ne readuce în atenție viața în întreaga ei complexitate și frumusețe. Din punctul meu de vedere, niciun alt gen fotografic practicat în natură nu poate oferi mai multe satisfacții și mai multă adrenalină.

Oportunitățile de a fotografia animale în alte țări, în special în cele de pe continentul african, sunt mult mai multe. Orice iubitor de fotografie wildlife trebuie să încerce măcar o dată în viață o astfel de experiență. După părerea mea și după diverse călătorii pe cinci din cele șapte continente, nimic nu se compară cu Africa atunci când vine vorba de faună. Numărul uriaș de animale și diversitatea acestora îți vor oferi satisfacții în fiecare moment. (Antilopă Oryx, Namibia)

Fotografia wildlife te ține mereu în priză, conectat cu tot ce ai în jur. Fiecare secundă contează, iar dacă ai lăsat pentru o clipă aparatul jos de la ochi poți pierde o acțiune interesantă. Este un gen fotografic extrem de provocator și plin de satisfacții. (Langur, Parcul național Bandhavgarh, India)

Pentru că sunt utilizator Nikon, foarte multe dintre exemplele din acest articol fac referire la aparate, obiective și funcții ale acestui producător, pe care le cunosc mai bine și cu care am mai multă experiență. Asta nu înseamnă însă că ele nu se aplică și la celelalte mărci de aparate. Pe de altă parte, majoritatea sfaturilor se aplică aparatelor DSLR, întreaga discuție fiind exemplificată în special pe aceste echipamente. Desigur asta nu înseamnă că alte tipuri de aparate de fotografiat nu ar fi bune pentru acest gen de fotografie, ci doar că nu le cunosc eu atât de bine cât să discut mai multe despre ele.

Vreau să clarific toate aceste lucruri încă de la început, pentru a nu se înțelege ceva greșit și pentru a avea un articol bazat pe experiența mea personală și pe cei peste 10 de ani de când sunt fotograf profesionist. În momentul în care o să am ocazia să lucrez cu mai multe tipuri de aparate, în special cu cele din gama *mirrorless*, promit să scriu un nou articol care să aducă și mai multă lumină în acest domeniu.

Acestea fiind spuse și lămurite, hai să ne punem pe treabă și să începem!

Când ne gândim la fotografie wildlife, ar trebui să ne gândim la tot regnul animal, indiferent că discutăm despre mamifere, păsări, reptile, pești, insecte sau orice altceva. Există însă și genuri fotografice specializate, cum ar fi fotografia subacvatică (pentru pești) sau fotografia macro (pentru reptile, amfibieni și insecte), care tratează și o parte a subiectelor fotografiei wildlife, așa că o să discut mai puțin despre aceste aspecte aici și o să mă concentrez mai mult pe mamifere și păsări. Asta nu înseamnă însă că toate celelalte animale nu sunt un subiect bun, ci doar că tehnica de abordare este diferită. (Gușter, Parcul natural Porțile de Fier)

Acestea sunt primele animale sălbatice pe care le-am surprins după ce m-am apucat mai serios de fotografie. Se vede, nu? Nici până acum nu mi-am explicat de ce oare am compus cadrele pe verticală în loc să o fac pe orizontală. Sunt parcă mult prea strânse și nu se vede foarte mult din habitatul din jur, ca să nu mai vorbesc de faptul că imaginea cu marmota era destul de subexpusă. Este însă normal să facem greșeli, cu atât mai mult la început, pentru că din ele învățăm. Astăzi probabil că aș avea o cu totul altă abordare, însă aceste imagini au o valoare sentimentală aparte, pentru că atunci, în acele momente, mi-am dedicat toată pasiunea și cunoștințele pentru a le obține. (Marmotă și Capre Ibex, Aiguilles Rouges, Franța)

Aparatul de fotografiat

Fotografia wildlife este un gen fotografic scump. Avem nevoie de o cameră rapidă, cu un sistem de focalizare performant și de obiective cât mai lungi și luminoase, iar toată această combinație de caracteristici aduce costuri mari. Este oare așa? Să nu fie oare nicio portiță pentru a ocoli afirmațiile de mai sus?

Am început să fotografiez animale demult, încă de la începutul carierei mele. Primele încercări mai serioase fiind într-o tură de munte în Alpii francezi, cu niște marmote și capre Ibex. Aveam atunci

un Nikon D100, o cameră departe de a fi rapidă, care fotografia cu doar trei cadre pe secundă. Sistemul de focalizare nici nu mai conta, pentru că obiectivul era unul vechi, manual, un Nikon 200mm f/4, împrumutat de la un prieten. Cum o fi să îți începi cariera de fotograf cu o lentilă cu focalizare și expunere manuală? Nu a fost simplu, însă am avut norocul să întâlnesc niște specii prietenoase, care m-au lăsat să le fotografiez în voie. Am făcut și greșeli, în special la expunere, dar am învățat repede, fiind constrâns de împrejurări.

Când am început să fac primele poze cu animale, nici măcar nu știam ce specii fotografiez. Atunci habar n-aveam să fac diferența dintre o chiră și o chirighiță, dar poate că asta nici nu prea conta foarte mult. Eram departe de a avea cunoștințele actuale, atât cele legate de faună, dar mai ales cele legate de abordare și tehnică. Între cele două imagini de mai jos, în care apare aceeași specie, este o diferență de aproape 10 ani. Chiar dacă și în prima imagine am încercat să mă las mai jos pentru a pune în valoare silueta păsărilor, efectul nu se compară cu cel din a doua imagine, unde eram în apă. Pe de altă parte, la început nu aveam nici răbdarea și nici intuiția de acum, pentru a înțelege când am obținut un cadru bun și când este cazul să mă opresc. Asta nu înseamnă că nu mai pot obține imagini și mai spectaculoase cu această specie, ci doar că experiența acumulată în timp m-a ajutat mereu să fiu mai creativ, mai intuitiv și mai antrenat în a vedea momentele ce merită fotografiate. (Chirighiță cu obraz alb, Delta Dunării - prima imagine; Rotbav, Brașov - a doua imagine)

Mi-am început cariera de fotograf cu mult timp în urmă, pe vremea când aveam doar un aparat și un obiectiv și doar un început de chelie, însă încă de pe atunci mi-a plăcut să fotografiez animale. Pentru mine este mult mai ușor decât cu oamenii, iar uneori cred că le și înțeleg mai bine. Mulți ar spune că pe oameni îi mai poți instrui și le mai poți spune cum să stea la pozat, însă nu este așa. Dacă îți găsești modelul potrivit, după cum se vede în imaginea de mai sus, atunci munca ta este pe jumătate rezolvată. Lăsând gluma la o parte, fotografia wildlife nu este ușoară, însă dacă te pasionează cu adevărat natura, acest gen fotografic îți poate oferi unele dintre cele mai mari satisfacții. (Parc de Merlet, Chamonix, Franța - foto Octavian Chende)

SFAT: Învață să îți cunoști camera și obiectivul, uneori acest lucru contează mai mult decât performanțele echipamentului de fotografiat pe care îl folosești.

Înainte de a trece la lucruri mai complicate, hai să vedem ce calități ar trebui să căutăm la un aparat pe care să îl folosim la fotografiat animale. În primul rând ar trebui să avem o cameră rapidă, care să ne ofere un minim de 6-8 cadre pe secundă. Acest aspect este destul de important, așa că este bine să înțelegem de ce. Animalele sunt imprevizibile, iar atunci când vrem să surprindem acțiunea perfectă, care de obicei durează extrem de puțin, este nevoie de un aparat mai rapid. Cu toate acestea, surprinderea unei imagini bune nu ține numai de cameră, ci și de viteza noastră de reacție. Degeaba fotografiem cu 12fps (cadre pe secundă) dacă noi nu ridicăm aparatul la ochi la momentul optim pentru declanșare. Așadar, dincolo de cât de rapidă este camera de fotografiat, este foarte important să învățăm cât mai multe despre animalul pe care îl fotografiem și să încercăm să fim cât mai intuitivi.

Chiar dacă ne-am dori să credem că fotografia wildlife depinde doar de cunoștințele noastre și de performanța echipamentului folosit, nu este nici pe departe așa. Norocul joacă și el un rol foarte important, deși nu ne putem baza numai pe el. Cine vede această fotografie ar putea crede că este rezultatul unei rafale de imagini, din care am ales cel mai bun cadru, însă lucrurile au stau complet diferit. Am văzut mișcarea pelicanilor înainte de a se alinia și m-am gândit că acest lucru se poate întâmpla, așa că am avut timp doar să ridic aparatul la ochi, să focalizez și să declanșez o singură dată. Momentul imediat următor a fost diferit, iar pelicanii nu mai aveau alinierea perfectă. Așadar, nu tot timpul o rafală de imagini aduce imaginea dorită, ci mai degrabă viteza noastră de reacție și intuirea momentului. Toate cu un pic de noroc. (Pelican comun, Delta Dunării)

Așa cum spuneam, norocul joacă un rol destul de important în fotografia wildlife, pentru că anumite situații chiar nu pot fi intuite. În această imagine căutam să surprind o lebădă în timp ce își scutură aripile și exact când s-a întâmplat acest lucru, un stol de fluierari a trecut prin cadru oferind o situație și mai interesantă. (Lebede, Delta Dunării)

Chiar dacă de cele mai multe ori, în acest gen fotografic, subiectul este mare în cadru, uneori o abordare diferită aduce mai multă poveste. Nu mai punem neapărat accentul pe o acțiune sau un portret, ci mai degrabă pe ambient și pe atmosferă. În acest caz animalul este o parte din întreaga noastră compoziție. (Bulbul, Parcul național Bandhavgarh, India)

Am fotografiat multă vreme cu Nikon D800, o cameră foarte bună pentru peisaj, însă nu suficient de rapidă pentru animale. Cu o rafală de doar 4 cadre pe secundă, nu poți face foarte multe la o scenă de acțiune. Oare? Dacă aș fi utilizat un grip cu baterie suplimentară, rafala ar fi ajuns la 6 fps, însă cum nu aveam acest accesoriu, am putut să măresc rafala printr-o setare din aparat. La camerele de fotografiat de rezoluție mare, dacă folosești 12 biți în loc de 14 biți, rafala de imagine se îmbunătățește. La fel și dacă folosești formatul crop al camerei în cazul unui aparat full frame. Deși această ultimă opțiune parcă nu este una pe care să ți-o dorești tot timpul, prima ar trebui luată în calcul. Mai mulți biți de culoare sunt buni acolo unde avem un cadru larg, cu mai multe nuanțe și contraste, însă într-un cadru mai strâns, cum este de obicei unul din sfera fotografiei wildlife, putem face acest compromis. Eu l-am făcut cu Nikon D800 și nu mi-a părut rău. Nu trebuie să uităm nici de memoria buffer, la un aparat de rezoluție mare aceasta se umple mai repede și rafala începe să scadă pentru a da timp imaginilor să fie scrise pe card. Acest lucru se întâmplă și la aparatele mai puțin performante sau dacă folosim carduri lente.

Cu Nikon D800 am învățat cu adevărat să fiu intuitiv. Cine ar putea crede că ai șansa să fotografiezi un ghepard în plin sprint, undeva la 100km/h cu viraje bruște, cu doar 5-6 cadre pe secundă? Eu la momentul în care am realizat imaginea nu am crezut că aparatul poate face față, mai ales că în primul moment în care ghepardul a început să alerge am fost complet luat pe nepregătite, iar acțiunea începuse cu mult înainte ca eu să apuc să mișc aparatul din loc. Cu toate acestea, cu mult noroc și cu un pic de intuiție asupra acțiunii, am reușit acest cadru. A fost singurul bun din întreaga rafală, însă a fost suficient. (Parcul național Etosha, Namibia)

Aud destul de des că un fotograf profesionist lucrează pe manual și nu pe moduri automate. Mi se pare greșit. Chiar dacă și eu lucrez pe manual atunci când vine vorba de peisaj, la animale timpul de reacție este mult mai scurt, iar concentrarea noastră ar trebui să fie pe acțiune, pe compoziție, nicidecum pe aspecte tehnice inutile.

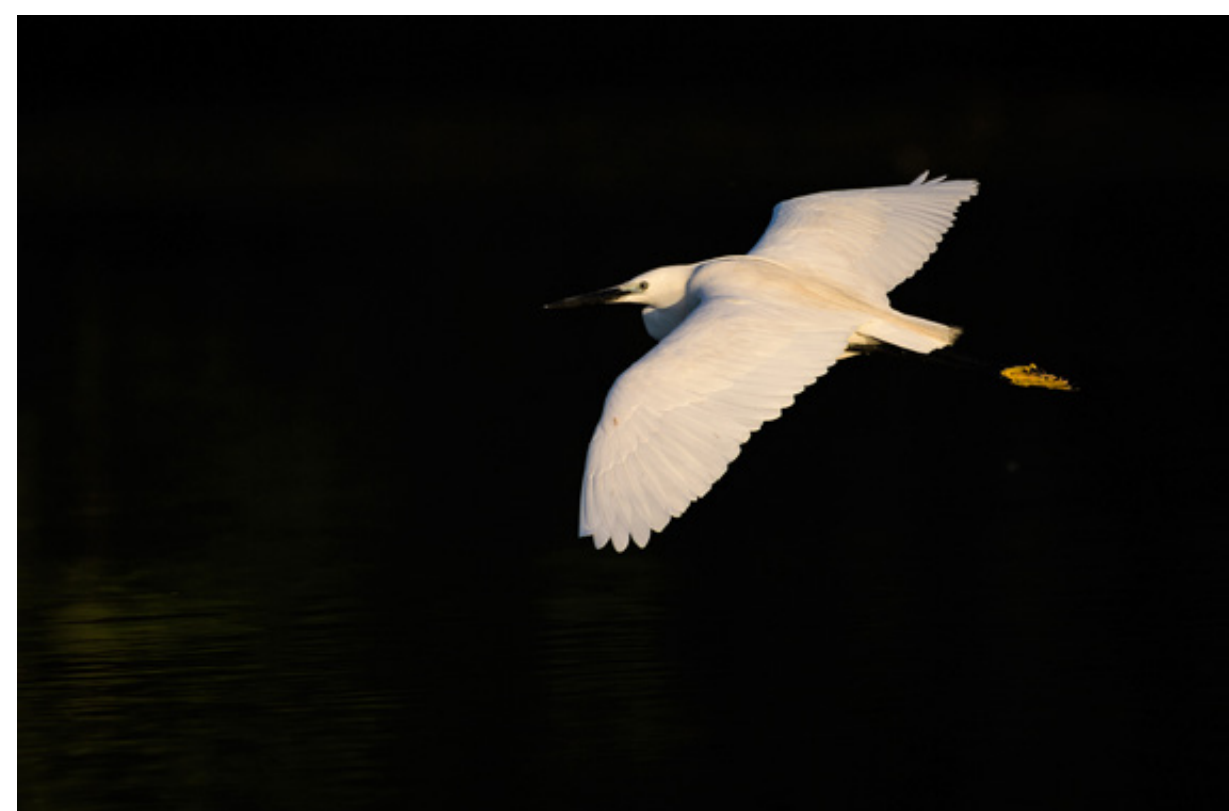
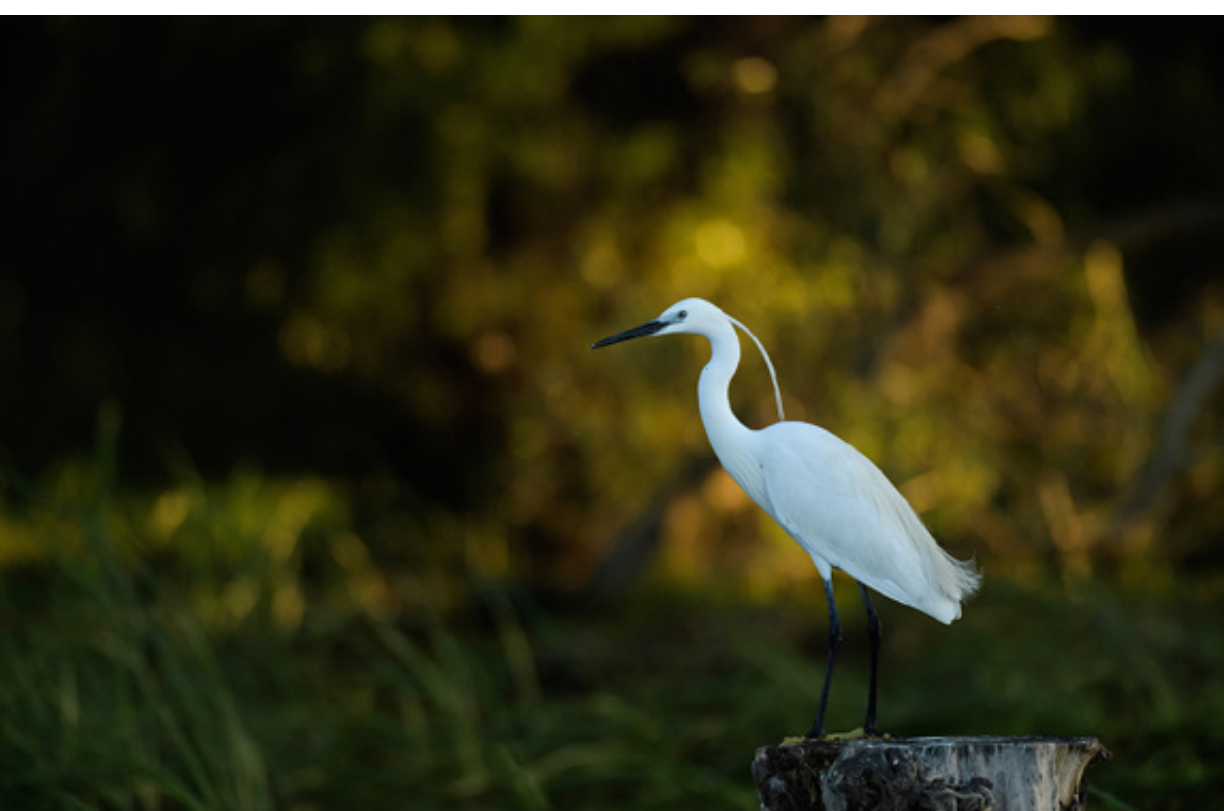
Din acest motiv, atunci când fotografiez animale folosesc modul semiautomat A (prioritate de diafragmă). În acest caz îmi aleg diafragma dorită, pe care de cele mai multe ori o deschid la maxim,

iar timpul de expunere este stabilit automat de către aparat.

Dacă tot ne cumpărăm camere de fotografiat performante, atunci hai să le punem la lucru pentru noi. În anumite cazuri, atunci când am nevoie de un anumit timp de expunere, folosesc modul semiautomat S (prioritate de timp). De data aceasta timpul este cel pe care îl controlez, iar diafragma este stabilită de aparat.

Pentru a înțelege mai bine raționamentul legat de prioritatea de diafragmă, să ne imaginăm că fotografiem egreta din prima fotografie. Este o imagine statică, lucru ce ne-ar permite să facem un reglaj manual al expunerii. Stă într-o zonă de umbră, așa că acest reglaj trebuie făcut astfel încât expunerea să fie realizată corect pe subiect. Toate bune până aici, însă la un moment dat pasărea își ia zborul și ajunge în poziția din a doua imagine, pe un fundal umbrat dar cu o lumină puternică pe penaj. Dacă nu avem timp să refacem reglajul manual (pe care de obicei nu o să îl avem, acțiunea fiind destul de rapidă), atunci penajul egretei va fi complet ars, lipsit de detalii în zonele luminoase. Dacă în schimb am folosi prioritatea de diafragmă (ceea ce am și folosit în exemplu), aparatul va face reglajul automat, astfel încât penajul păsării să fie expus corect.

Poate că uneori ne putem gândi că avem timp să reglăm rapid astfel de setări, însă lucrurile în teren stau complet diferit. Uneori o să avem doar câteva secunde între cele două cadre, timp în care aparatul cu siguranță va fi mult mai rapid decât noi. (Egretă mică, Delta Dunării)

Prioritatea de timp o folosesc mult mai rar. Cel mai adesea am nevoie de un anumit timp de expunere când folosesc tehnica de panning. În imaginea de față am folosit 1/100s, iar printr-o urmărire a subiectului în timpul declanșării acesta a fost redat clar, în timp ce fundalul a devenit neclar, cu o textură interesantă. Această metodă de abordare nu este o știință exactă și trebuie încercată până când obținem rezultatul dorit, folosind un timp ce trebuie aproximat în funcție de viteza de deplasare a subiectului. La lebede și pelicani, spre exemplu, tehnica funcționează dacă folosiți un timp în jurul valorii de 1/100s. (Pelican creț, Delta Dunării)

SFAT: Pentru a da răgaz memoriei buffer să se golească, realizați rafale de câte 8-10 imagini odată și nu uitați degetul apăsat pe declanșator; momentul pe care de obicei îl vreți immortalizat trece oricum destul de repede.

SFAT: Când fotografiați păsări albe în lumină puternică, vă recomand să subexpuneți cu până la un stop cu ajutorul compensării, pentru a evita neplăcerile cauzate de supraexpunerea penajului. Dintr-o zonă mai întunecată se pot recupera ușor detalii prin editare, însă acestea sunt pierdute acolo unde avem supraexpunere.

Atunci când folosim modurile semiautomate, putem face reglaje care să suprascrie expunerea recomandată de aparat, cu ajutorul compensării de expunere. Astfel, putem supraexpune sau, cel mai adesea, subexpune, în funcție de necesitate sau de ceea ce vrem să comunicăm din punct de vedere artistic.

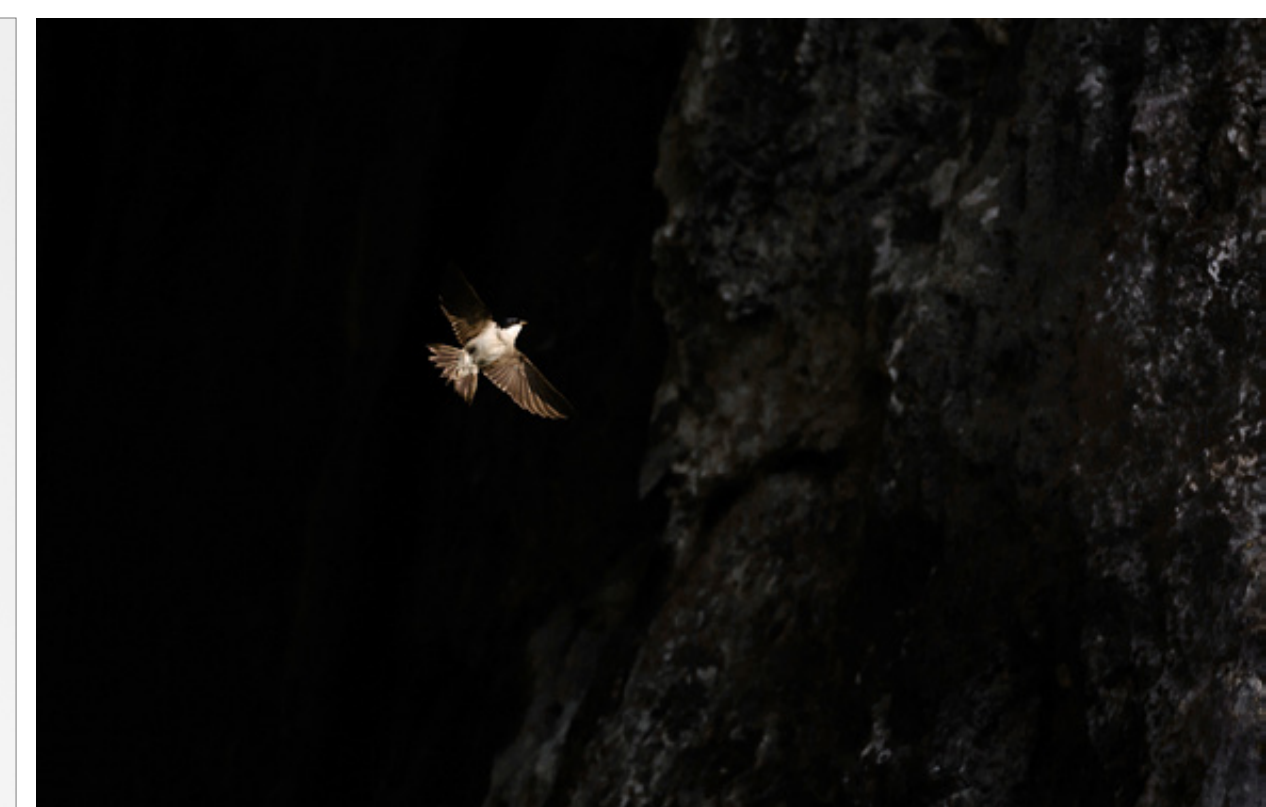
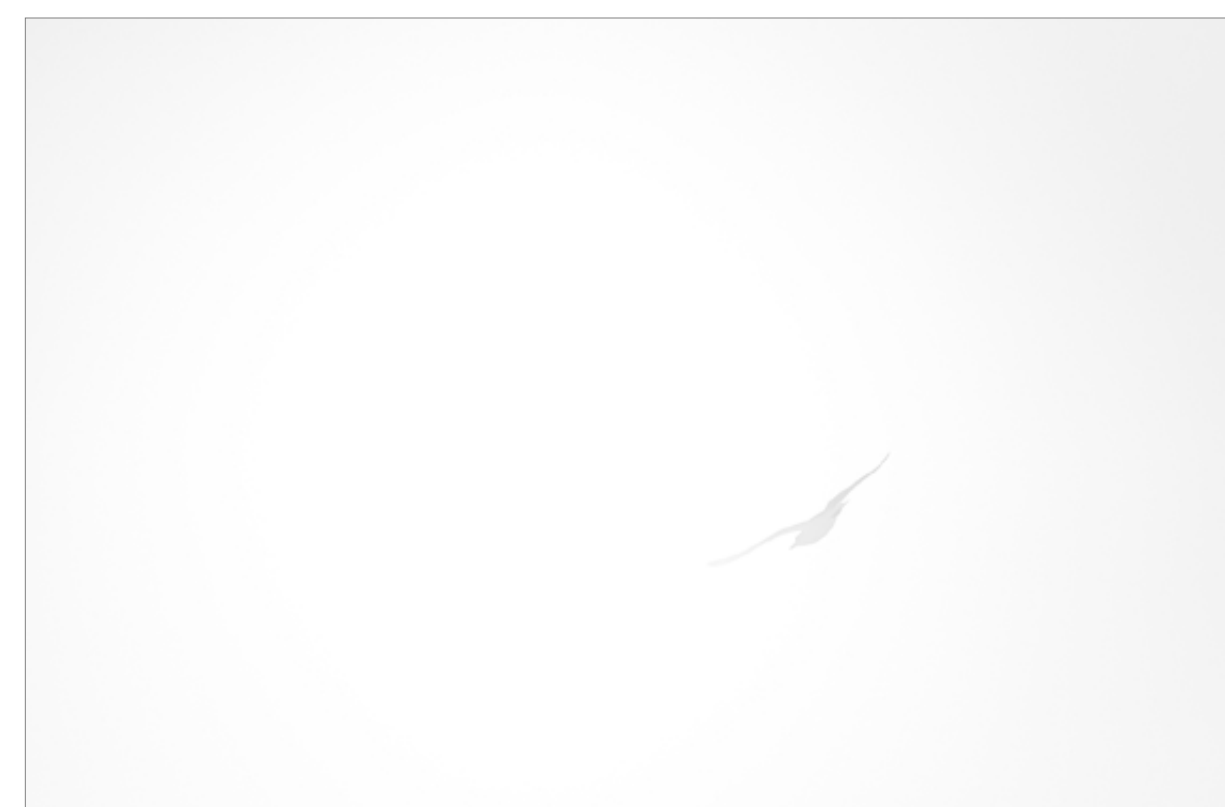
Cu riscul de a fi judecat de unii fotografi mai puriști, care consideră că nu ești cu adevărat fotograf dacă nu folosești modul manual, cred cu tărie că povestea pe care o spui prin imaginea surprinsă este mult mai importantă decât cunoștințele tehnice pe care le ai și pe care de multe ori ne place să le afișăm în semn de laudă.

Păsările albe sunt întotdeauna mai greu de fotografiat în lumină, din cauza faptului că penajul se poate supraexpune foarte ușor. În acest caz trebuie să folosim compensarea de expunere, dacă am ales să fotografiem în modurile semiautomate. Se poate vedea în acest exemplu că, deși am folosit -0,3 la compensarea de expunere, penajul este la limita supraexpunerii.

Chiar dacă în acest caz se poate corecta relativ ușor în editare, trebuie totuși să fim foarte atenți la acest aspect. Mai putem observa că puii de lebădă nu au aceeași problemă de expunere, datorită culorii diferite a penajului. (Lebădă, Delta Dunării)

Nu întotdeauna expunerea corectă trebuie să fie neapărat cea perfectă pentru o anumită imagine. Folosind supraexpunerea sau subexpunerea cadrului, putem aduce în fotografie o anumită stare, emoție sau idee. Subexpunerea va pune mereu în evidență zonele mai luminate, în timp ce supraexpunerea pe cele întunecate, așa cum se vede și în aceste exemple.

Metodele se numesc low key, respectiv high key, iar modul prin care le puteți folosi este limitat doar de imaginația voastră. (Fulmar, Lofoten, Norvegia; Lăstun de casă, Parcul natural Porțile de Fier)

O altă funcție utilă, care înlesnește concentrarea pe moment și nu pe tehnică, este ISO automat. Dar nu oricum. La aparatele Nikon există o funcție care poate regla valoarea ISO automat până la un maxim pe care îl setăm, în funcție de timpul de expunere minim pe care îl dorim. O regulă nescrisă a fotografiei ne spune că pentru a obține o imagine clară din mână, ar trebui să lucrăm cu minim 1/distanța focală a obiectivului. Așadar, dacă avem un obiectiv de 300mm, timpul cel mai lung pe care ar trebui să îl folosim este bine să fie de minim 1/300s. Revenind la reglajul de mai sus și cu această ultimă afirmație în minte, putem regla aparatul să obțină minim 1/300s ridicând ISO până la valoarea maximă cu care suntem confortabili. În cazul în care aparatul a ajuns la valoarea ISO maximă setată, nu va trece mai sus de aceasta, ci va crește timpul de expunere peste 1/300s. Căutați această funcție la aparatul folosit și setați totul în concordanță cu obiectivul pe care îl aveți și cu valoarea maximă până la care ISO poate fi utilizat fără distrugerea imaginii. Nu uitați că regula de mai sus cu 1/distanța focală se aplică pentru ca imaginea să nu fie neclară din cauza mișcării noastre când fotografiem din mână, însă dacă subiectul nostru se mișcă și vrem să obținem o imagine clară cu acesta, ar trebui să corelăm timpul de expunere cu mișcarea lui.

A încerca să fotografiezi pescăruși în timp ce vânează efemeride în zbor pare o acțiune destul de hazardată, cu atât mai mult cu cât vrei să îi surprinzi cu fața către tine și nu știi niciodată unde va ieși din apă următoarea insectă. Într-o astfel de situație sistemul de focalizare al camerei este extrem de important, însă nu este singurul lucru de care trebuie să ținem cont.

Pescărușii se mișcă dintr-o parte în alta, din zone cu lumină mai puternică în zone cu umbră, fiind nu numai extrem de greu de urmărit, dar și complicat de reglat aparatul pentru o expunere corectă. Am ales prioritate de diafragmă (A) și am lăsat aparatul să decidă timpul, însă deși în zonele mai luminoase acesta făcea față, în zonele mai întunecate acesta scădea foarte mult, iar imaginile erau neclare. Un ultim reglaj a fost salvator, cel legat de ISO automat. Astfel, am putut să pun timpul de expunere pe care mi-l doream ca să pot obține o imagine clară (1/1000s în acest caz), iar aparatul a putut jongla cu valoarea ISO în funcție de necesitate. Știind că expunerea este realizată corect, concentrarea mea a fost doar pe a surprinde acțiunea pe care mi-o doream. (Pescăruș, Delta Dunării)

SFAT: Atunci când fotografiem din mână trebuie să învățăm să ținem corect aparatul, iar asta înseamnă să îl susținem ferm, cu mâna dreaptă pe grip și cu mâna stângă sub teleobiectiv (mai ales dacă acesta este mai lung), lucru ce ne dă acces la inelele de zoom și focus. Un al treilea punct de contact ar trebui să fie vizerul ce se va sprijini de arcada ochiului. Cotul brațului stâng trebuie sprijinit de corp atunci când fotografiem din picioare, iar poziția corpului trebuie ușor întoarsă către dreapta, cu picioarele depărtate. Dacă fotografiem de jos putem sprijini aparatul pe genunchi. A învăța cum să ținem camera foto cât mai stabilă este foarte important atunci când fotografiem cu teleobiective foarte lungi.

Fiind un fotograf care trece frecvent de la fotografia wildlife la cea de peisaj și invers, chiar și în aceeași tură, mi-am dezvoltat un întreg sistem de reglaje, pe care să le fac extrem de rapid. Normal că aici intervine și capacitatea camerei de a-ți oferi reglaje cât mai intuitive și configurabile, fără a intra în meniu, dar și capacitatea ta de a fi organizat. Un prim pas este cel legat de configurarea camerei și de seturile de reglaje prestabilite, pe care, curios, foarte puțini fotografi le folosesc. Indiferent dacă este undeva în meniu și oferă mai multe opțiuni sau este pe un buton și oferă mai puține, acest reglaj este foarte important. Pentru a înțelege mai bine despre ce este vorba, hai să vedem cum funcționează.

Formatul vertical al camerei este mai puțin folosit în fotografia wildlife, iar asta pentru că, de foarte multe ori, ne vine mai natural să gândim în format orizontal, acesta fiind mai apropiat de cum vede ochiul uman, prin panoramare. Există însă și subiecte, așa cum este și cel de față, care se potrivesc foarte bine într-un cadru vertical ce îi pune în valoare silueta. Atunci când fotografiem într-un astfel de format este mult mai simplu să avem un grip sau un aparat cu grip vertical incorporat, pentru a putea ține camera mai ușor în mână, mai ales atunci când lucrăm cu un teleobiectiv lung și greu. (Piciorong, Delta Dunării)

Meniul camerei poate fi optimizat pentru a fotografia animale (mă gândesc aici la setările legate de îmbunătățirea rafalei, de cele legate de ISO, de focalizare etc.), iar aceste setări pot fi salvate într-un meniu, notat la Nikon cu A, B, C și D, fiecare putând fi redenumit ulterior după cum ne dorim. Aceste reglaje se pot face în două zone diferite ale meniului. Să spunem că mi-am ales setările dorite pentru ambele meniuri și le-am salvat în modul C, în A, B și D putând să salvez alte reglaje predefinite pentru alte utilizări, cum ar fi fotografia de peisaj sau fotografia în care am nevoie de expunere lungă. Când vreau să trec de la peisaj la wildlife, nu mai trebuie să intru în meniu să modific fiecare setare în parte (în acest fel sigur o să uit ceva), ci trebuie doar să modific setările predefinite în care vreau să lucreze camera, C în exemplul meu. Dacă aveți și un buton rapid pe cameră pentru a face asta, cu atât mai bine.

O altă variantă este să aveți anumite setări prestabilite pe modurile notate de obicei U1 sau U2, care se pot regla cu ajutorul roțiței de selectare a programelor. În acest caz, deși este poate mai rapid, nu mai aveți chiar toate setările din meniu. Nu uitați că aceste notații sunt pentru Nikon, însă le găsiți sub o formă sau alta și la ceilalți producători.

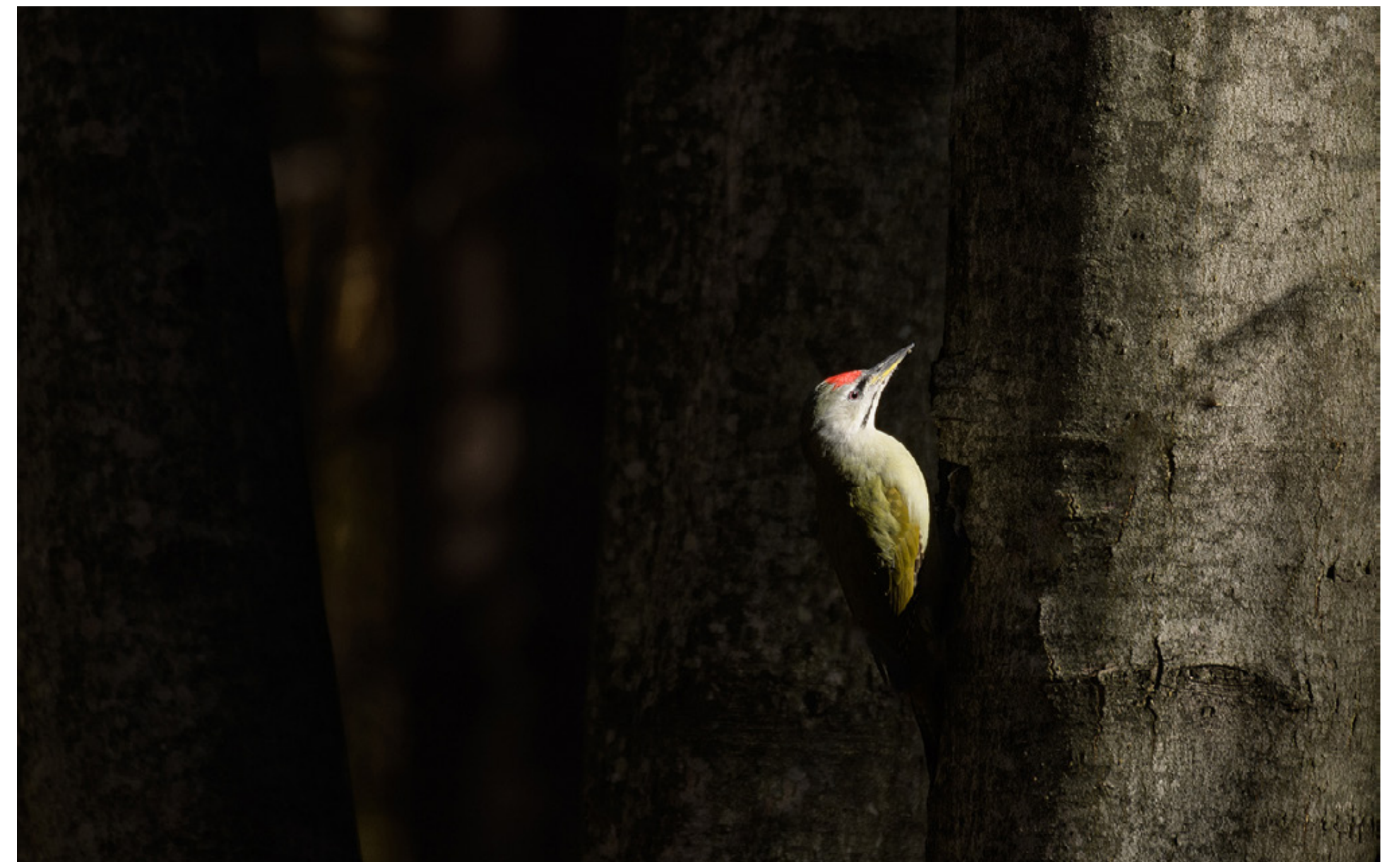
SFAT: Configurați-vă aparatul de fotografiat astfel încât să puteți face orice reglaj de care aveți nevoie frecvent de la butoanele configurabile ale camerei. Sunteți astfel mult mai rapizi și mai pregătiți pentru orice moment ivit în fața voastră.

Un alt lucru pe care l-am învățat din experiență în acest gen de fotografie, este să îmi pot face toate reglajele cu aparatul la ochi. Schimbarea punctelor de focus sau a valorii ISO, comutarea între FX și DX, dacă este cazul, sau între diferite metode de focalizare, ba chiar și între diferite rafale de imagini, trebuie făcute fără a lua ochiul din vizor. Astfel suntem siguri că nu pierdem din vedere nimic important și că imaginea noastră va capta cel mai frumos moment. Normal că aici avem nevoie de o cameră din gama mai performantă, care să ne ofere toate aceste reglaje din butoane poziționate strategic, fără a fi nevoiți să navigăm prin meniu. La mine, cele mai importante reglaje pe care le-am pus pe butoanele configurabile cu acces rapid sunt: trecerea de la rafala în care fotografiez la cea maximă (14fps în cazul aparatului meu), schimbarea din modul *full frame* în *crop* (FX în DX), activarea în vizor a sistemului de reglare a liniei orizontului (util în special când stau la pândă în poziții mai complicate), schimbarea sistemului

de focalizare de la cel cu 9 puncte de focus la cel cu maximul de puncte de focus. Mai este util să puteți trece ușor, fără a lua camera de la ochi, de la ISO normal la automat și să schimbați modurile de expunere între A și S.

Subiectele acestui gen fotografic sunt extrem de imprezibile și, de cele mai multe ori, se va întâmpla ceva interesant exact atunci când lași camera jos de la ochi pentru a face un reglaj. Legile lui Murphy funcționează perfect și în natură. Pentru a le combate, prefer să nu las aparatul de la ochi decât atunci când este imperios necesar, însă am învățat cum să îmi fac reglajele fără prea mare efort. În imaginile din dreapta, ciocănitorea se tot mișca pe trunchiul copacului, iar lumina se schimba și ea foarte repede, așa că fiecare cadru îmi oferea alt moment. Nu mi-am permis nicio secundă de neatenție. (Ghionoaie sură, Munții Țarcu)

De ce ai vrea să treci din full frame în crop direct din cameră? Ei bine pentru a avea imaginea compusă bine direct din aparat. Normal că vei pierde o parte din rezoluția cadrului, însă dacă oricum vei face acest lucru acasă, de ce să nu îl faci în teren. Avantajul este că fișierul rezultat este mai mic, iar dacă lucrezi pe o cameră cu rezoluție mare (unde ar fi și cel mai recomandat să faci acest crop) rafala de imagini va fi mai mare în acest caz. În exemplul de față aveți același subiect, cu și fără crop direct din cameră. (Skua, Islanda)

Obiectivul

Am avut ocazia să lucrez cu aproape toate teleobiectivele performante de la Nikon, de la 300 și 400mm f/2.8 și până la 500 și 600mm f/4. La început însă, am pornit în acest domeniu cu ceva mult mai puțin performant și cu siguranță mult mai ieftin. Chiar dacă anumite imagini specifice se pot realiza doar cu o anumită tehnică, asta nu înseamnă că nu putem încerca fotografia wildlife dacă nu avem un obiectiv scump și performant. Unele dintre imaginile care mie îmi sunt foarte dragi, sunt realizate cu teleobiective din afara gamei specificate mai sus.

Așadar, haideți să mai detronăm un mit: fotografia wildlife se realizează doar cu obiective cu focală foarte lungă. Nimic mai neadevărat! Poți încerca

fotografie wildlife și cu un obiectiv superangular, deși cazurile sunt mai rare, însă dacă ar fi să luăm în considerare un minim, aș spune 300mm.

Pentru a fotografia animale cu un obiectiv superangular, fie ai nevoie de un subiect foarte blând, fie de unul foarte agresiv. Cred că nu trebuie să vă spun cum este cel din imaginile din dreapta. Această pasăre și-a făcut cuibul chiar lângă poteca turistică, iar în momentul în care am trecut pe lângă ea a devenit destul de agresivă. A fost o oportunitate interesantă, însă este bine să nu stați foarte mult într-un astfel de loc pentru a nu agresa inutil specia, mai ales dacă este în perioada de cuibărit. (Skua, Islanda; foto 2 - Remus Muntenu)

Alegerea echipamentului nu se face doar după performanțe, așa cum ați crede, ci și după alte caracteristici, cum ar fi greutatea. În jungla ugandeză a trebuit să merg destul de repede pe urmele cimpanzeilor, pe un teren accidentat și printr-o vegetație foarte deasă. A căra în astfel de condiții un echipament foarte greu, un obiectiv Nikon 400mm f/2.8, un aparat Nikon D800, plus un trepied, pentru că nu aveam cum să folosesc echipamentul din mână, a fost o adevărată aventură. Greutatea era undeva pe la 9kg, fără a mai adăuga ce mai aveam prin rucsac. Cu siguranță mi-ar fi fost mult mai simplu dacă aș fi avut un echipament mai ușor. (Kibale, Uganda; foto 2 - Cristian Goga)

Foarte multe dintre imaginile cu animale care îmi sunt foarte dragi le-am realizat cu un obiectiv nu foarte performant (150-500mm f/5-6.3). De ce vă spun acest lucru? Pentru că dincolo de tehnică (indiscutabil utilă în anumite situații) tot ceea ce contează este momentul surprins și experiența trăită.

Cine privește imaginea de sus cred că se concentrează mult mai mult pe tandrețea momentului și mai puțin pe distanța focală folosită sau pe cât de clară este imaginea. Uneori suntem prea atenți la lucruri tehnice și uităm, de fapt, care este esența fotografiei. Nimeni nu o să caute într-un astfel de cadru probleme legate de difracție, claritatea la colțuri și alte aspecte de acest fel, pe care, de cele mai multe ori, nici nu le înțelegem pe deplin. O fotografie nu ar trebui să fie un studiu tehnic. Plus de asta, de cele mai multe ori alegem să ne publicăm imaginile în format mic, pe Internet, iar aici toate aceste probleme devin invizibile în cele mai multe dintre cazuri. (Capre negre, Piatra Craiului)

Plecând de la distanța focală minimă recomandată mai sus, hai să vedem ce opțiuni avem. Toți producătorii oferă un 70-300mm sau similar, de obicei nu foarte luminos, dar decent la preț. Este un punct de pornire, însă dacă vreți ceva mai lung ca distanță focală, atunci există pe piață obiective mai versatile, de obicei în sfera 150-500mm, unele mergând chiar până la 600mm. Acesta este segmentul cu care puteți începe mai serios în acest domeniu. Pe de o parte costul nu este foarte mare, iar versatilitatea obiectivului vă va ajuta aproape în orice situație. Dezavantajul major este că aceste obiective nu sunt foarte luminoase, nu sunt extrem de clare, mai ales la capătul lung, dar, poate și mai grav, nu sunt foarte rapide. Mare atenție la acest aspect. Degeaba aveți o cameră cu un sistem de focalizare performant, dacă obiectivul este lent.

Cu un astfel de obiectiv versatil mi-am început și eu mai serios cariera și, dincolo de inconvenientele de rigoare, l-am putut folosi cu succes mult timp.

A urmat o perioadă în care am folosit pentru a fotografia animale o soluție de compromis, ce a făcut trecerea de la obiectivul versatil, la ceea ce folosesc acum. Această soluție a fost un obiectiv Nikon 70-200mm f/2.8 cu un teleconvertor Nikon de 2x. Am câștigat mult la capitolul viteză, însă nu la fel de mult la capitolul claritate. Folosirea teleconvertoarelor mai mari (nu este valabil și pentru modelul Nikon 1,4x) au o pierdere de claritate evidentă. Normal că acest lucru se vede la imprimarea fotografiei și mai puțin atunci când o expunem pe Internet la dimensiune mai mică.

Una dintre primele mele ture mai serioase cu un obiectiv din gama versatilă (150-500mm f/5-6.3) a fost în Islanda. M-am concentrat aici în special pe păsările arctice, iar focala foarte lungă plus factorul de crop al camerei – foloseam atunci un Nikon D300 – m-au ajutat foarte mult în acest sens. Astfel de compromisuri se pot face mai ales atunci când greutatea și mărimea echipamentului vă îngreunează deplasarea, dar mai ales atunci când bugetul vă este limitat. Uneori este poate mai important să investiți într-o călătorie pe care v-o doriți, decât într-un echipament foarte scump. La final este posibil ca amintirile să fie mai valoroase decât achiziția. (Scoicar, Islanda; foto 1 - Ioan Mureșan)

Chiar dacă această imagine este realizată cu un obiectiv mai puțin performant (150-500mm f5-6.3), asta nu înseamnă că este mai puțin reușită. Acțiunea este redată corect, iar imaginea este suficient de clară. Așa cum spuneam, este mai important rezultatul decât tehnica folosită. (Corcodel cu gât roșu, Delta Dunării)

În această fotografie am folosit un obiectiv 70-200mm f2.8 împreună cu un teleconvertor de 2x, folosind în același timp și formatul crop al camerei. A rezultat o imagine care echivalează cu una obținută cu o focală de 600mm. Este cu siguranță un compromis, însă atâta timp cât avem un senzor mai mare, cum este cel de la Nikon D800, putem face un astfel de crop direct din cameră. (Lebădă, Sărățuri, Murighiol)

Avantajul de a avea un teleobiectiv ușor, așa cum este Nikon 200-500mm f/5.6, se simte mai ales atunci când trebuie să fotografiezi din mână în timp ce urmărești subiectul. Distanța focală este suficient de lungă chiar și pentru a fotografia păsări mici, iar luminozitatea este bună atât timp cât există suficientă lumină. În anumite condiții, un astfel de obiectiv poate fi soluția ideală. (Mountain bluebird, Parcul național Bryce Canyon, SUA)

Nu am avut cum să testez toate obiectivele aflate pe piață de la diferiți producători, însă există și un obiectiv pe care eu l-am testat și care mi-a plăcut foarte mult: Nikon 200-500mm f/5.6. Este cea mai accesibilă variantă de teleobiectiv lung de la Nikon, este suficient de ușor pentru a fi utilizat din mână, este suficient de luminos, foarte rapid și competitiv la preț.

Uneori, atunci când merg în cercetare pentru a vedea dacă o zonă este potrivită sau nu pentru a fotografia animale, străbat distanțe lungi și poteci anevoioase, așa că îmi este mult mai dificil să car un teleobiectiv greu. În astfel de condiții este mai simplu să ai un teleobiectiv mic și mai ușor, care să te ajute pe moment, iar dacă locul este favorabil, să poți reveni cu un echipament mai performant.

La capătul opus se află obiectivele lungi, mari și grele. Nu le contestă nimeni performanța însă aceste obiective sunt foarte greu de folosit din mână, așa că fie avem nevoie de un trepied, fie le putem folosi din mașină sau barcă, unde le putem sprijini sau pune pe trepied. În această imagine am folosit un teleobiectiv Nikon 600mm f/4 cu un teleconvertor de 1,4x, dintr-o ascunzătoare, unde acesta era așezat pe sol. Din punctul meu de vedere astfel de obiective sunt cele mai utile la pândă sau atunci când nu ne deplasăm foarte mult. (Lopătar, Delta Dunării)

SFAT: Obiectivele mari și grele sunt mult mai complicat de utilizat din mână, așa că fie le folosiți pe trepied, preferabil cu un cap special, fie le sprijiniți pe orice alt tip de suport.

În primele noastre încercări de a fotografia animale, ne dorim ca acestea să fie cât mai mari în cadru. Chiar dacă astfel de abordări pot pune accent pe detalii interesante sau pe acțiuni specifice, cel mai adesea, imaginile cele mai frumoase sunt acelea în care animalul este o parte din peisaj, în care se creează o poveste. O să mă întrebăm ce legătură are acest aspect cu obiectivele? Ei bine, are! Deși suntem mereu tentați să alergăm după teleobiective cu distanța focală cât mai lungă,

trebuie să ne gândim că putem să depunem un efort considerabil și pentru a aduce animalul mai aproape de noi sau pentru a merge noi mai aproape de el. Cu siguranță este mai mult de muncă în acest sens, însă și experiența poate fi una deosebită. Pe de altă parte, trebuie să ne gândim și la un alt gen de abordare, în care animalul este o parte din întregul cadru și nu un portret, iar în acest caz nu mai este nevoie de o focală chiar atât de lungă.

Apropierea de animal pentru a reduce distanța de la care fotografiem este extrem de dificilă, mai ales în România, însă îți dă numeroase satisfacții atunci când reușești cadrul dorit. Normal că trebuie să stai foarte liniștit, să nu fii vizibil, să înțelegi foarte bine comportamentul animalului pentru a ști când poți să te miști și să înveți cum să folosești habitatul în care te afli în avantajul tău. (Cerb, Giumalău)

SFAT: Înainte de a vă concentra pe a fotografia un animal în detaliu, vizualizați habitatul în care se află. Este foarte posibil ca acesta să vă ofere o imagine mult mai interesantă în care animalul să aibă rolul de subiect.

Așa cum spuneam, nu tot timpul animalul trebuie să fie mare în cadru. Din punctul meu de vedere, unele dintre cele mai frumoase imagini sunt acelea în care animalul este o parte din peisajul în care trăiește. Aveți astfel ocazia să arătați nu numai specia, dar și habitatul acesteia, folosind o compoziție adecvată pentru a pune în valoare toate elemente din imagine. În astfel de cazuri, o distanță focală lungă nu mai este atât de importantă, iar întreaga abordare a cadrului este mai mult una de peisaj. (Bizon, Parcul național Yellowstone, SUA)

Obiectivele mai versatile, din punctul meu de vedere, vă oferă mai multă manevrabilitate în a compune. Personal prefer obiectivele zoom în defavoarea celor fixe, iar acesta este motivul pentru care am ales să lucrez cu Nikon 200-400mm f/4. Nu este cel mai lung, nu este cel mai luminos, însă este cel mai versatil din perspectiva mea. Fiind o combinație bună între luminozitate și versatilitate, este unul dintre puținele teleobiective din gama profesională de la Nikon cu care poți lucra din mână, cel puțin pentru fizicul meu. Trebuie menționat aici că noua tehnologie de lentile Nikon aduce un avantaj mare la capitolul greutate, iar obiectivele care înainte erau imposibil de manevrat din mână, devin acum mult mai ușor de folosit. Dar hai să revenim la

versatilitate. Pentru mine, așa cum vă spuneam, este mult mai important ceea ce surprind în imagine decât tehnica în sine, iar dacă obiectivul mă ajută să obțin atât un cadru mai apropiat cu specia, dar și un cadru cu aceasta în habitat, cu atât mai bine. Un obiectiv fix, mai ales dintre cele din gama mai lungă, este în general un obiectiv pe care îl folosești la pândă sau atunci când fotografiezi dintr-un mijloc de transport, fie el barcă, mașină sau orice altceva. Ai astfel ocazia să folosești un trepied sau un suport pentru a susține obiectivul. Fotografiera din mână este mai anevoioasă în acest caz, dar nu imposibilă. Dezavantajul cel mai mare este însă limitarea distanței focale, compoziția fiind destul de mult influențată de acest fapt.

SFAT: Atunci când realizăm o imagine este bine să compunem un pic mai larg, pentru a putea surprinde în întregime o eventuală acțiune atunci când este cazul. Eventualele ajustări fine ale compoziției se mai pot face ulterior, însă părți ale animalului aflate în afara cadrului nu se mai pot aduce înapoi.

Compoziția cadrului nostru va fi mereu influențată de distanța focală a obiectivului. Dacă avem o distanță focală variabilă, avem și posibilitatea să încercăm diferite compoziții, altfel fiind destul de limitați. În imaginea de față cei doi tigri mergeau prin iarba, iar la un moment dat au sărit în joacă unul la celălalt. Pentru că am avut focala potrivită pe aparat am putut surprinde momentul, însă colegul meu care avea un obiectiv cu distanță focală fixă l-a ratat, pentru că animalele i-au ieșit din cadru în săritură, iar el nu a avut cum să schimbe distanța focală ca să aibă un cadru mai larg. Acest lucru se poate întâmpla și la un obiectiv zoom, dacă nu avem cum să intuim momentul și cadrul prea strâns. (Tigri, Parcul național Bandhavgarh, India)

Pentru a putea evita problema de mai sus, putem avea la noi două obiective, unul cu o focală mai lungă și unul cu o focală mai scurtă. Schimbarea obiectivelor cere însă timp și este posibil ca animalul să nu fie suficient de prietenos, așa că varianta ideală ar fi ca obiectivele să fie montate pe două camere diferite. Astfel, putem fotografia foarte simplu atât specia în întregime, cât și un anumit detaliu. Sincer, deși am avut unele ture în care am folosit această variantă, am observat că situațiile în care am fost nevoit să folosesc teleobiectivul mai scurt au fost destul de puține. Rămâne însă o variantă bună, mai ales atunci când aveți un teleobiectiv fix, care nu vă oferă toată versatilitatea de care aveți nevoie. (Cerb Sambar, Parcul național Bandhavgarh, India)

Fotografia wildlife cu un obiectiv superangular este cea mai neobișnuită. Rareori animalele sunt atât de prietenoase încât să intre singure în obiectiv, așa cum se vede la propriu în acest caz. Trebuie să fim atenți ce specie lăsăm să se apropie de noi, pentru că uneori această apropiere poate fi și un semn de agresiune sau boală. Cu siguranță nu este cazul aici, unde curiozitatea a fost cea care a ademenit pasărea. (Papagal Kea, Noua Zeelandă)

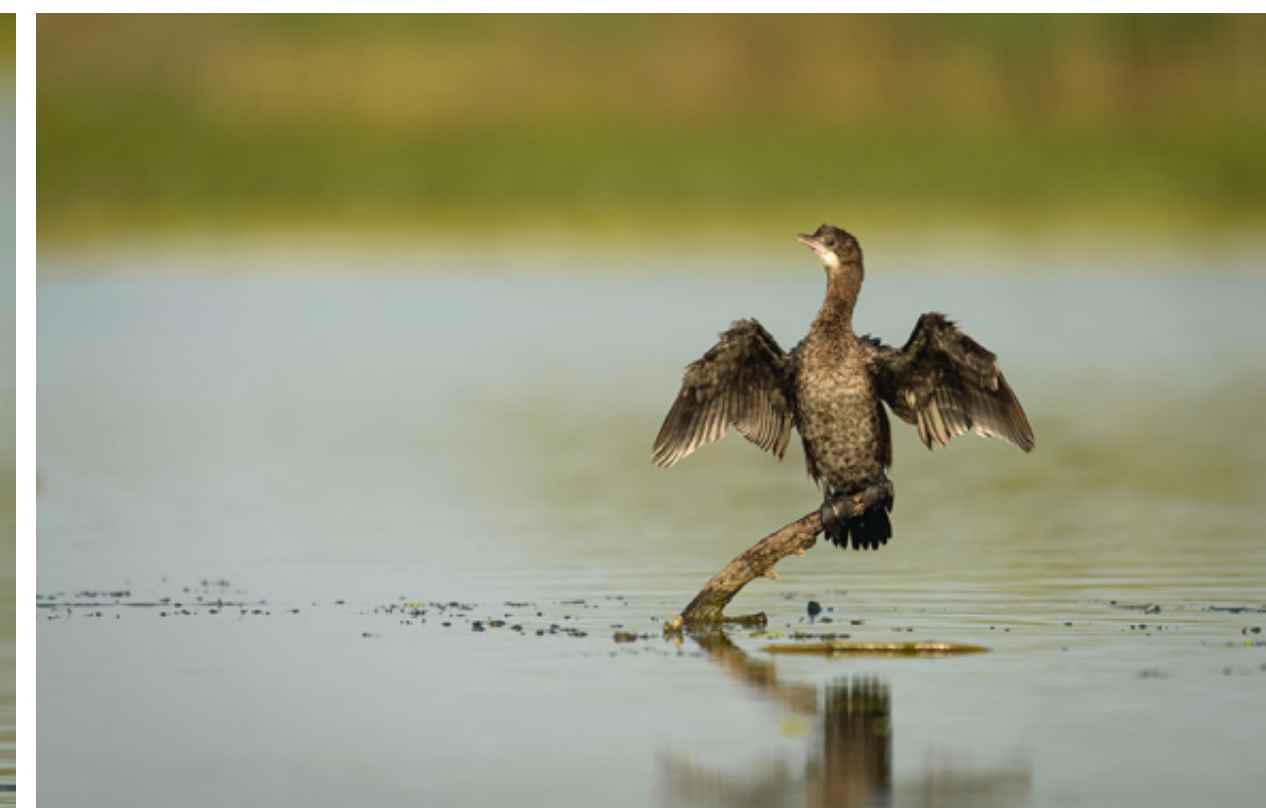
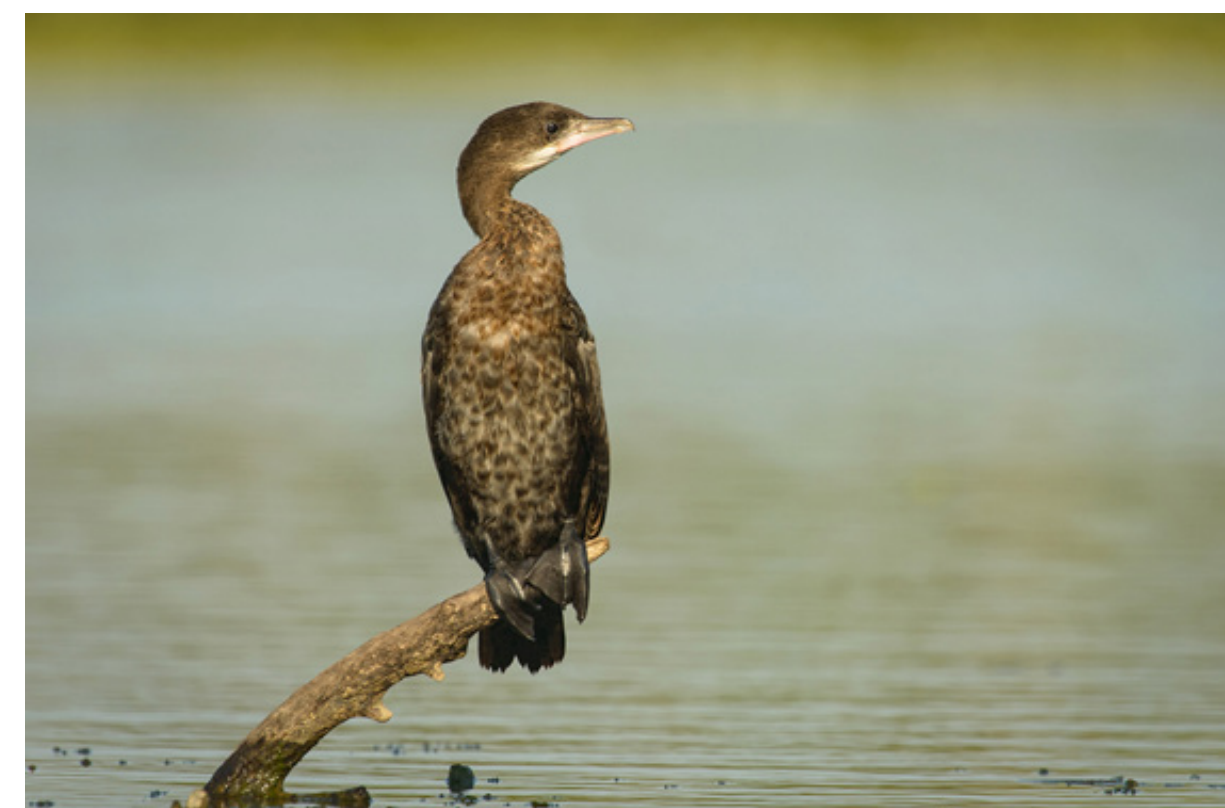
Un teleconvector este extrem de util atunci când vrem să avem animalul mai mare în cadru. În prima imagine am folosit un teleconvector de 2x pe un obiectiv Nikon 400mm f/2.8, iar împreună au ajuns la 800mm f/5.6. Diferența de luminozitate a fost de două stop-uri, însă acest lucru nu m-a deranjat având suficientă lumină ambientală. Profunzimea de câmp a fost și ea foarte bună, cadrul fiind unul simplu. În a doua imagine puteți vedea pasărea fotografiată cu același obiectiv însă fără teleconvector. (Cormoran mic, Delta Dunării)

Nu putem discuta despre tehnică în fotografia wildlife fără a aminti de teleconvector. Acesta este un echipament ce se montează între cameră și obiectiv și ajută la mărirea distanței focale cu 1,4x sau 2x, în cele mai multe dintre cazuri. Dezavantajul este că luminozitatea obiectivului scade cu unul sau două stopuri, în funcție de teleconvectorul ales, fapt ce ne obligă să folosim aceste accesorii doar pe obiectivele mai luminoase, f/2.8 sau f/4, cel mai adesea. Teleconvertoarele se pot folosi și pe obiective mai puțin luminoase, însă dacă luminozitatea acestora scade sub f/8, se pierd anumite avantaje ale focalizării sau chiar focalizarea automată. Anumite echipamente mai slabe pot îngreuna sistemul de focus sau pot obține o imagine mai neclară, așa că este bine să vă alegeți cu grijă acest accesoriu.

Personal folosesc un teleconvector de 1,4x împreună cu 200-400mm f/4 și funcționează perfect împreună.

A fotografia animale cu alte obiective în afara gamei dezbătute până acum, nu este nicidecum imposibil. Dacă avem specii prietenoase, le putem aborda chiar și cu un obiectiv superangular, însă acest lucru se întâmplă relativ rar și este posibil doar acolo unde animalele sunt foarte obișnuite cu prezența umană sau, din contră, nu percep omul ca pe un pericol pentru că nu au întâlnit prea mulți.

O altă idee ar fi să folosim în fotografia wildlife tehnica de macro. Desigur aici ar trebui să ne gândim la insecte, amfibieni, reptile, sau alte animale de talie mică. În acest caz se aplică regulile acestui gen fotografic și mai puțin cele ale fotografiei wildlife, cel puțin din punct de vedere tehnic. Principala problemă ar fi profunzimea de câmp destul de redusă, în special acolo unde ne apropiem foarte mult de subiect. Habitatul este mai greu redat în acest caz, fotografiile fiind mai mult axate pe detaliu.

Teleconvectorul este util mai ales la speciile de animale mici, sau la cele de care nu ne putem apropia foarte mult, fie pentru că sunt mai timide, fie pentru că pot fi periculoase. Chiar dacă pasărea de față nu se încadrează neapărat într-una dintre cele două categorii, folosirea unui teleconvector mi-a dat posibilitatea să o fotografiez de la distanță, fără a o deranja, lucru care trebuie luat și el în considerare în acest gen fotografic. (Pescărel albastru, Delta Dunării)

Atunci când fotografiem cu un obiectiv macro trebuie să ne apropiem foarte mult de subiect, așa că ar fi bine să cunoaștem exact specia pe care o fotografiem și cât de periculoasă este. În cazul de față am fotografiat o viperă cu corn, care, deși era doar un pui, trebuia tratată cu atenție pentru a nu deveni agresivă. (Viperă cu corn, Parcul natural Porțile de Fier)

Nu numai aparatele au funcții de care trebuie să ținem cont atunci când fotografiem, dar și obiectivele. Una dintre cele mai interesante este desigur stabilizarea de imagine. Nu uitați că atunci când aveți aparatul pe trepied, această funcție trebuie oprită pentru a se putea obține o imagine clară. Unele teleobiective, în special cele cu distanță focală mai mare, au un mod special al stabilizării pentru folosirea pe trepied, așa că este bine să studiați în amănunt acest aspect pentru a-l folosi corect.

O altă funcție pe care eu o folosesc destul de frecvent, este focalizarea automată cu suprasciere manuală. Este un mod pe care îl găsiți de obicei pe obiectiv, la butonul de selecție pentru focalizarea automată și manuală, între aceste două opțiuni. Atunci când îl aveți activat, camera focalizează automat, însă vă oferă posibilitatea să faceți un reglaj manual peste cel automat. Este

util atunci când fotografiazi cu animalul compus în afara punctelor de focus, când ai în față diferite obiecte care obturează vizibilitatea, sau când lumina ori contrastul nu te ajută să focalizezi automat corect. Acest reglaj este de folos atunci când avem un subiect static, fiind foarte greu să urmărim o acțiune în acest fel.

Atunci când fotografiem din mână, sistemul de stabilizare a imaginii este foarte important, pentru că ne ajută să avem o fotografie clară. În imaginea din dreapta am fotografiat din mână la o distanță focală de 550mm cu un timp de 1/125s, iar imaginea este suficient de clară, deși teoria mi-ar spune că ar fi trebuit să am un minim de 1/500s în acest caz. Faptul că pasărea nu se mișcă rapid și că am reușit să am camera cât mai stabilă, m-au ajutat foarte mult, însă și stabilizarea de imagine a avut un rol important.
(Lăcar mic, Rotbav, Brașov)

SFAT: Dacă sunteți într-un punct fix și așteptați animalul într-un anumit loc, pentru a fi mai rapizi puteți prefocaliza unde este nevoie și puteți salva această setare cu ajutorul butoanelor de pe obiectiv. Puteți apoi fotografia în altă parte, iar când aveți nevoie puteți să aduceți focusul pe zona stabilită inițial, cu ajutorul butoanelor de focus de pe obiectiv. Această funcție este întâlnită doar la obiectivele mai performante.

Într-o astfel de situație, a focaliza corect este aproape imposibil. Firele de papyrus din fața păsării ar atrage punctele de focus, iar subiectul ar rămâne nefocalizat. Este un exemplu tipic în care suprascierea manuală a focalizării automate este foarte utilă. Chiar dacă nu tot timpul o să obținem o imagine artistică, cea de față fiind destul de aglomerată, o specie rară cum este cea de aici merită fotografiată chiar și așa, în scop documentar. (Papyrus gonolek, Uganda)

O ultimă funcție ce merită amintită este cea care limitează plaja de focalizare a obiectivului. Cu ajutorul ei putem seta teleobiectivul să focalizeze de la distanța minimă, sau de la câțiva metri până la infinit. În prima variantă plaja este mai lungă și obiectivul are nevoie de mai mult timp să focalizeze, mai ales dacă variem între zone apropiate și zone îndepărtate. În a doua variantă obiectivul va fi mai rapid, însă nu va putea focaliza foarte aproape. Ideal ar fi să schimbăm de fiecare dată pe funcția corespunzătoare pentru a avea cel mai bun randament.

Așa cum am văzut până acum, șansele de a realiza o imagine frumoasă cresc dacă ne cunoaștem aparatul de fotografiat și obiectivul. Cu cât intrăm într-o oarecare rutină legată de setările necesare, cu atât concentrarea noastră va fi canalizată mai mult pe surprinderea momentului dorit, indiferent care ar fi acela.

Nu trebuie să ne bazăm însă numai pe aceleași rețete de reglaje, ci trebuie să încercăm mereu să fim inventivi, creativi și să înțelegem cât mai bine ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Fotografia wildlife nu este doar despre ceea ce vezi la un anumit moment, ci mai ales despre ceea ce se va întâmpla în momentul următor.
(Barză cu cioc galben, Parcul național Lake Nakuru, Kenya)

Focalizarea

Fotografia wildlife depinde foarte mult de capacitatea aparatului de fotografiat de a gestiona situații de focalizare complicate. Acestea apar cel mai adesea când avem puțină lumină, când subiectul este mascat de diferite obiecte, când nu avem contrast, sau când subiectul este foarte mic în cadru sau poziționat într-o zonă fără puncte de focus. Dacă în multe alte cazuri diferențele dintre aparate nu sunt chiar atât de importante, când vine vorba de sistemul de focalizare lucrurile stau diferit. Poate că nu contează atât de mult câte puncte de focalizare are sistemul vostru, ci mai degrabă cât de performante sunt acestea. Mai contează desigur și cât de mult acoperă din vizor, iar aici aparatele în format DX (*crop*) sunt un pic mai interesante pentru că au sisteme de focalizare ce acoperă mai mult din vizor decât aparatele FX, dată fiind mărimea sensorului (Nikon D500 fiind un bun exemplu în acest caz). Pasul pe care eu personal l-am făcut de la vechiul Nikon D800 la actualul Nikon D5 a fost unul uriaș din punct de vedere al focalizării. Pe lângă faptul că Nikon D5 este mult mai rapid în acest sens, reușește să focalizeze uneori în situații foarte dificile, chiar și pe subiecte extrem de mici sau în lumină slabă. Însă nu este vorba doar de acest aparat, ci de sistemul de focalizare folosit, regăsit și pe Nikon D500.

Deși există diferite metode de a focaliza, de obicei lucrurile se simplifică după ce experimentăm un pic. De obicei prefer să folosesc un singur punct pentru a face focalizare, pe care îl schimb în funcție de situație în zona dorită. Pe lângă acest punct puteți lăsa active și alte puncte, în funcție de preferință, cu ajutorul funcției *Dynamic area*. Diferența între *Single point* și *Dynamic area* este că în prima variantă focalizarea se face doar pe punctul activ, așa că acesta trebuie ținut mereu cu atenție pe subiect, în timp ce în a doua variantă

punctele din jurul punctului activ încearcă să păstreze subiectul în focus. Normal că această alegere este mai utilă pentru subiecte aflate în mișcare.

Problemele legate de focalizare apar atunci când avem un subiect în mișcare și mai puțin atunci când acesta este static. Dacă avem lumină suficientă și un contrast bun, atunci chiar și un sistem mai puțin performant ar trebui să facă față, mai ales dacă aveți un obiectiv suficient de rapid. (Căprior, Parcul natural Lunca Mureșului)

O altă funcție este *3D Tracking*, unde realizăm focalizarea cu un singur punct, iar apoi, pe bază de culoare și contrast, aparatul încearcă să păstreze subiectul în focus în timp ce acesta se mișcă prin cadru. Toate aceste metode trebuie desigur folosite împreună cu focalizarea continuă, AF-C.

Aceste notații sunt pentru aparatele Nikon, însă toți ceilalți producători fie le folosesc pe acestea, fie au funcții similare. Recomandarea mea este să le încercați pe toate pentru diferite subiecte și apoi să vedeți ce funcționează mai bine pentru voi. Personal, folosesc cel mai des AF-C *Dynamic area* cu 9 puncte de focus.

A reuși să focalizezi automat pe un subiect mic, aflat departe de punctele de focus mai performante din centrul vizorului și într-o contralumină ce nu oferă foarte mult contrast, este o adevărată performanță. Adevăratele veleități ale unui sistem de focalizare performant se văd în astfel de condiții. (Chirighiță cu obraz alb, Rotbav, Brașov)

O altă funcție interesantă pentru focalizare este regăsită în meniul camerei și se numește *Focus tracking with lock on* sau ceva similar în funcție de producător. Cu ajutorul acestei funcții îi spunem aparatului cât timp să țină focusul pe subiect, atunci când prin fața acestuia trece un alt obiect. În mod normal, ar trebui să lăsăm mai mult timp focalizarea pe subiect înainte ca aceasta să se schimbe pe noul obiect intrat în raza punctelor de focalizare.

Cele mai complicate situații de focalizare apar atunci când nu avem lumină suficientă sau un contrast bun, sau când subiectul nostru se mișcă rapid sau este obturat de alte elemente. De foarte multe ori este util să refacem focalizarea atunci când fotografiem în rafală, pentru a nu rata momentul oportun. O altă idee este să lăsați camera să declanșeze chiar și atunci când subiectul nu este în focus (o altă funcție ce poate fi găsită în meniul camerei foto), pentru a putea da timp focalizării să se ajusteze. Dacă aparatul nu declanșează ni se va părea că s-a blocat ceva și o să fim tentați să ne oprim din urmărit subiectul.

Uneori chiar și o imagine cu subiectul nefocalizat poate fi interesantă, mai ales dacă avem alte elemente în jur care sunt clare și care pot completa povestea. Așadar, dincolo de orice rețetă și regulă, nimic nu este știință exactă, ci mai degrabă o interpretare proprie, ajutată uneori chiar și de mici erori tehnice.

*Am încercat de-a lungul timpului diferite metode de focalizare automată, iar într-o perioadă am folosit destul de mult 3D Tracking. Cu ajutorul acestei funcții poți focaliza pe subiect cu oricare punct de focus, iar mai apoi poți mișca aparatul pentru a compune cadrul corect, focalizarea fiind menținută pe locul dorit. Normal că este o funcție destul de automatizată, care mai ratează uneori, însă atât timp cât aveți un fundal curat și subiectul nu își schimbă forma prea mult sau direcția de deplasare, această metodă funcționează destul de bine. Este utilă mai ales atunci când nu sunteți obișnuiți cu schimbarea rapidă a punctelor de focus cu aparatul la ochi.
(Egretă mare, Dumbrăvița, Brașov)*

SFAT: Focalizarea continuă este extrem de importantă în fotografia wildlife, însă nu trebuie să uitați degetul pe declanșator atunci când vedeți că nu mai este realizată corect. O puteți reface ori de câte ori este nevoie pentru a ajuta aparatul să fie mai rapid.

În imaginea din dreapta, dacă nu aș fi lăsat un timp mai lung până când focusul să se mute pe frunzele din față, acesta s-ar fi schimbat și pescărușul meu ar fi fost neclar. Astfel de situații se întâlnesc frecvent mai ales la păsări în zbor, atunci când trec prin spatele unui copac sau atunci când avem subiectul mascat de anumite elemente din peisaj. (Pescăruș râzător, Rotbav, Brașov)

Un echipament de calitate, indiferent că ne gândim la obiectiv sau cameră foto, își dezvăluie adevărata valoare în condiții complicate de fotografiere. Dacă luăm ca exemplu această imagine, un obiectiv mai luminos (Nikon 200-400mm f/4) mi-a permis să montez și un teleconvertoare de 1,4x pentru a avea subiectul mai aproape, păstrând însă suficientă lumină și un fundal suficient de neclar la f/5.6. Aparatul foto full frame (Nikon D5) mi-a oferit suficiente detalii atât în umbră, cât și în lumină, iar sistemul de focalizare performant a putut face față unei situații destul de complicate de contralumină.

Când vrei să vă cumpărați un echipament pentru a fotografia animale, trebuie să aveți în minte că în cele mai multe dintre cazuri, în special în România, situațiile de fotografiere sunt destul de complicate, atât din punct de vedere al luminii (animalele sunt active mai ales dimineața devreme și seara târziu), cât și din punct de vedere al distanței de la care le puteți fotografia. (Ciocântors, Sărățuri, Murighiol, Delta Dunării)

Ca să concluzionez oarecum toată discuția tehnică de până acum, dacă ar fi să recomand în acest moment un aparat și un obiectiv Nikon pentru fotografia wildlife, atunci cu siguranță aș merge pe varianta D500 și 200-500mm f/5.6. Chiar dacă aparatul este în format DX, este suficient de performant (rapid și cu un sistem de focalizare foarte bun) încât să poată fi utilizat cu succes, iar obiectivul câștigă datorită factorului de multiplicare, obținându-se o distanță focală echivalentă de 300-750mm. Un alt avantaj major este că această combinație este ușor de manevrat din mână, nu este foarte grea și nu este foarte voluminoasă, lucruri importante pe teren. Pe de altă parte, mai există niște aspecte pe care multă lume nu le ia în seamă, iar acestea vin de la fiabilitatea în timp. Alegerea unui obiectiv și a unui aparat de calitate este esențială în acest sens, iar multe alternative mai ieftine pot fi doar un compromis care să ne dezavantajeze pe termen lung. Nu uitați că aparatura dedicată fotografiei wildlife este supusă testului suprem al terenului, iar praful, ploaia, umezeala, loviturile și multe alte astfel de aspecte pot pune la grea încercare un aparat de fotografiat sau un obiectiv mai sensibil.

SFAT: Dacă sunteți la început de drum în fotografia wildlife este foarte important să studiați bine piața înainte de a vă cumpăra o cameră și un obiectiv de fotografiat. Puneți în balanță avantajele și dezavantajele și nu uitați că un preț mai mic poate veni cu dezavantaje mari. Poate este mai bine să mai așteptați să strângeți niște bani și apoi să reevaluați situația, decât să faceți o investiție proastă.

Așa cum spuneam, combinația preferată de mine este Nikon D5 alături de obiectivul Nikon 200-400mm f/4 și un teleconvertoare de 1,4x, toate prezente în această imagine. Până acum au făcut față cu bine atât frigului din Yellowstone, cât și prafului din India sau umezelii din hide-ul plutitor. Atunci când lucrezi ca fotograf profesionist, munca ta depinde de fiabilitatea echipamentului folosit și este important ca acesta să nu te lase exact atunci când ai mai mare nevoie de el. Normal însă că pentru un fotograf amator investiția într-un astfel de echipament poate fi nejustificată. Alegerea vă aparține. (Parcul național Yellowstone, SUA – foto Cosmin Dumitrache)

Combinatia ideală pentru mine rămâne Nikon D5 cu Nikon 200-400mm f/4. Camera este foarte rapidă, cu un focus excelent și cu robustețea pe care eu o prefer în teren. În plus, are foarte multe reglaje configurabile pe butoane, lucru ce înlesnește utilizarea. Noua variantă de obiectiv (180-400mm f/4) oferă și mai multă versatilitate, având un teleconvertor de 1,4x incorporat, lucru ce simplifică utilizarea acestui tip de echipament.

Pe de altă parte, toate teleobiectivele noi de la Nikon sunt mult mai ușoare și sunt mai simplu de folosit din mână și de cărat pe teren. Inconvenientul major vine desigur de la prețul pe care aceste echipamente îl au, însă calitatea a fost mereu costisitoare. Acestea fiind spuse, hai să vedem de ce alte echipamente am mai avea nevoie în acest gen fotografic.

Indiferent cât de mult ați putea fi descurajați de toate aceste discuții despre tehnică și costurile aferente, nu trebuie să vă dați bătăuți pentru că fotografia wildlife înseamnă mai mult de atât. Uneori putem întâlni un animal suficient de prietenos, iar tehnica nu o să mai pară atât de importantă. (Vulpe, Munții Făgăraș)

SFAT: Indiferent ce echipament foto aveți, cel mai important este să fiți perseverenți. Vor exista oricând oportunități pentru a fotografia animale, iar lor chiar nu le pasă ce obiectiv sau cameră ținem în mână, ele nu ne vor judeca după valoarea acestora.

Se întâmplă rar, dar se întâmplă, ca în fața camerei voastre să se afle un subiect prietenos care să vă accepte prezența. În imaginea de mai jos, nu numai că am fotografiat cu 70-200mm o pasăre extrem de mică, dar aceasta mai venea și foarte aproape, uneori fiind în afara zonei de focalizare. Culcat pe burtă lângă ea, am așteptat să se așeze în cea mai bună poziție pentru imaginea pe care mi-o doream. (Robin, Noua Zeelandă)

În fotografie, ca în oricare formă de artă, nimic nu este o rețetă exactă. Putem fi oricât de creativi, atâta timp cât rezultatul este unul interesant. (Delta Dunării)

Pelicanul creț este una dintre păsările mele preferate din fauna României, în special atunci când este în penaj nupțial. Acest lucru se întâmplă iarna, moment în care deplasarea în Delta Dunării devine mult mai dificilă. Acest lucru însă, nu ar trebui să ne împiedice să mergem să îl vedem și să îl fotografiem. (Pelican creț, Delta Dunării)

Alte echipamente și accesorii utile

Înainte de a ne apuca să fotografiem animale, ar trebui mai întâi să le găsim, iar în acest caz un binoclu bun ne poate fi de mare folos. Acesta nu ar trebui să fie foarte mare și foarte greu, nu de alta dar deja o să fim îngreunați de echipamentul de fotografiat. Uneori putem căuta animalele direct cu aparatul la ochi, însă acest lucru este mai dificil mai ales atunci când ne deplasăm și nu vrem să scoatem de fiecare dată echipamentul din rucsac. Și pentru că tot veni vorba, aparatura foto trebuie să fie cărată în spate destul de mult în acest gen de fotografie, iar pentru asta ne trebuie un rucsac bun. Este de preferat unul special conceput pentru fotografi, însă de cele mai multe ori acestea nu au un spate foarte bine construit și aerisit, lucru ce le face destul de incomode, mai ales dacă trebuie să străbatem distanțe lungi. Poate mai interesant ar fi un rucsac de munte, care, deși nu oferă un acces foarte rapid la echipamentul foto, este mult mai bun la transportat greutatea mare. Toate aceste decizii trebuie luate și în funcție de durata deplasării sau de mijlocul de transport pe care îl folosim.

Trepiedul este foarte util în special atunci când stăm la pândă, pentru a ne fi mai comod să fotografiem. Uneori prefer să car teleobiectivul, montat pe aparat și pe trepied, sprijinit pe umăr și pe rucsac. Astfel echipamentul este mai ușor de transportat și este disponibil imediat în cazul în care apare o oportunitate. Este utilă această variantă când vă deplasați pe jos printr-un loc cu multe animale și pe distanțe mai scurte. Dacă folosiți mașina, barca sau orice alt mijloc de transport, trepiedul poate fi mai greu de folosit, mai ales când sunteți în mișcare, spațiul fiind mai restrâns. În acest caz este mult mai util un *bean bag*, un săculeț umplut cu fasole, orez, sau orice altceva care să creeze

consistența necesară stabilizării camerei. Acesta nu trebuie umplut la maxim ci trebuie să dea voie boabelor dinăuntru să se miște și să atenueze eventualele mișcări. Pentru că nu o să ne apucăm să cărăm pe lângă echipamentul de rigoare și un kilogram de fasole cu noi pe teren atunci când mergem pe jos, umplutura poate fi din biluțe de polistiren. Acestea sunt extrem de ușoare și mult mai ușor de transportat, însă nu ne pot oferi hrana necesară în cazul în care suntem nevoiți să petrecem noaptea rătăciți prin pădure.

Atunci când trebuie să străbați distanțe lungi sau trasee dificile în căutare de animale, fiecare gram pe care îl cari în spate contează. Dacă în ceea ce privește echipamentul foto lucrurile sunt complicate, greutatea acestuia fiind direct proporțională cu performanța, măcar în privința celorlalte echipamente necesare trebuie să fim mai atenți. În ultima vreme am investit destul de mult în echipament de munte performant, mult mai ușor, pentru a contrabalansa greutatea teleobiectivului și a aparatului. În diverse ture, în special în cele de munte, în care mai trebuie cărat și echipament de campare, acest lucru este foarte important.

La fel de important este și rucsacul în care transportați echipamentul. De obicei rucsacul foto, indiferent de model, este destul de incomod pentru ture lungi sau atunci când trebuie să cari o greutate mai mare, așa că prefer să folosesc un rucsac de munte. Anumite modele, cum este și cel de la Deuter din imaginea din dreapta, are un compartiment ce se deschide pe fața rucascului și îți oferă acces rapid la camera foto. (Capră neagră, Piatra Craiului; Munții Făgăraș - foto 2 Remus Munteanu)

Nu putem să nu amintim aici și diverse sisteme de camuflaj, indiferent că ne gândim la simple plase cu care să ne construim o ascunzătoare sau corturi speciale. Acestea din urmă pot fi terestre și au în compoziția lor un scaun și un cort care să îl acopere (în cea mai simplă variantă), sau plutitoare, iar în acest caz cortul acoperă niște flotoare care țin camera la nivelul apei și ajută fotograful să fie complet camuflat. În acest ultim caz este nevoie desigur și de un costum de neopren, în cazul în care nu vrem să tremurăm de frig sau să fim atacați de diverse lighioane acvatice (mai multe despre acest sistem puteți găsi în numărul trecut al revistei [PhotoLife](#)). Despre toate aceste echipamente o să povestim un pic mai pe larg în următorul articol dedicat abordării subiectului. Ar mai fi nevoie să avem și un determinant de specii, fie ele păsări, mamifere, reptile sau orice altceva, pentru a putea ști ce am fotografiat. Desigur că aceste cărți specializate ne pot ajuta să vedem și ce animale avem în zona în care mergem, dintre cele pe care ne dorim să le fotografiem, ajutându-ne să ne concentrăm mai mult asupra acestora. Orice alte cărți de specialitate pot fi utile pentru a învăța cât mai multe despre animale, despre habitatul acestora, despre urme, însă acestea nu exclud apelarea la ghizi de specialitate sau la ture foto dedicate fotografiei wildlife.

De foarte multe ori, atunci când călătoresc pentru mai mult timp într-o zonă pentru a fotografia animale, din bagajul meu nu lipsesc determinatoarele de specii. Printre cele mai bune sunt cele de la Collins, care pentru Europa au determinatoare atât pentru păsări, cât și pentru mamifere, reptile, amfibieni, fluturi, ba chiar și pentru floră. Acum au și o aplicație pentru păsări, una care mi se pare extrem de utilă în teren, pentru a nu mai căra o carte cu tine tot timpul. Biblioteca mea este plină de astfel de cărți de specialitate și am astfel de ghiduri pentru mai toate zonele în care am umblat, de la parcurile din SUA până la estul și sudul Africii, sau din India până la Noua Zeelandă. Ba mai am chiar și unele din destinații în care aș vrea să ajung, cum ar fi zonele umede din America de Sud, în special Amazon sau Pantanal. Aceste cărți m-au ajutat să învăț foarte multe despre speciile pe care le-am fotografiat sau pe care aș vrea să le fotografiez. (Murighiol, Delta Dunării – foto Cosmin Dumitrache)

SFAT: Atunci când mergeți într-o zonă nouă, documentați-vă foarte bine asupra speciilor pe care le puteți vedea. Dacă știți exact cum arată și în ce habitat se găsesc, vă va fi mult mai ușor să le recunoașteți.

Când aleg să stau la pândă caut de fiecare dată un unghi cât mai jos, cât mai la nivelul subiectului. Dacă ești așezat pe burtă și folosești un trepied, chiar dacă acesta este coborât la maxim, uneori este destul de incomod să privești cu capul ridicat prin vizor. În astfel de condiții poziționarea aparatului pe un bean bag devine foarte utilă. De altfel, dacă bean bag-ul este umplut cu biluțe de polistiren, deci oarecum mai moale, poate fi folosit și pe post de pernă pentru un pui de somn când animalele nu vor să fie cooperante și să vină în fața camerei. (Găinușă de baltă, Sărături, Murighiol, Delta Dunării)

Există uneori atât de multe discuții despre tehnică, fondate sau nu, încât tindem să ne pierdem în argumente. Eu nu sunt un fotograf tehnic, iar dincolo de sfaturile pe care vi le-am prezentat, inspirate din propria experiență, trebuie să vă mai spun că la final contează imaginea obținută și nu neapărat tehnica folosită. Observ la unii fotografi din jurul meu o pasiune mai mare pentru aparatură și pentru tehnică, decât pentru fotografie în sine. Nu zic că nu este important să ne cunoaștem echipamentul, însă atunci când tot ceea ce contează la final este să obținem o imagine clară, dar care nu spune nimic mai mult, atunci parcă ne depărtăm de la scopul nostru. Nu mă înțelegeți greșit, o mare parte din ceea ce fac este fotografie documentară, care are și ea un rol extrem de important în munca unui fotograf de natură, dar dincolo de acesta trebuie să nu uităm niciodată să fim creativi. Dar despre toate aceste aspecte o să povestim mai mult în articolul viitor. Până atunci, să aveți lumină bună și experiențe de neuitat în lumea animalelor.

Pe curând!

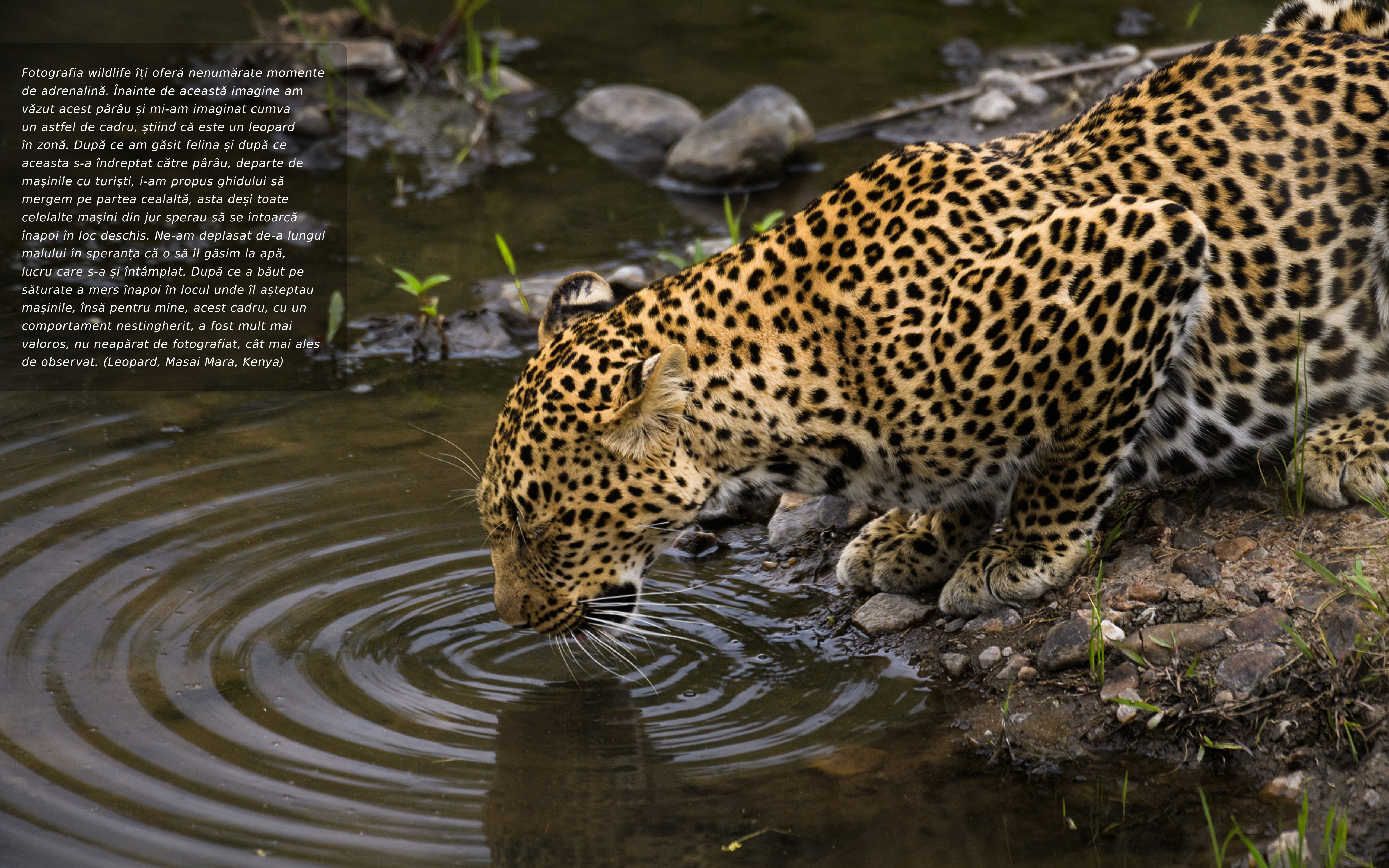

Chiar dacă nu mai văzusem niciodată această pasăre, când am observat-o în teren am recunoscut-o imediat, pentru că o remarcasem în determinantul de păsări din Africa de Est și chiar îmi doream să o pot vedea. Mi-a trebuit foarte puțin timp să realizez ce specie este și să mă mobilizez să o fotografiez. (African Paradise-flycatcher, Masai Mara, Kenya)

La începuturile mele într-ale fotografiei wildlife mi-am dorit foarte mult să fotografiez o prigorie. Deși am găsit relativ repede un loc bun, a sta suficient de aproape de ele a fost o adevărată provocare. Am încercat cu diverse camuflaje, însă cea mai bună metodă a fost fotografiatul din mașină. Uneori nu numai că trebuie să-ți cauți subiectele, dar trebuie să și găsești cele mai bune metode de abordare. (Progorie, Reci, Covasna)

Fotografia wildlife îți oferă nenumărate momente de adrenalină. Înainte de această imagine am văzut acest pârâu și mi-am imaginat cumva un astfel de cadru, știind că este un leopard în zonă. După ce am găsit felina și după ce aceasta s-a îndreptat către pârâu, departe de mașinile cu turiști, i-am propus ghidului să mergem pe partea cealaltă, asta deși toate celelalte mașini din jur sperau să se întoarcă înapoi în loc deschis. Ne-am deplasat de-a lungul malului în speranța că o să îl găsim la apă, lucru care s-a și întâmplat. După ce a băut pe săturate a mers înapoi în locul unde îl așteptau mașinile, însă pentru mine, acest cadru, cu un comportament nestingherit, a fost mult mai valoros, nu neapărat de fotografiat, cât mai ales de observat. (Leopard, Masai Mara, Kenya)

Despre fotografia CULINARĂ

Atunci când ne gândim la mâncare, fiecare dintre noi are propria poveste. Plăcintele aburinde pe care bunica le scotea din cuptor, ciorbele delicioase ale mamei sau grătarul fraged pregătit de tata, desertul fin realizat de un cofetar iscusit sau un preparat exotic pe care l-am savurat în vacanță, toate sunt experiențe care au în comun preparatele culinare. Însă, în același timp, fiecare dintre aceste experiențe nu vorbește doar despre necesitatea noastră de a ne hrăni, ci și despre arome, gusturi, senzații, plăcere și pasiune. O fotografie culinară reușită ar trebui să le sugereze pe toate acestea.

text și foto [Diana Popescu](#)

Cele dintâi imagini culinare pe care le-am realizat, au avut drept subiect preparate pe care învățasem să le pregătesc în Vietnam. Fiecare imagine reprezenta o adevărată călătorie culinară care îmi oferea posibilitatea de a retrăi momente speciale. (Pachețele de primăvară cu legume și creveți. Mini tarte cu trandafiri din nectarine și prune - pagina anterioară)

În seara aceea am pregătit cina împreună cu mama și sora ei, o fetiță în vârstă de numai șapte ani, foarte îndemânică, și ne-am așezat pe scăunele în jurul unei mese joase, rotunde, ca să împărțim preparatele delicioase pe care le pregătisem.

Îmi aduc aminte cu plăcere de atmosfera prietenească, plină de căldură, a acelei serii, de jocul de lumini și umbre proiectat pe pereții colibeii de focul din vatră, de mirosul apetisant al mâncării și chipurile luminoase ale tuturor. Acea cină, cu cratița mare cu orez fiert așezată pe mijlocul mesei, pachețelele de primăvară care sfârâiau încă pe farfuria puțin ciobită, puiul cu legume crocante, spanacul sotat și câte și mai câte alte feluri de mâncare împărțite în boluri și farfurii de culori și dimensiuni diferite, fără să fi fost pregătită de un maestru bucătar și aranjată de un stilist culinar, mi s-a părut, în simplitatea și naturalețea ei, pur și simplu desăvârșită.

Odată întoarsă acasă, am început să pregătesc rețetele învățate în Vietnam, să le aranjez așa cum văzusem acolo, iar fotografia a venit de la sine.

Sunt însă suficiente, oare, o astfel de experiență, pasiunea pentru bucătărie și cunoștințele de fotografie pentru a crea o imagine culinară sugestivă? Cel mai probabil toate acestea pot constitui o bază bună de pornire, ca și în cazul meu, însă procesul este mult mai lung și destul de complex.

Seara petrecută cu familia din Vietnam, gătind și mâncând împreună, a fost momentul care ne-a legat cu adevărat de acele locuri pentru că ne-a oferit posibilitatea de a le înțelege într-un mod mai personal. (Sapa, Vietnam)

În urmă cu câțiva ani am călătorit împreună cu un grup de prieteni în Sapa, regiune din nordul Vietnamului, aproape de granița cu China, cunoscută pentru culturile de orez așezate pe dealurile terasate. Încă de acasă ne propusesem să parcurgem un traseu care să cuprindă unele dintre așezările socotite a fi cele mai frumoase, iar la câteva dintre acestea se ajungea doar pe jos. Drept ghid ne-am ales o tânără localnică, din tribul Black H'mong, care ne-a spus că planul nostru era destul de îndrăzneț pentru timpul pe care îl aveam la dispoziție și că l-am fi putut realiza doar dacă ne descurcam bine cu urcatul

și coborâtul pantelor abrupte. Nu a trecut mult până să ne dăm seama câtă dreptate avea, căci în timp ce ea cobora sprintenă poteca printre stânci, noi eram deja obosiți. Am fost totuși ambițioși și am mers mai departe, fapt care a stârnit probabil admirația însoțitoarei noastre, căci spre sfârșitul zilei ne-a întrebat dacă nu am prefera să ne petrecem noaptea în casa părinților ei mai degrabă decât la hotelul pe care îl rezervasem. Am acceptat cu mare entuziasm, căci eram cât se poate de curioși să cunoaștem mai îndeaproape viața acelor oameni.

Pachețele de primăvară

Supă cremă de dovleac cu creveți

Un fotograf care este și autorul preparatului culinar fotografiat, deci care parcurge toate cele trei etape, de la alegerea rețetei și execuția ei, la aranjarea pe farfurie și până la fotografiere trebuie să fie în același timp maestru bucătar, stilist culinar și abia apoi fotograf. Niciuna dintre aceste etape nu poate exista fără o înțelegere aprofundată a subiectului în sine, a preparatului culinar și a ingredientelor folosite la realizarea lui.

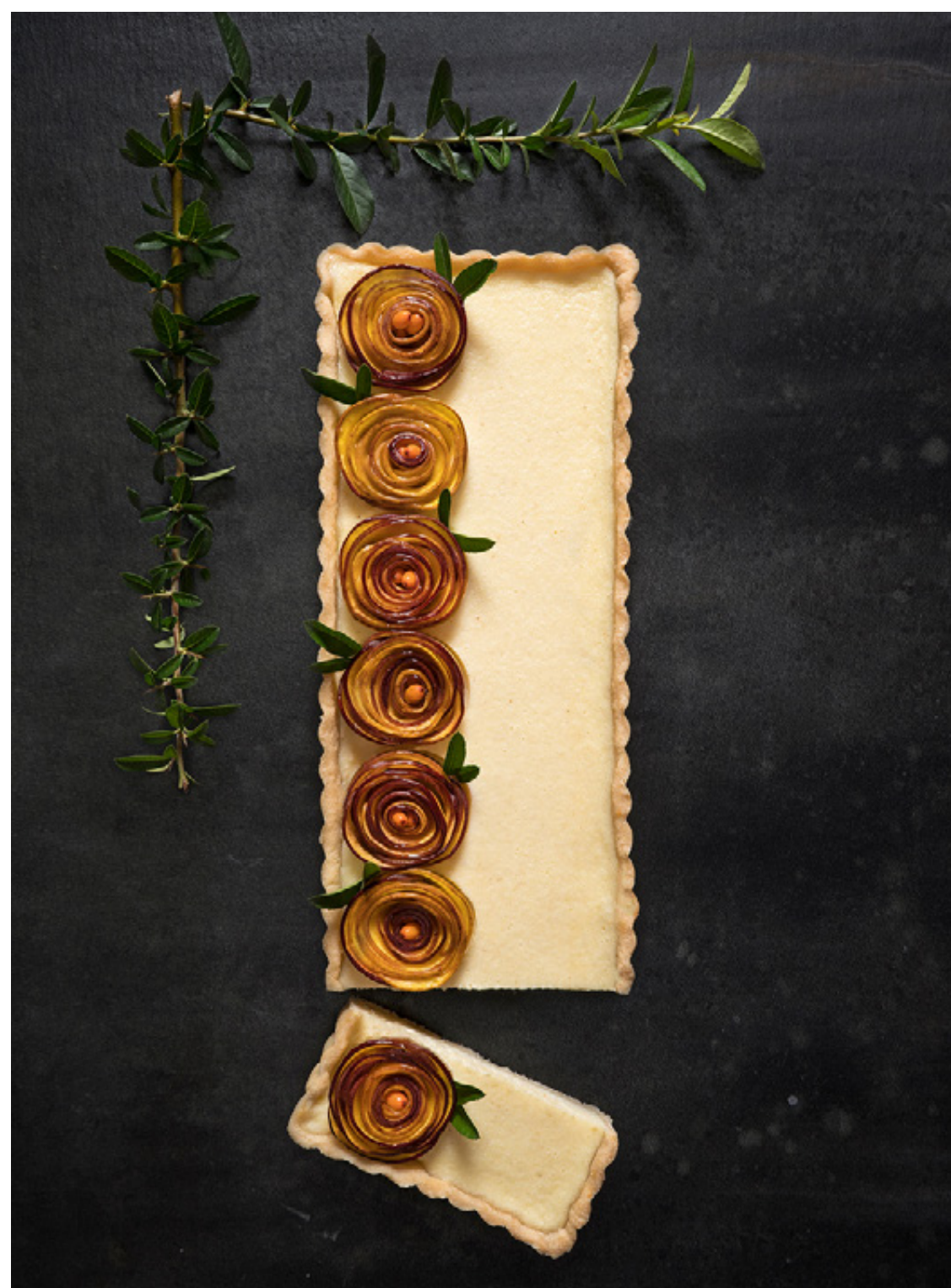
Într-un clasament al celor mai mari provocări pe care le-am întâlnit în fotografia culinară, pe primul loc nu se găsește nici pregătirea mâncării sau aranjarea ei pe farfurie, chiar dacă ambele etape necesită, pe lângă cunoștințe, și un timp îndelungat, nici găsirea conceptului potrivit sau alegerea elementelor care să compună imaginea.

Fără ezitare, aș spune că provocarea cea mai mare este aceea de a păstra ingredientele proaspete de-a lungul întregului proces astfel încât fotografia finală să fie pe măsura așteptărilor.

Oricine a încercat să fotografieze o băutură cu gheață care se topește mult prea repede sau o mâncare cu verdeață proaspătă care se ofilește sau își schimbă culoarea la contactul cu căldura, o să înțeleagă că nu este deloc simplu. În fotografia culinară, unul dintre aspectele care contează cu adevărat este modul în care imaginea reușește să pună în valoare calitățile estetice ale preparatului culinar fotografiat. Cu alte cuvinte, o imagine culinară bine realizată este aceea care reușește să stârnească pofta privitorului.

Aranjamentul simplu care pune în valoare liniile drepte, completat de decorul cu trandafiri, mai elaborat, dar care acoperă doar o parte a tartei, au fost soluția ideală pentru a lăsa să se înțeleagă toate componentele preparatului fotografiat. (Tartă cu cremă de brânză și trandafiri din nectarine)

Elementele de decor trebuie să fie întotdeauna în armonie cu preparatul culinar fotografiat. Afinele, ingredientul principal al tartei, adaugă o nouă dimensiune cadrului, conducând atenția către punctul de interes. (Tartă cu afine)

Tartă cu cremă de brânză, zucchini și flori de dovlecei

Tartă cu cremă de vanilie și trandafiri din nectarine

Indiferent de modul de iluminare și paleta de culori, unghiul de fotografiere, aranjarea pe farfurie și alte detalii stilistice, preparatul culinar trebuie să rămână punctul central al imaginii. Există diferite stiluri și tendințe în fotografia culinară actuală care pornesc de la imagini simple care prezintă doar preparatul culinar aranjat pe farfurie și ajung uneori până la cadre complexe în care sunt incluse și ingredientele care formează preparatul culinar alături de alte ustensile și accesorii folosite la prepararea lui. Uneori apar chiar și elemente

care nu au neapărat legătură cu preparatul culinar sau procesul tehnologic în sine, dacă fotograficul consideră că acestea îmbunătățesc stilistic imaginea. În fotografia culinară însă, linia de demarcație dintre prea puțin și excesiv poate fi uneori foarte subțire, în special când subiectul fotografiat nu are o culoare vibrantă, textură sau volum. Aceste alegeri stilistice fac, de cele mai multe ori, diferența între o imagine reușită și una în care subiectul se pierde în mult prea multe detalii.

În fotografia culinară, lumina influențează semnificativ atmosfera, indiferent de tipul acesteia (naturală sau artificială) sau de direcția ei. În funcție de preparatul culinar fotografiat, imaginile pot avea tonuri deschise, strălucitoare sau tonuri închise, misterioase. (Mini tarte cu cremă de brânză, miere și cătină)

O imagine reușită este aceea care transmite o atmosferă specifică. Chiar și preparatele tradiționale pot fi prezentate într-un stil modern îmbinând elementele rustice, cum ar fi în acest caz fundalul de lemn cu aspect uzat, cu așezarea geometrică a elementelor din cadru. (Drob cu ouă de prepeliță)

Studii recente relevă faptul că cel puțin unul din cinci britanici au publicat pe rețelele sociale o imagine cu mâncare și jumătate dintre americani fac fotografii care au ca subiect mâncarea. Pe Instagram preparatele culinare reprezintă al doilea cel mai popular subiect al imaginilor publicate, iar pe Pinterest mâncarea este în fruntea clasamentului categoriilor virale. În această multitudine de imagini cu preparate culinare, ce anume face ca o imagine să fie remarcată și apreciată de un număr cât mai mare de privitori?

O fotografie culinară reușită nu mai este astăzi doar o simplă fotografie de produs, ci trebuie să spună o poveste, să aibă o temă, un concept care atrage privitorul și o face să stăruie în amintirea acestuia. M-a întrebă cineva odată care este relația

mea cu subiectul fotografiat pe lângă aceea de a fi un observator. M-a amuzat și surprins oarecum această idee legată de fotografia culinară pentru că, diferit de alte genuri fotografice, cred că aici fotografii sunt mai degrabă un creator. Imaginea obținută exprimă viziunea sa creativă, care se manifestă nu numai prin elementele ce țin de domeniul fotografic (lumină, compoziție, culoare) ci și prin felul în care preparatul este pregătit și aranjat pe farfurie și obiectele de decor folosite.

Există câteva concepte de bază care definesc fotografiile culinare cele mai apreciate. Un astfel de concept este coerența elementelor care compun imaginea, mai cu seamă când preparatul culinar aparține unei bucătării provenind dintr-o cultură diferită. Cum este acesta pregătit și servit în țara de origine, ce veselă, tacâmuri și alte obiecte de decor trebuie folosite pentru a crea atmosfera specifică? Un preparat culinar ține de tradiție, de istorie, de cultură, iar o imagine autentică trebuie să le înglobeze pe toate.

Fotografiile culinare nu transmit doar informații și detalii despre preparatul fotografiat. Prin includerea în cadru a ingredientelor, dar și a unui element uman, privitorul este invitat să treacă dincolo de aspectul apetisant și să-și imagineze povestea preparatului. (Salată vietnameză de mango verde cu creveți)

Într-o imagine, privirea este întotdeauna atrasă de detaliile mai colorate și bine conturate. Fundalul închis la culoare, neutru, încadrarea preparatului în rama creată de tigaia de fontă, precum și mânerul acesteia care conduce privirea către punctul de focus al imaginii, sunt elemente importante care pun cu atât mai bine în valoare preparatul culinar fotografiat. (Mini coșulețe cu șuncă și ouă de prepeliță)

Nachos cu fasole roșie

Salată de cartofi cu ouă de prepeliță și măcriș roșu

Tartă cu trandafiri de prune roșii

Preparatul culinar reprezintă subiectul imaginii iar această idee trebuie să fie clară pentru orice privitor. Știu că am mai menționat aceasta anterior, însă există o mulțime de imagini culinare excesiv de aglomerate de diverse elemente de decor încât de multe ori este greu să identificăm subiectul. Ingrediente, tacâmuri, șervete, pahare, sticle, alte farfurii sau boluri, toate pot fi folosite atâta vreme cât acestea au doar rolul de a concentra atenția asupra subiectului.

Există o serie de trucuri pe care unii fotografi culinari comerciali, în special, le folosesc pentru a avea preparate care arată perfect în imagini. Uleiul de motor folosit pentru a adăuga strălucire unei fripturi la cuptor, sau în loc de sirop de arțar pe clătite, lipiciul în loc de lapte în bolurile cu fulgi de porumb, sau spuma de la șampon în locul celei de la bere, sunt doar câteva dintre cele mai folosite trucuri care păcălesc de multe ori ochiul privitorului. Consider însă că un fotograf va reuși să obțină o imagine cu adevărat autentică, doar atunci când va ști cum să exploateze inclusiv micile imperfecțiuni ale preparatului culinar. Chiar dacă asta presupune un efort în plus și mult mai multe încercări până la a obține cadrul perfect,

Toamna aceasta voiam să fotografiez o tartă cu dovleac și imaginile nu mă mulțumeau, în principal din cauza culorii tartei care cu greu se potrivea cu orice decor. Însă într-o dimineață am remarcat frunzele ruginii de toamnă și m-am gândit imediat că ar fi un fundal perfect pentru compoziția dificilă. (Tartă cu dovleac Hokkaido)

Cu creativitate, ingredientele și obiectele de decor pot fi folosite și în alte moduri, diferite de scopul lor intrinsec, pentru realizarea unei imagini deosebite. Feliile subțiri de măr, piersică sau dovlecel se transformă în trandafiri, iar o tigaie de fontă cu un șervet înnodat de mâner poate constitui cadrul perfect pentru un aranjament în formă de floare. (Ratatouille de zucchini și dovlecel galben)

eu prefer să nu folosesc astfel de trucuri pentru că, în acest fel, preparatul rămâne comestibil la finalul sesiunii de fotografiere și astfel nu contribuie la risipa de mâncare. Nu în ultimul rând, cred că pentru a ajunge la o imagine cu adevărat deosebită trebuie depășite limitele cadrelor convenționale. Acesta este, poate, lucrul cel mai greu de realizat, însă de cele mai multe ori ține doar de exercițiu. Inspirația poate să apară din situațiile cele mai diferite.

Fotografia culinară este, în definitiv, un mod minunat și provocator de a-ți explora creativitatea. În ceea ce mă privește, atunci când compun un nou cadru, am prezentă întotdeauna în minte următoarea cugetare a Mons. Vladimir Ghika: *“iată ce ar trebui să spunem despre o adevărată operă de artă: nu se află totul în ea, dar nimic nu-i lipsește”*.

Elementele de decor pot transforma total imaginea. Deseori, după multiple încercări, mi s-a întâmplat să constat că unele dintre cele mai bune elemente de decor sunt însăși ingredientele principale, așa că m-am folosit de acestea pentru a crea modele geometrice sau rame care să completeze cadrul.

Chec cu banane și afine

Galette cu patru tipuri de roşii şi pesto de leurdă

Crème Brûlée cu lavandă

Tort de ciocolată cu înghețată de cătină

Parcurile AMERICANE

A doua parte a călătoriei noastre în parcurile naționale americane a fost parcă și mai plină de aventuri, iar cu această a doua etapă am reușit să încheiem întregul proiect dedicat rezervațiilor de aici. Am învățat multe lucruri interesante despre protecția mediului și ne-am izbit și de nenumărate provocări, însă întreaga experiență a fost cu adevărat una fascinantă.

text și foto [Dan Dinu](#)

Continuarea proiectului

Început în octombrie 2017, proiectul Road Trip 4 Nature și-a propus o călătorie atât prin unele dintre cele mai celebre parcuri naționale americane, cât și prin câteva rezervații mai mici, dar interesante, pentru a înțelege cum este protejată natura aici și ce avem noi de învățat de la cei care au inventat practic acest concept. Dacă în prima tură am petrecut 19 zile în 5 parcuri naționale (Grand Tetons, Yellowstone, Badlands, Congaree și Great Smoky Mountains), în a doua tură am mers în mult mai multe locuri și am petrecut 24 de zile în celebrul sud-vest american și pe coasta Californiei, în căutare de zone interesante, cu povești frumoase de spus în ceea ce privește protecția naturii. Prima parte a proiectului a fost povestită în detaliu în numărul trecut al revistei, așa că acum o să vedem ce alte provocări au urmat.

Echipei inițiale, formate din Cosmin Dumitrache, cel care a filmat întregul material pentru filmul

documentar, Laurent Lefèvre și Vlad Popescu, i s-a alăturat Alexandru Bobeică, un prieten vechi al PhotoLife și un însoțitor frecvent la turele noastre foto. După experiența de data trecută, bagajul parcă a fost mult mai ușor de organizat, iar drumul până în SUA a fost lipsit de peripeții notabile. Și de această dată am zburat la Salt Lake City, însă nu ne-am mai deplasat către nord, ci către sud, unde ne aștepta primul parc național. Logistica întregii ture a fost mai simplă, pentru că nu am mai avut zboruri interne, și am avut o singură mașină închiriată pentru întreaga deplasare, una și mai mare decât cea de data trecută, în care să încăpem toți cinci cu tot cu bagaje. Această mașină avea să ne fie casă pentru mult timp, ba chiar și dormitor pentru o noapte. Am folosit și de această dată atât hoteluri și moteluri, cât și cortul, pentru a înțelege cât mai bine ce înseamnă să fii turist în parcurile naționale americane.

Alegerea parcurilor din a doua tură a proiectului nu a fost mai puțin dificilă decât cea din prima călătorie. Noutatea a fost că, de această dată, am preferat să mergem și în rezervații mai mici, dar care au avut un cuvânt important de spus în povestea noastră. (Canyonlands - foto 1; Bighorn sheep, Zion - foto 2; Arches - foto 3; Peek-a-boo slot canyon - foto 4)

Canyonlands a fost printre cele mai interesante locuri pe care le-am văzut în această tură, peisajul de aici fiind foarte fotogenic, mai ales în momentele cu lumină caldă de apus.

După ce am umbat, în cea mai mare parte din tură, prin canioanele și zonele deșertice din sud-vest, verdele din Yosemite ne-a adus o schimbare completă de abordare. Printre locurile pe care ne doream să le vedem se număra desigur și celebrul El Capitan, oglindit aici în apele râului Merced ce curge prin Yosemite Valley.

Canyonlands

În 1869, teritoriul cuprins în lungul râului Colorado și al principalilor afluenți ai acestuia, era complet necunoscut pentru americani. John Wesley Powell, un tânăr profesor de istorie naturală, veteran al Războiului Civil în care își pierduse brațul drept, pleacă în acest an, alături de alți nouă temerari, într-o călătorie ce avea să arate lumii întregi unele dintre cele mai emblematice canioane americane. Echipa a străbătut mai bine de 1.600 de kilometri de-a lungul râurilor Green River și Colorado, explorând o multitudine de canioane, acum parte din parcurile naționale Canyonlands și Grand Canyon.

Călătoria lor uimitoare poate fi făcută astăzi cu ajutorul mașinii, atât pe drumurile asfaltate, aflate sus pe Platoul Colorado, cât și pe unele mai aventuroase, ce te poartă în inima labirintului din Canyonlands. Pentru protecția parcului însă, doar o mică suprafață este accesibilă cu ajutorul infrastructurii, restul fiind complet sălbatică. Chiar dacă americanii au ajuns târziu în acest loc, canioanele din sud-vestul american au fost locuite cu mult înainte de venirea lor sau a primilor

europeni. Prin această zonă au trecut inițial triburi nomade de culegători și vânători, iar apoi, în urmă cu aproximativ 2.000 de ani, a apărut civilizația Puebloan. Pe lângă cele câteva construcții rămase de la aceste civilizații trecute, în multe locuri din parc se găsesc și numeroase petroglife, lăsate în urmă de Anasazi, Fremont, iar mai apoi de Navajo și alte triburi de amerindieni.

Green River Overlook oferă poate cea mai emblematică vedere către complexul de canioane din acest parc, însă dincolo de acest punct de belvedere există numeroase poteci ce merită explorate în căutarea unor imagini mai puțin populare, dar poate la fel de spectaculoase.

Există chiar și posibilitatea de a te aventura cu mașina pe drumul ce se zărește pe buza canionului din imagine, însă, deși este interesant, vederea de sus este mai impunătoare și mai dramatică.

Pentru protecția parcului însă, doar o mică suprafață este accesibilă cu ajutorul infrastructurii, restul fiind complet sălbatică.

Urmele lăsate de civilizațiile care au trăit în Canyonlands se găsesc în nenumărate locuri, însă cu siguranță cele mai deosebite petroglife sunt la Newspaper Rock, o stâncă de aproximativ 20m² acoperită în întregime cu desene imaginate de locuitorii zonei. La Aztec Butte s-au păstrat și câteva grânare ale civilizației Puebloan, datând de aproximativ 2.000 de ani.

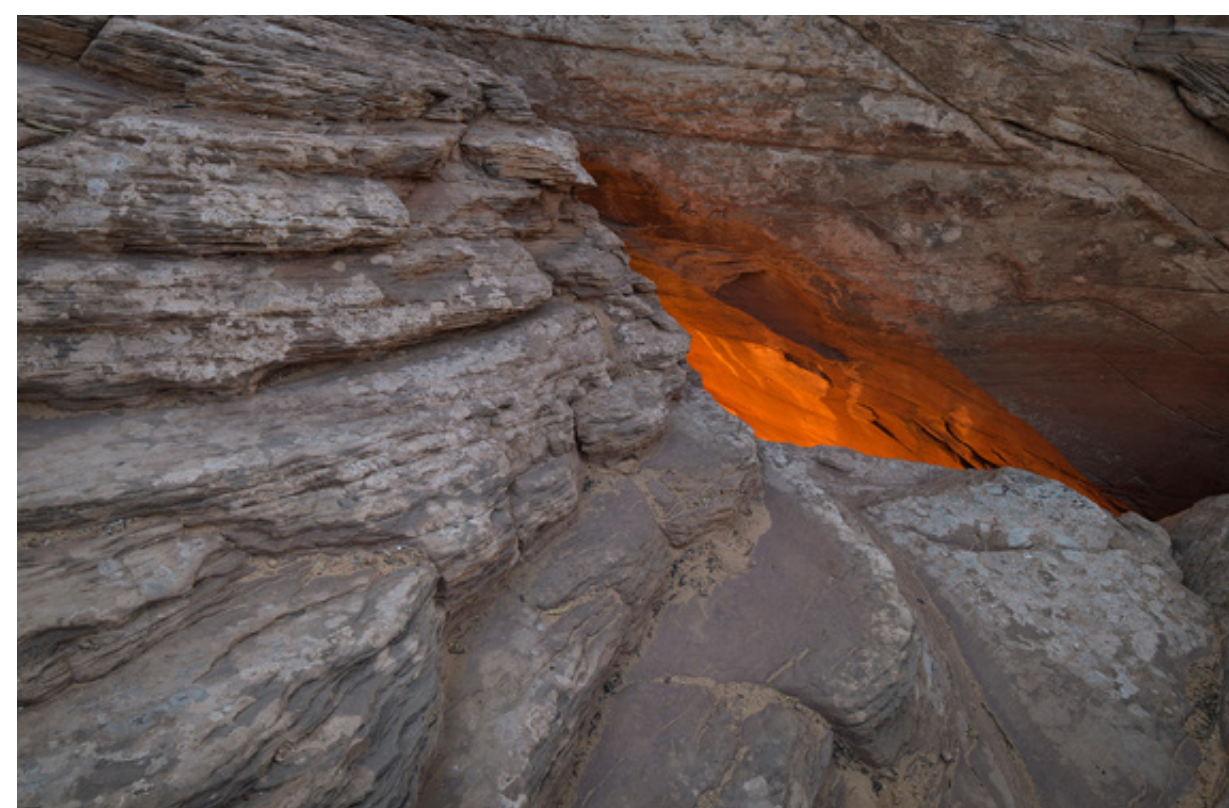
Canyonlands este împărțit în trei zone distincte: The Maze, The Needles și Island in the Sky. Primele două zone sunt mai greu accesibile cu mașina, prima putând fi străbătută aproape exclusiv pe jos. Island in the Sky este însă mai ușor de parcurs, iar traseele către punctele de belvedere sunt scurte și spectaculoase. Desigur că ai și aici zone de explorat pe jos, iar acest sistem, în care într-un parc național ai atât locuri ușor accesibile oricui, dar și zone care sunt dedicate doar celor ce preferă explorarea cu rucsacul în spate, mi s-a părut extrem de interesant și l-am întâlnit în multe alte zone pe care le-am vizitat. Astfel, oferi oricui posibilitatea de a vizita parcul după propriul gust, păstrând un echilibru între conservare și educare. Accesul facil aduce însă în anumite zone foarte populare extrem de mulți turiști. La Mesa Arch, de exemplu, deși am plecat cu noaptea în cap pentru a fotografia răsăritul, pe un traseu de aproximativ jumătate de oră de mers pe jos, tot nu am reușit să fim primii sosiți. Am găsit greu un loc din care să fotografiez, iar cei veniți în urma noastră au fost și mai puțin norocoși.

La Mesa Arch a fost foarte complicat să fotografiez, iar aceasta din cauza aglomerației. Chiar dacă am plecat foarte devreme de dimineață, locul era deja aglomerat cu aproape o oră înainte de răsărit. Dincolo de celebra imagine cu soarele ce răsare pe sub arcadă, mai poți găsi și alte idei interesante de abordat, cum ar fi un simplu detaliu cu lumina ce răzbate printre stânci.

Mai mult decât în prima noastră tură, aveam să înțelegem de această dată ce înseamnă cu adevărat problema aglomerării în anumite zone.

Chiar dacă anumite locuri emblematice, cum este și Mesa Arch, sunt musai de văzut, de cele mai multe ori într-un astfel de loc îmi place să explorez. Green River Overlook este extrem de interesant, atât pentru că oferă un excelent apus de soare peste întregul labirint de canioane, dar mai ales pentru că ai unde să îți găsești propriul loc din care să fotografiezi în liniște. Majoritatea celor care vin aici se opresc în locurile amenajate de la intrare, însă pentru o imagine bună ai numeroase alte puncte dincolo de zona aglomerată.

Fiind un loc vast, Canyonlands oferă multe zone sălbatice de explorat, iar acest lucru mi-a plăcut cel mai mult. Un răsărit de soare deasupra Munților La Sal din depărtare și un prim-plan interesant format din acest arbore contorsionat, specific zonei, este tot ce îți poți dori într-un astfel de loc pentru o imagine reprezentativă.

La plecarea din Canyonlands am făcut și o scurtă oprire în Parcul Național Arches, pentru a ne face o idee și despre această zonă. Mult mai aglomerat decât vecinul lui, acest parc ne-a surprins la intrare cu o coadă de mașini impresionantă, două benzi cu peste 20 de mașini pe fiecare. În ciuda numărului mare de vizitatori, așteptarea nu a fost lungă, și ne-a arătat cât de important este să poți gestiona cu profesionalism o astfel de situație. Ne-am dedicat doar câteva ore pentru Arches, timp în care am vizitat foarte repede câteva obiective și nu am stat foarte mult să fotografiem, dat fiind faptul că ne mai aștepta un drum destul de lung până la următorul punct de interes de pe lista noastră.

Mult mai aglomerat decât vecinul lui, acest parc ne-a surprins la intrare cu o coadă de mașini impresionantă, două benzi cu peste 20 de mașini pe fiecare.

Arches nu a fost unul dintre parcurile pe care să le vizităm în amănunt, așa că am profitat de timpul scurt petrecut aici pentru a fotografia mai degrabă niște aspecte legate de partea turistică și de infrastructură. Unul dintre traseele pe care am ales să mergem a fost cel de la Double Arch.

Navajo Tribal Parks

Civilizațiile native care au populat sud-vestul american trăiau în armonie cu natura, iar astăzi doar puține zone mai sunt în administrarea lor. Dacă în trecut aceste locuri erau protejate printr-o gestionare eficientă datorată unui trai sustenabil, acum nu mai este deloc așa. Comunitățile indigene sunt rar implicate în administrarea ariilor protejate, iar acest lucru duce la pierderea unor cunoștințe și tradiții milenare. Pentru a vedea totuși un exemplu de gestionare a unei rezervații naturale de către comunitățile locale, a trebuit

să mergem în Monument Valley, poate cel mai cunoscut exemplu. Făcută celebră de filmele western, valea este un loc sacru pentru indienii Navajo, care gestionează o zonă protejată formată din două parcuri tribale, de la Monument Valley în est și până la Lake Powell în vest.

Pentru a explora dincolo de celebra priveliște oferită de terasele centrului de vizitare, ai nevoie de un ghid și de un transport local. Există numeroase trasee pe care le poți urma

și numeroase puncte în care poți ajunge, însă aranjarea acestor servicii mi s-a părut un pic anevoioasă la fața locului, drept pentru care ne-am concentrat mai mult pe zonele în care puteam ajunge singuri. Numărul mare de turiști care ajung în zonă și popularitatea atracțiilor, fac din acest loc unul care nu pare a fi gestionat la fel de serios și responsabil precum parcurile naționale. Atunci când ai suficienți turiști există riscul să nu le mai acorzi atenția necesară și să transformi totul în ceva mult mai comercial, iar acest lucru avea să

ni se demonstreze din plin la Antelope Canyon. Acest celebru labirint sculptat în gresie nu mai are nevoie de nicio prezentare, fiind făcut celebru de numeroasele imagini realizate aici. Ca orice fotograf de natură îți dorești să îl vizitezi, însă nu trebuie să te lași copleșit de aparențe. Locul nu este tocmai ceea ce pare.

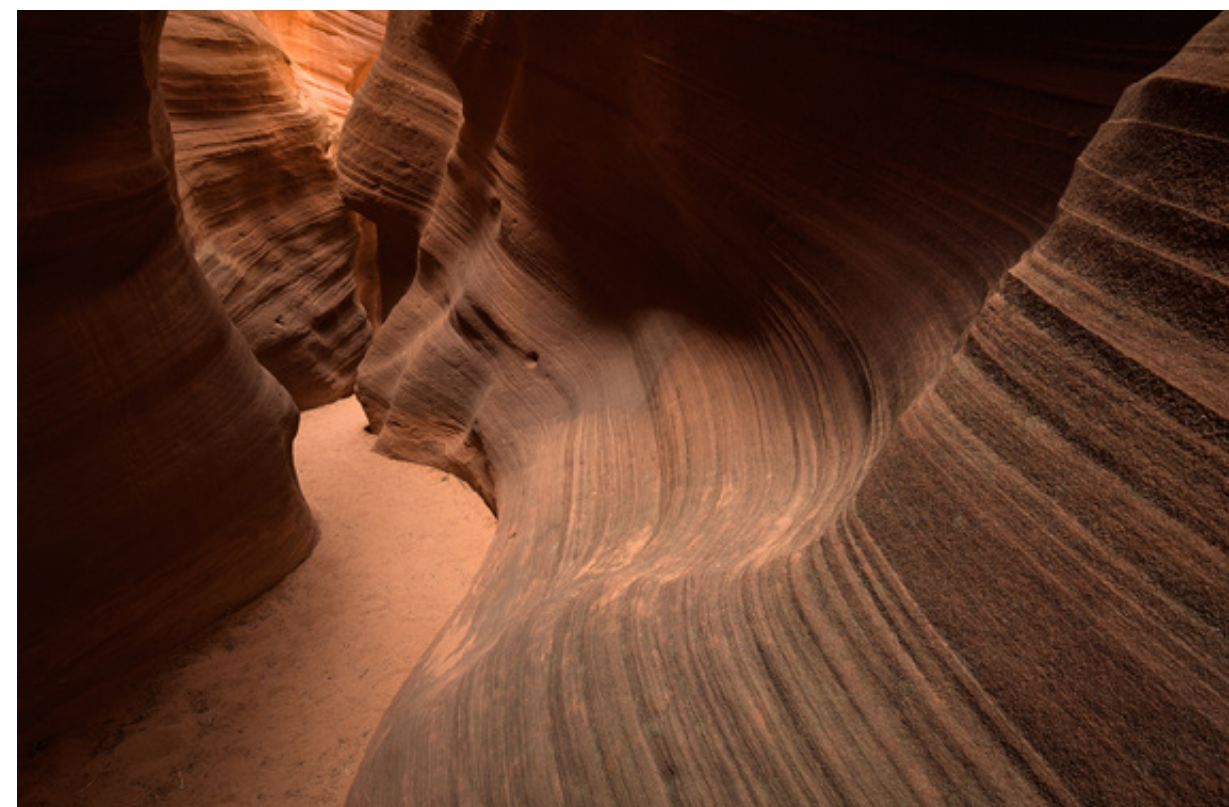
Chiar dacă este extrem de popular, un răsărit de soare la Monument Valley este un lucru ce trebuie experimentat.

Ca să vizitezi Antelope Canyon ai nevoie de o rezervare făcută din timp și există două opțiuni: turist simplu sau fotograf, ambele variante într-un grup organizat. Diferența dintre cele două este extrem de importantă. În primul caz îți poți lua cu tine o cameră foto, dar nu și un trepied. În al doilea caz îți poți lua cu tine un trepied și o cameră foto, dar cu un singur obiectiv, deci oarecum tot limitat ești, însă avantajul este că grupul este mai mic, iar ghidul îi oprește pe turiștii din celelalte

grupuri, pentru o perioadă limitată de timp, ca să îți permită să faci poze. Fără această variantă este aproape imposibil să reușești o imagine decentă. Timpul limitat, gălăgia, aglomerația și presiunea pentru a fotografia ceva, fac concentrarea extrem de grea. Imaginile pe care le vedem cu acest loc, care par a fi cumva rupte din altă lume, sunt cu siguranță departe de ceea ce găsești aici în realitate. Asta nu înseamnă că nu te poți bucura de peisajul din jur, care este unul extraordinar.

Antelope Canyon este un loc unde, dincolo de aglomerație și agitație, vei găsi niște formațiuni geologice impresionante prin formă și culoare. Este un loc emblematic, ce merită văzut. Ultima imagine de mai jos este realizată în Rattle Snake Canyon, în apropiere de Antelope, însă unde am avut ocazia să fim singuri și să ne putem bucura în liniște de loc. A fost cu siguranță o cu totul altă experiență, chiar dacă acest canion nu este poate la fel de spectaculos.

Celebra rază de lumină care intră în canion, este cel mai râvnit moment de către fotografi, deși, sincer să fiu, uneori parcă mai mult ne-a încurcat decât ne-a ajutat, mai ales atunci când nu cădea pe mijloc, ci pe unul dintre pereți. Este greu să mai fii original aici, însă asta nu înseamnă că nu poți să experimentezi.

Dincolo de priveliștea celebră cu cele trei turnuri din Monument Valley, cu puțină răbdare, mai poți găsi și alte unghiuri interesante de fotografiat, mai ales dacă lumina este destul de generoasă și îți pune în valoare anumite părți din imagine.

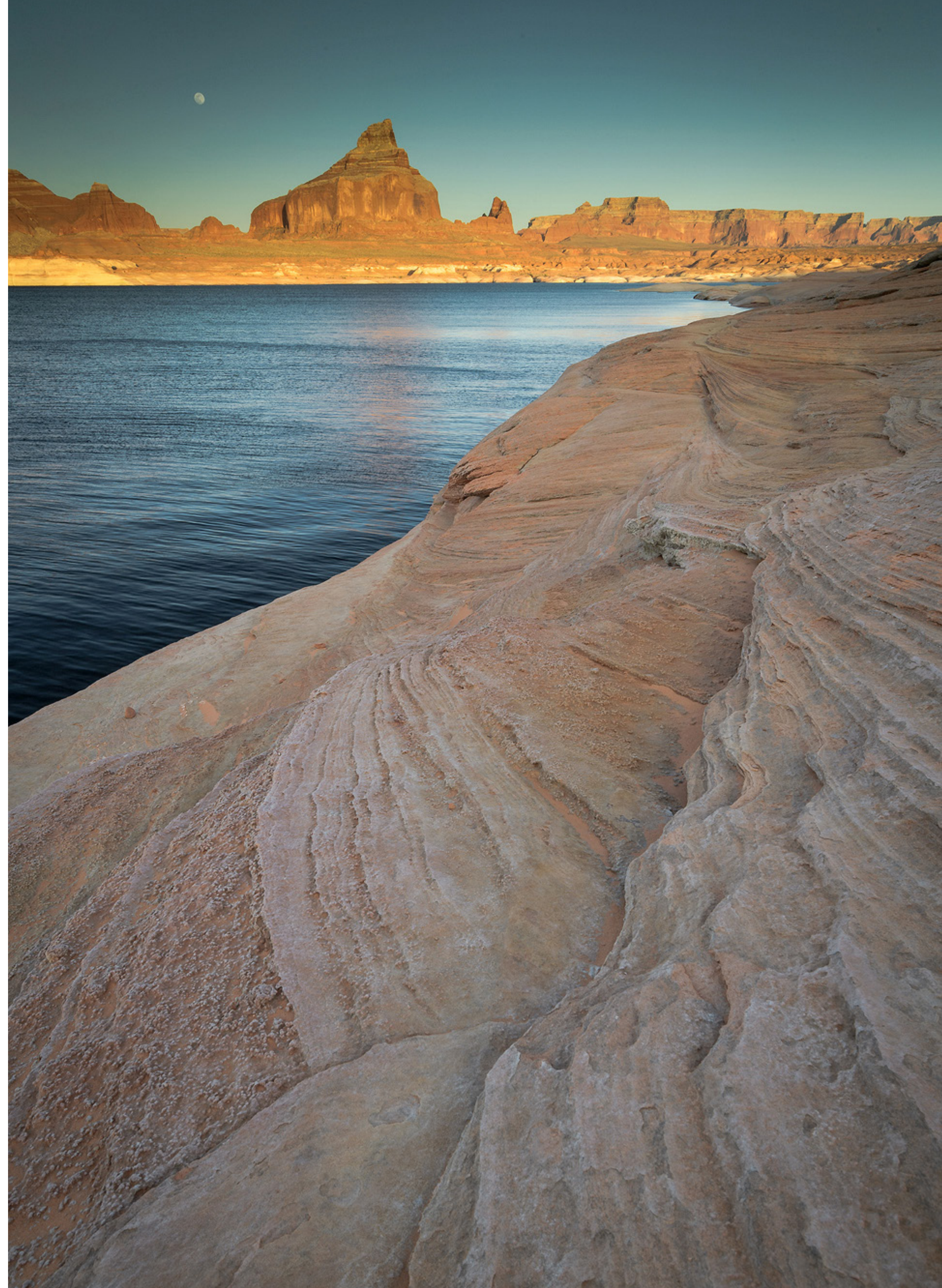
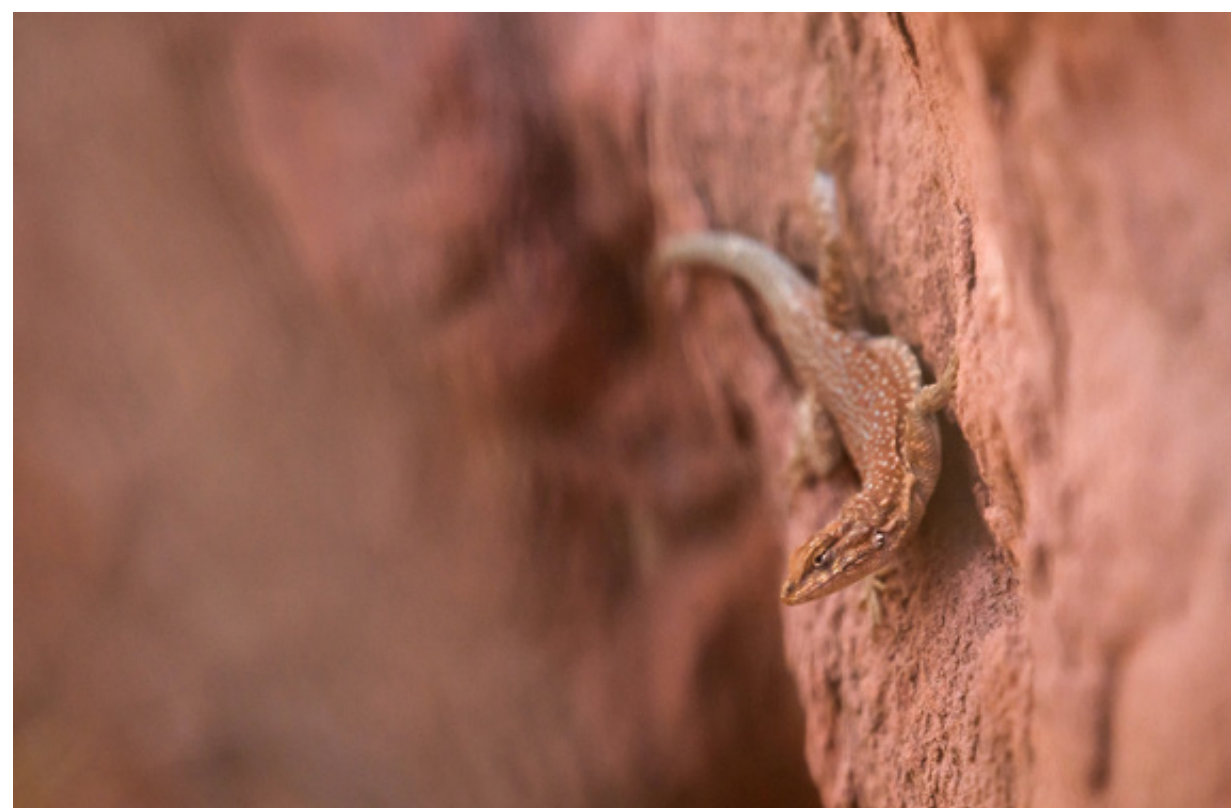
Glen Canyon

Pentru a înțelege întregul sistem de arii protejate americane, trebuie să ne gândim la administrarea teritorială. Fiecare stat în parte are rezervații proprii, statale, pe care le gestionează separat, și naționale, administrate de NPS (National Park Service). Acestea din urmă se împart în parcuri naționale, monumente naționale, sanctuare marine, rezervații forestiere, refugii de sălbăticie sau zone naționale de recreere. Mai există desigur și alte tipuri de rezervații, printre care parcurile regionale, care sunt administrate la nivel local. Dacă mai adăugăm în această ecuație și parcurile tribale, despre care tocmai am discutat, totul devine destul de complicat, mai ales pentru că nu suntem obișnuiți cu administrarea teritorială americană și cu sistemul lor legislativ.

Pentru a face un pic de lumină în toată această poveste, am ales în această a doua tură să vedem și alte zone protejate din afara parcurilor naționale, iar prima dintre ele a fost Glen Canyon National Recreation Area, ce continuă sistemul de canioane din Parcul Național Canyonlands către vest, până la confluența cu Parcul Național Grand Canyon.

Pe malul Lacului Powell am avut ocazia să explorăm în voie și să ne căutăm în liniște locuri de fotografiat, fiind singuri în zona unde am campat. Seara, lumina devine extrem de fotogenică, în special în momentul în care evidențiază rocile foarte colorate din jur.

Întreaga tură ne-am dorit să vedem și să fotografiem un șarpe cu clopoței, iar dorința ne-a fost îndeplinită chiar de la început, în Canyonlands. După acest moment însă nu am mai avut ocazia să mai întâlnim un alt exemplar, deși prin Glen Canyon, când ne întorceam seara de la fotografiat pe întuneric, am auzit de mai multe ori sunetul caracteristic pe lângă poteca noastră. Am întâlnit însă diverse specii de șopârlă, dintre care unele au fost mai prietenoase și ne-au lăsat să le fotografiem. Cea mai inedită dintre ele a fost un thorny devil, o șopârlă de deșert țepoasă, pe care însă nu am putut să o fotografiez, fiind în zona Antelope Canyon unde nu aveam la mine decât un obiectiv superangular. (Șarpe cu clopoței, Canyonlands - foto 1; Șopârlă, Glen Canyon - foto 2)

Glen Canyon este un parc antropoc în cea mai mare parte, pentru că în 1966 a fost finalizat barajul care a transformat canionul într-un lac lung și întortocheat, ce meandreează printr-un labirint de stânci. Deși controversat, barajul a redus problemele generate de inundații și susține necesarul de apă al zonei. Foarte multe specii de plante și animale, care trăiau în canion, au trebuit să se adapteze pentru supraviețuire, iar în prezent se fac eforturi considerabile pentru a le proteja. Cu toate acestea, Glen Canyon și Lacul Powell, format în urma inundării canionului, constituie o atracție turistică majoră a zonei, ce atrage aici peste un milion de oameni în fiecare an.

În această rezervație restricțiile sunt mai puține și poți campa în sălbăticie pe malul lacului, unde poți explora în voie. Lucru pe care l-am făcut și noi. Am închiriat niște caiace și o barcă, pentru a ajunge într-un loc mai îndepărtat, și am petrecut o noapte pe malul lacului. Posibilitatea de a vedea canioanele de la nivelul apei era una extrem de tentantă, însă fotografierea lor nu a fost tocmai ușoară. Caiacele închiriate nu erau nici pe departe la fel de stabile precum canoalele folosite în Congaree în prima tură din SUA, așa că am preferat să ne lăsăm aparatura pe mal. Experiența însă a fost una interesantă. Am profitat la maxim și de posibilitatea de a explora pe jos malurile lacului, unde am găsit locuri frumoase de fotografiat.

Rocile ce formează întregul Platou Colorado oferă foarte multe prim-planuri interesante, fiind colorate și foarte texturate. Pe malul Lacului Powell am avut ocazia să găsim multe zone frumoase care să ne ajute să compunem. Deși lacul este un loc antropoc, oferă un peisaj deosebit, iar malurile lui sunt cât se poate de sălbatice, fiind un loc ideal de explorat.

Poate că ideea de a sacrifica o zonă naturală este un compromis pe care nu mulți îl susțin, însă astfel poți oferi turiștilor posibilitatea de a experimenta activități pe care nu le pot face în parcurile naționale mai restrictive din jur. Glen Canyon este un loc în care poți campa aproape oriunde și poți merge în sălbăticie fără restricții, dar asta nu înseamnă că locul este unul fără valoare naturală. Este curat, iar infrastructura turistică este impecabilă, acolo unde există.

Pe de altă parte însă, dacă vrei să campezi pe malul lacului, ești obligat să ai la tine o toaletă portabilă și să nu lași nimic în urmă. Această idee de a sacrifica o zonă naturală mai mică pentru turismul de masă, pentru a proteja alte zone mult mai valoroase din jur, este una destul de interesantă, atât timp cât se găsește un echilibru echitabil.

După barajul ce formează Lacul Powell, cursul râului Colorado este din nou liber, până dincolo de Grand Canyon. Marble Canyon este un alt loc interesant de văzut, de unde poți merge către Lee's Ferry, pentru o plimbare pe malul râului.

Avantajul de a campa în sălbăticie este că ai libertatea să explorezi în voie. Comparativ cu zonele mult mai restrictive din parcuri, acest lucru mi s-a părut destul de interesant și mai aproape de ceea ce avem noi în România. Pe de altă parte, lipsa celorlalți turiști ne-a oferit câteva momente de liniște, comparativ cu celelalte zone vizitate până în acest moment. (Lacul Powell)

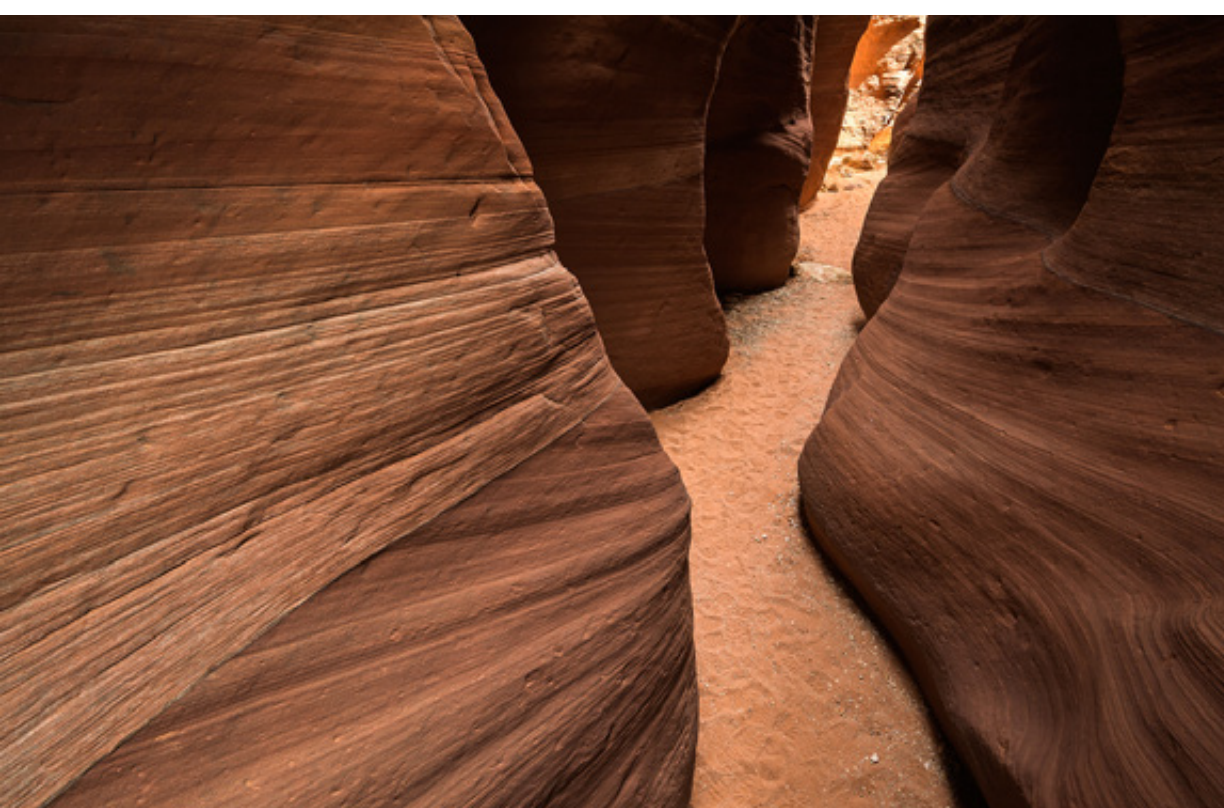
Vermilion Cliffs - Coyote Buttes

Un alt tip de rezervație îl constituie monumentele naționale, care au un statut de protecție asemănător cu cel al parcurilor naționale, dar sunt parcă mai puțin restrictive și, de obicei, cu o suprafață mult mai mică. Pot exista pe teritoriul acestor monumente naționale și zone cu un statut de protecție mai special. O astfel de zonă este Vermilion Cliffs, unde întâlnim una dintre cele mai restrictive zone din sud-vestul american, Coyote Buttes. Doar 20 de oameni au voie să străbată potecile din acest loc în fiecare zi, pentru a proteja o formațiune geologică unică în lume, The Wave. Cele 20 de permise sunt câștigate la o loterie, iar șansele sunt extrem de mici, uneori sub 1%. Zona este atât de restrictivă încât dimensiunea maximă a grupului pe care îl înscrii nu poate depăși șase persoane, iar dacă ești extras la final și sunt mai puține locuri libere rămase decât dimensiunea grupului tău, atunci numai o parte din grup poate intra. Există atât o loterie online,

pentru 10 persoane, cât și una la fața locului. Noi am fost suficient de norocoși și toți cinci am putut intra prin participarea la loteria online. Pare un lucru destul de complicat de făcut pentru a vedea o zonă naturală, însă este extrem de necesar pentru a nu transforma acest loc într-un Antelope Canyon. Controlul celor care intră se face atât de rangerii aflați în patrulare, cât și prin intermediul unor camere de supraveghere de pe traseu, iar amenzi pentru încălcarea legii sunt extrem de mari. Efortul pentru a ajunge aici merită însă pe deplin, pentru că locul depășește orice așteptare.

Spectacolul oferit de The Wave este unul unic în lume, însă dincolo de partea de la bază, acest loc oferă perspective interesante chiar și atunci când îl privim de sus. În anumite locuri te duce cu gândul la un peisaj fantastic dintr-o carte pentru copii.

Foarte aproape de intrarea pe traseul care duce la The Wave, există două canioane interesante. Primul dintre ele este Wire Pass, nu foarte lung dar destul de meandrat, ce face legătura cu Buckskin Gulch, cel mai lung și mai înalt slot canyon din Statele Unite, aproape 20 de kilometri lungime, cu pereți înalți de peste 150 de metri. (Wire Pass - foto 1; Buckskin Gulch - foto 2)

Format pe parcursul a milioane de ani de eroziunea eoliană, The Wave este sculptat în gresiile jurasice colorate de oxidul de fier în nuanțe incredibile. Acest loc te poartă parcă într-o lume ireală și numai atunci când ești aici poți înțelege de ce este necesară o protecție atât de strictă. Eroziunea pe care ar putea să o genereze mii de vizitatori ar dăuna excesiv rocilor foarte sensibile de aici. Este un loc în care atunci când ajungi îți vine să te desculți la intrare.

Chiar dacă este destul de complicat de ajuns aici, atât din punct de vedere al loteriei, cât și al traseului nemarcat, efortul merită pe deplin. Un alt aspect este cel legat de costuri, taxa fiind extrem de mică, sub 10\$. Comparând cu Antelope Canyon, unde pentru un tur obișnuit plătești peste 50\$, iar pentru unul foto peste 100\$, nu numai că este mult mai ieftin, dar te și poți bucura de momente în care întregul loc este doar pentru tine.

The Wave sfidează orice imaginație, iar senzația este că oriunde ai îndrepta aparatul foto vei obține ceva interesant. Armonia liniilor și a culorilor este uimitoare, iar provocarea de a crea ceva interesant este direct proporțională cu senzația de uimire care te copleșește. Indiferent câte imagini ai vedea înainte să ajungi aici, locul depășește orice așteptare. Am petrecut aproape o zi întreagă în acest loc și parcă aș mai fi stat. Cel mai interesant moment este atunci când lumina vine de sus, iar astfel nu există umbre, sau, și mai bine, când este înnorat, culorile fiind și mai bine puse în evidență.

Dacă te urci pe stâncile de deasupra, nu numai că ai o altă perspectivă a acestui loc interesant, dar găsești alte formațiuni spectaculoase. Este aproape incredibil modul în care natura a încrețit rocile de aici. (The Wave, Coyote Buttes)

Deși este o abordare clasică, în această imagine este pus în valoare întregul loc. Dincolo de zona mai deschisă de aici, The Wave oferă și alte cotloane ce pot fi explorate. O altă formațiune similară, însă mult mai mică, se găsește undeva mai sus, iar traseul până acolo este și el foarte interesant.

Grand Staircase - Escalante

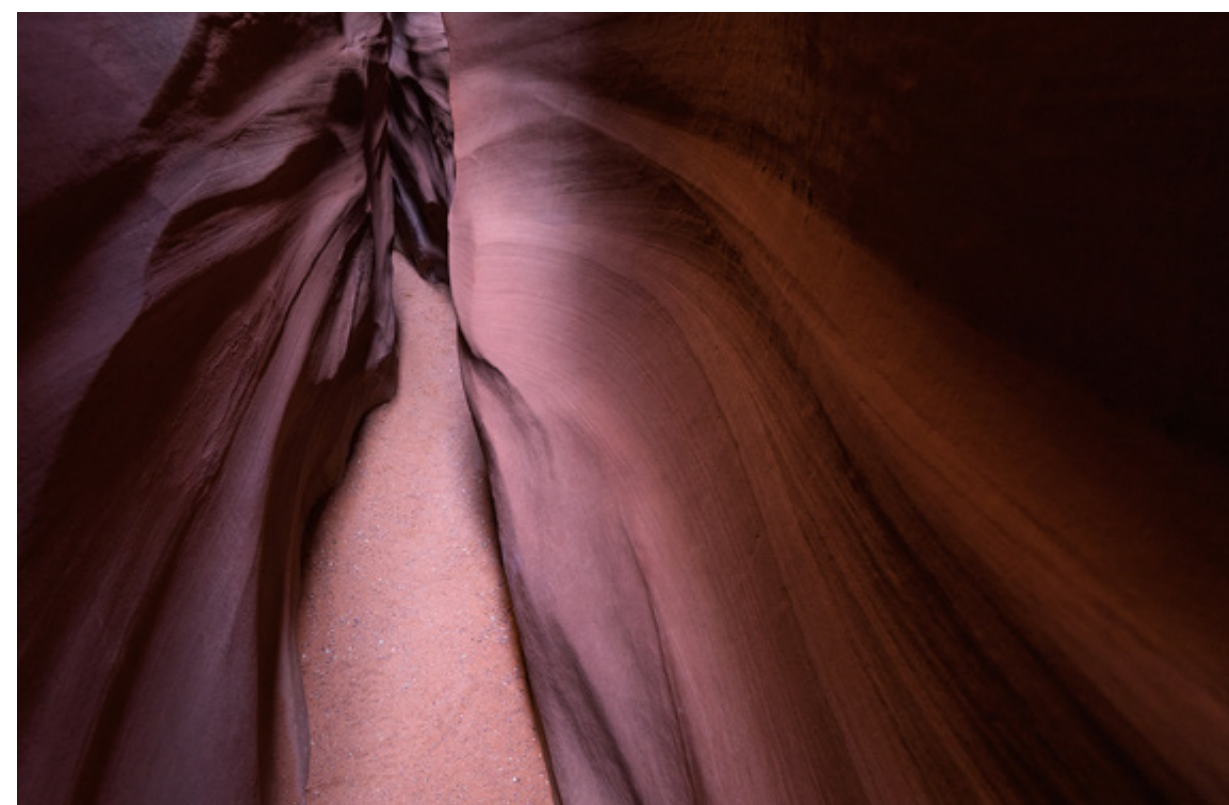
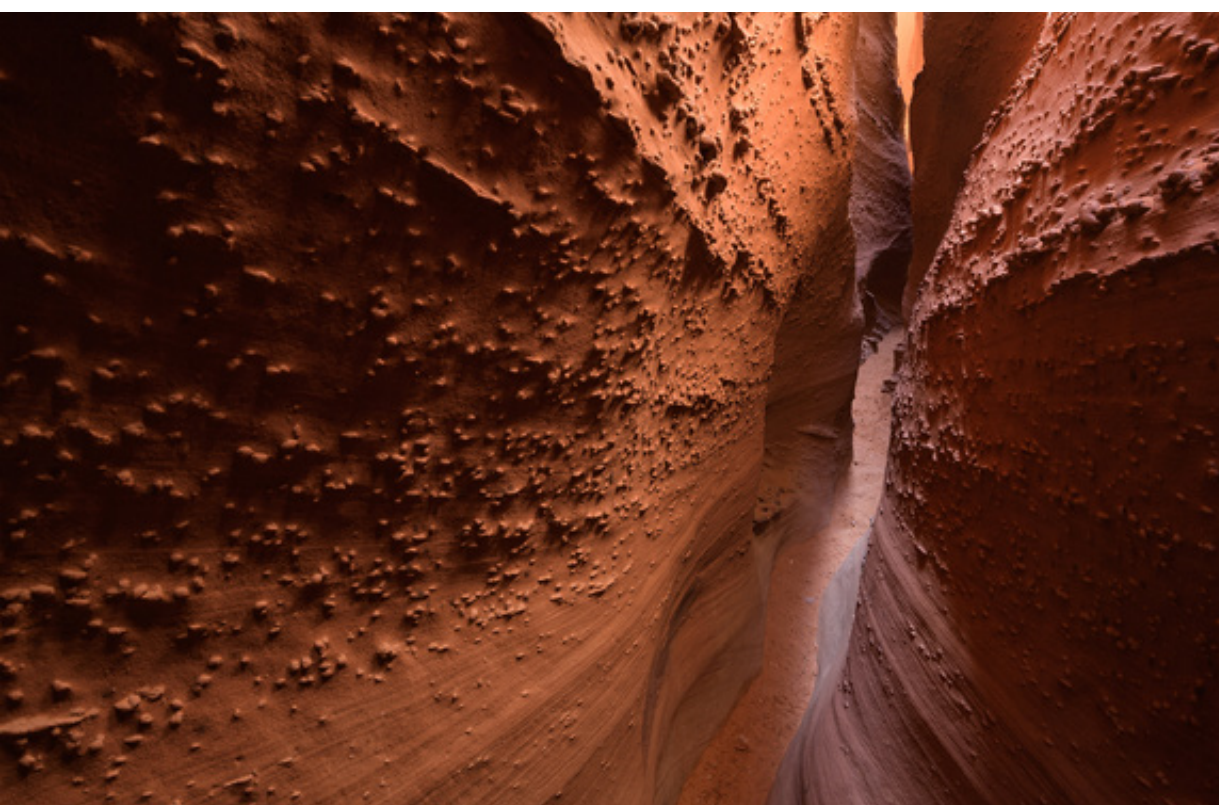
La nord de Vermilion Cliffs și Glen Canyon se întinde un alt monument național interesant: Grand Staircase - Escalante. Dacă în celelalte locuri te puteai bucura de canioane vaste și spectaculoase, aici poți explora lumea celor mici și sinuoase, așa-zisele „slot canyons”. Formate de apă în gresia moale ce stă la baza peisajul de aici, aceste canioane sunt de toate formele și culorile. Unele te lasă să mergi agale și să te bucuri de priveliște, în timp ce altele devin contorsionate și extrem de înguste, punându-ți la încercare abilitățile de cățărare și teama de claustrofobie. Poți explora aici un adevărat labirint geologic.

Astfel de canioane se întâlnesc peste tot în Platoul Colorado, însă în Grand Staircase - Escalante se remarcă două dintre cele mai interesante. Primul dintre ele este Spooky Gulch, unul dintre cele mai

înguste și întunecate canioane, cu pasaje foarte strâmte prin care să te strecoari, ce măsoară pe alocuri doar câțiva zeci de centimetri. A intra aici cu rucsacul în spate este aproape imposibil, iar în unele locuri chiar și trepiedul este extrem de complicat de cărat. Spre final, canionul devine atât de îngust încât este timpul să lași și camera foto deoparte și să te bucuri de plăcerea explorării.

Cea mai mare provocare într-un astfel de loc este să te deplasezi cu tot echipamentul de fotografiat după tine. Au existat locuri mai generoase unde am putut să fotografiem în voie, dar și locuri atât de strâmte, încât am fost nevoiți să lăsăm echipamentul deoparte și să ne bucurăm de explorarea în sine. (Peek-a-boo slot canyon)

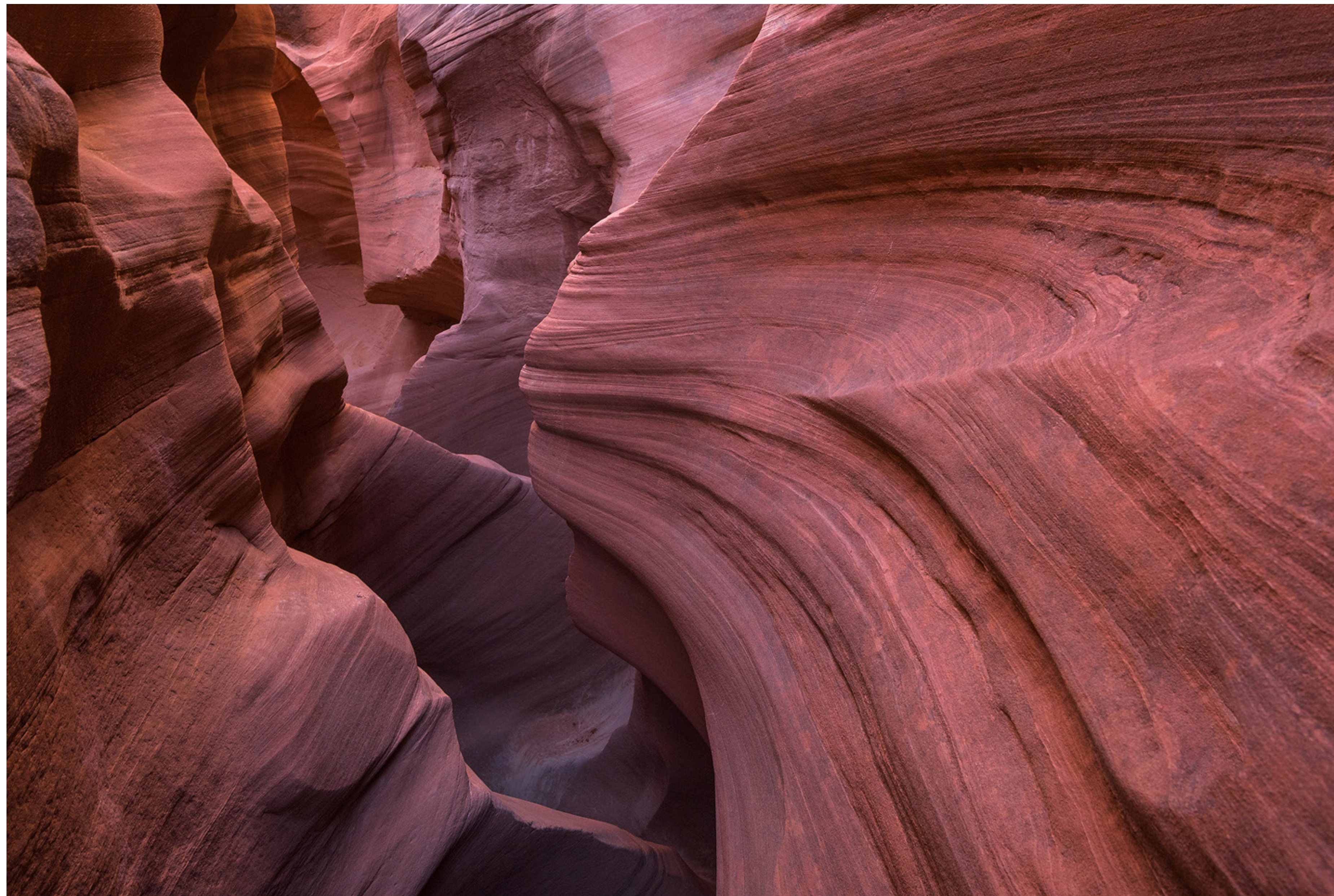
Spooky Gulch este cu siguranță un loc în care nu ai ce să cauți dacă suferi de claustrofobie, însă un loc absolut ideal pentru cine iubește explorarea. Are pasaje extrem de strâmte în care uneori trebuie să te târăști pe pereți, așa că aveți grijă la hainele care se pot rupe extrem de ușor, roca fiind foarte abrazivă. Structura rocii și culoarea se schimbă pe măsură ce înaintezi, iar nuanțele de portocaliu și violet, pe care le întâlnești aici, sunt incredibile.

Peek-a-boo este un alt canion inedit, ce te pune la grea încercare în anumite pasaje contorsionate. Chiar dacă nu este la fel de îngust ca Spooky Gulch, este interesant de fotografiat, datorită pereților vâluriți și a formelor specifice. Frumusețea acestor locuri este dată nu numai de forma interesantă, dar și de culoarea specifică. Lumina ce intră pe deasupra canionului se reflectă de pe un perete pe altul și preia din culoarea acestora, iar pe fundul canionului ajung nuanțe incredibile de roșu, portocaliu, galben și violet. Chiar dacă aceste canioane nu au raza de lumină, întâlnită în mult mai celebrul Antelope Canyon, frumusețea lor este accentuată de faptul că aici poți explora în voie, fără alte zeci de turiști gălăgioși prin preajmă.

Unele canioane te lasă să mergi agale și să te bucuri de priveliște, în timp ce altele devin contorsionate și extrem de înguste, punându-ți la încercare abilitățile de cățărare și teama de claustrofobie.

Pentru mine aceste canioane au fost mai interesante decât Antelope Canyon, dintr-un singur punct de vedere: faptul că aici a fost mai liniște și am putut explora și fotografia în voie. Deși am întâlnit și aici turiști, aceștia nu au fost nici pe departe la fel de mulți. Un alt avantaj este că există peste 1.000 de astfel de canioane în zona sud-vestului american, așa că aveți de unde alege. (Peek-a-boo slot canyon)

Un alt loc interesant de explorat în această rezervație, este Devil's Garden, un grup de stânci ce formează câteva coloane și arcade pe care poți să le descoperi în voie. Deși am sperat la un apus de soare frumos în acest loc, nu am fost suficient de norocoși.

În această rezervație am avut parte și de o aventură pe cinste, poate cea mai trăsnită din tot proiectul. Pentru a scurta distanța dintre punctele noastre de interes, am ales să mergem pe Cottonwood Road, un drum ce traversează monumentul național. Deși acest drum se poate străbate fără probleme când este uscat, atunci când este ud devine un coșmar. Noroiul este atât de lipicios și alunecos încât este imposibil să stai pe drum chiar și cu o mașină 4x4.

Ne-am blocat cu o roată în șanț undeva pe la jumătatea traseului, într-o zonă pe care nu am mai reușit să o urcăm. După multă muncă am reușit să scoatem mașina din șanț și am ales să ne întoarcem. Ploaia însă a făcut drumul de nepracticat în urma noastră așa că am fost nevoiți să ne oprim și să rămânem peste noapte în mașină. Norocul nostru a fost că a doua zi a fost însorită și am putut să ne mișcăm din loc, însă abia undeva pe la prânz, după ce s-a zvântat noroiul provocat de ploaia ce a ținut aproape toată noaptea. Am ajuns din nou pe asfalt, nu fără emoții, exact în locul de unde pleasem cu 24h în urmă. După ce am reușit să spălăm mașina plină de noroi, și pe noi odată cu ea, am ajuns într-un final la destinația propusă, însă de această dată pe drumul ocolit.

Există atât de multe locuri de văzut în zona monumentului național Grand Staircase - Escalante încât am fost nevoiți să facem o selecție riguroasă, mai ales după ce am pierdut o zi blocați în noroi. Una dintre zonele pe care le-am găsit interesante, ce-i drept mai mult de explorat decât de fotografiat, a fost Toadstool Hoodoos. Formațiunile de rocă de mai jos, ce au formă de ciupercă, iau naștere datorită rocilor mai tari de deasupra, ce protejează coloana din rocă mai moale de dedesubt, ce este mai ușor de erodat. Peisajul general este și el destul de interesant, așa cum se vede în imaginea din stânga și ne-a reamintit un pic de Parcul Național Badlands pe care l-am vizitat în prima tură.

Cele mai strâmte pasaje din Spooky Gulch au fost și printre cele mai spectaculoase. Un alt aspect interesant a fost dat de variațiile de culoare existente, ce se schimbau în funcție de lumina care trecea pe deasupra canionului și care reușea să intre mai mult sau mai puțin în interiorul acestuia.

Miile de formațiuni din Bryce Canyon sunt cel mai bine puse în valoare într-o lumină de răsărit. Nu numai că acestea devin mai colorate, însă variațiile de lumină și umbră, mai bine conturate dintr-un astfel de moment, îți arată cu adevărat complexitatea locului.

Bryce Canyon

După ce ne-am bucurat de rezervațiile mai mici dar interesante din sud-vestul american, pe care ne propusesem să le vedem, am revenit la parcurile naționale.

Fondat în 1928, Parcul Național Bryce Canyon deține cele mai multe formațiuni sculptate în rocă din lume, apa fiind arhitectul principal al acestui loc. O adevărată pădure de coloane, care mai de care mai interesante, formează un labirint multicolor ce a constituit cândva fundul unui lac preistoric. Acum 24 de milioane de ani Platoul Colorado a început să se înalțe, lacul a secat, iar sedimentele de pe fundul acestuia sunt astăzi erodate de apă și transformate în cele 14 amfiteatre ce oferă excelente puncte de belvedere. În definitiv, Bryce Canyon nu este tocmai un canion

propriu-zis, nefiind erodat de apa unui râu ci de cea de la ploaie, de vânt și de îngheț-dezghet.

Bryce Canyon este un parc în care efortul de a fotografia este redus la maxim, asta dacă nu vrei să te abați foarte mult de la drumul ce străbate partea de sus a amfiteatrelor principale. De aici ai o perspectivă foarte bună a întregului labirint și șansa să poți vedea un răsărit de soare care să pună în valoare culorile turnurilor. Potecile de aici sunt ușor de străbătut și sunt pavate în cea mai mare parte.

Foarte ușor poți ajunge și la Thor's Hammer, o coloană de rocă cu o formă specifică (imaginea din dreapta jos), un loc bun pentru a admira și fotografia un răsărit de soare.

Oricât de interesant este peisajul văzut de sus, când ajungi pe fundul canionului o să ai o cu totul altă perspectivă. Acest loc este un labirint în adevăratul sens al cuvântului. Fenomenul de eroziune a creat numeroase forme, iar culorile te poartă într-o lumea aproape fantastică. Nu te aștepta însă la aceeași libertate pe care o ai în Glen Canyon sau alte rezervații asemănătoare, pentru că aici, fiind un parc național, nu ai voie să te abați de la potecile bine marcate și semnalizate, indiferent cât de tentant ar fi acest lucru. Aceste restricții reduc eroziunea provocată de turiști și păstrează locul cât mai natural cu putință.

Chiar dacă nu pot spune că Bryce Canyon a fost printre locurile mele preferate din această tură, mi-a plăcut destul de mult să explorez un pic potecile oferite de acest parc. Traseele sunt în general destul de ușoare și, fiind foarte bine amenajate, nu ridică probleme majore. Depinde însă și de lungimea lor.

Am remarcat aici faptul că, pe măsură ce te îndepărtați de zona de la intrare, parcă scădea considerabil numărul turiștilor. Dacă alegi poteci mai puțin populare, altele decât Queens Garden sau Navajo Loop, este foarte posibil să te poți bucura în liniște de peisajul din jur.

Pentru a înțelege cu adevărat complexitatea acestui loc trebuie să urmezi una dintre potecile ce te poartă în lumea ciudată de pe fundul canionului. O rețea complexă de poteci, trepte, podețe și tunele, mențin turiștii pe traseele marcate, eroziunea solului fiind astfel redusă la maxim și protejând formațiunile sensibile de rocă din jur. Pentru cei care nu vor să facă prea multă mișcare, atât drumul de pe buza canionului cât și numeroasele puncte de belvedere, oferă nenumărate locuri interesante de văzut. În parcurile americane există posibilități pentru oricine, indiferent de nivelul de pregătire fizică.

Parcul Național Bryce Canyon deține cele mai multe formațiuni sculptate în rocă din lume, apa fiind arhitectul principal al acestui loc.

În zona de pădure de deasupra canionului am avut ocazia să întâlnesc foarte multe specii de păsări, atrase aici de puțina apă existentă în jur. A fost o ocazie excelentă să fotografiez câteva dintre speciile emblematice ale zonei, altfel destul de greu de zărit în alte parcuri pe care le-am mai vizitat. Dintre acestea s-au remarcat Western bluebird, Steller's jay, American robin și White-breasted nuthatch, prezente în seria de imagini de mai jos.

Ca și în tura trecută, și de această dată am fost surprins de numărul foarte mare de specii de veveriță pe care le-am văzut. Numai în Bryce am întâlnit trei dintre acestea. Desigur că ne-am bucurat de prezența simpaticelor rozătoare, ce au fost suficient de prietenoase să stea la fotografiat.

Astfel de poteci bine amenajate se găsesc peste tot în rezervațiile americane și facilitează accesul către toate punctele de interes. Aproape 30.000 de kilometri, atât însumează potecile din parcurile naționale din SUA. (Bryce Canyon)

Zion

Parcul Național Zion este o oază în deșert. Pereții canionului de aici sunt sculptați de către Virgin River, apa râului fiind cea care dă viață întregului parc, pe fundul canionului existând cu până la 500 de specii de plante și animale mai mult decât în zona deșertică din jur. Parcul a fost locuit inițial de indienii Paiute, care îl numeau Mukuntuweap, nume folosit și de John Wesley Powell, care a explorat acest loc în 1872. Odată cu înființarea parcului în 1919, numele s-a schimbat în Zion pentru că s-a crezut că un nume indian, greu de pronunțat, nu va atrage vizitatorii.

Nu știm dacă numele a avut o influență sau nu, însă Zion este în acest moment unul dintre cele mai populare parcuri din Statele Unite, cu peste patru milioane de vizitatori în fiecare an, iar aceasta în condițiile în care suprafața lui nu este extrem de mare. Acest fapt duce la o aglomerare a zonei și la restricții speciale. Pentru a reduce problema

parcărilor și a traficului din parc, în plin sezon, accesul se face numai cu un mijloc de transport în comun. Acesta este gratuit și are opriri în cele mai importante locuri. Majoritatea celor care vin să viziteze Zion se rezumă la canionul format de râul Virgin, în acest loc fiind și restricțiile de acces.

Deși există mai multe trasee interesante în Zion, unul este extrem de popular și este considerat ca fiind unul dintre cele mai frumoase din parcurile naționale americane. Acest traseu, denumit The Narrows, străbate printr-un canion îngust o lungă porțiune în lungul râului Virgin. Deplasarea se face prin apă și se poate străbate doar atunci când nivelul râului este suficient de scăzut. Poți să îl străbați în încălțări obișnuite sau poți apela la un echipament mai special, dacă apa este prea rece. Deși traseul are peste 30km, partea lui superioară este accesibilă doar cu un permis special și, de obicei, se străbate din amonte către aval.

Mierla de apă americană prosperă pe malurile râului Virgin, găsind aici hrană și adăpost. Deși prietenoasă cu oamenii, nu beneficiază de prezența lor în zonă, așa cum fac veverițele, ce profită de pe urma resturilor alimentare rămase de la turiști. Ești avertizat peste tot că nu este bine să hrănești animalele sălbatice, iar ca exemplu negativ este dată o veveriță obeză, nu că nu ar avea ele forme rotunjite în mod normal.

O călătorie prin The Narrows poate aduce câteva imagini interesante, însă așteptările au fost mult mai mari de la un traseu considerat a fi unul dintre cele mai frumoase din parcurile naționale americane. Chiar dacă ești cu picioarele în apă rece pe tot traseul, peisajul merită văzut.

Partea inferioară este mult mai accesibilă și se poate parcurge de-a lungul a aproximativ 5km, fără a fi nevoie de permis. Traseul este unul interesant, mai ales în porțiunile mai strâmte, unde pereții canionului se înalță deasupra ta la peste 100m. Atunci când debitul apei este scăzut traseul poate fi parcurs fără dificultate, însă când

canionul se îngustează se pot forma bazine în care apa poate trece de brâu. Dacă dimineața locul nu este foarte aglomerat, la întoarcere este cu totul altă poveste. Sute de persoane străbat prima lui porțiune, iar vacarmul din jur acoperă chiar și vuietul apei. Acest parc a fost pentru noi unul dintre cele mai aglomerate din întreaga tură.

Există însă și alte trasee, mai dificile, unde te poți bucura de natură în liniște, iar unul dintre acestea este Hidden Canyon. Poteca urcă abrupt de-a lungul pereților de gresie, oferind niște priveliști amețitoare, chiar dacă nu extrem de fotogenice. Punctul final este un canion scurt dar sălbatic, pe care îl poți explora în liniște.

Un alt loc interesant de văzut este Canyon Overlook, unde poți parcurge un traseu nu foarte dificil ce îți oferă o panoramă frumoasă deasupra întregului canion. Acest traseu este unul extrem de popular, iar la apus poți găsi aici câteva zeci de turiști, ce se îngrămădesc cu toții în zona locului de belvedere amenajat. Îți poți însă ocoli dacă vrei să găsești un loc mai ferit din care să fotografiezi în voie, pentru că există suficient spațiu în jur pentru explorare. Deși aglomerat, cu puțină răbdare poți descoperi în Zion câteva zone ascunse, de care să te bucuri în liniște, însă acest parc național este departe de a-ți oferi solitudinea de care ne-am putut bucura în unele zone din Yellowstone.

Priveliștea de la Canyon Overlook este cea pe care mi-o imaginam atunci când mă gândeam la acest parc, însă dacă te oprești la punctul clasic de belvedere, nu numai că te vei înghesui alături de alți turiști, dar în vale se vede și drumul destul de aglomerat care intră în parc. Puțin mai sus ai suficient loc de explorat și mai multe zone care oferă o perspectivă mult mai interesantă a întregului peisaj.

Sequoia

Drumul ne-a purtat mai departe în călătoria noastră și am lăsat în urmă sud-vestul american, iar după o escală scurtă în Las Vegas, unde ne-am minunat un pic de nebunia locului, am ajuns în California. Mai aveam două parcuri pe lista noastră, ambele extrem de importante din punct de vedere istoric. Primul dintre ele, Parcul Național Sequoia, este primul parc național din SUA desemnat pentru protejarea unui organism viu. Exploatări forestiere amenințau la mijlocul

anilor 1800 să decimeze arborii sequoia, cei mai mari arbori din lume, iar înființarea celui de-al doilea parc național american a pus capăt acestei probleme majore. Alături de Kings Canyon, parcul național învecinat, Sequoia găzduiește cele mai mari pălcuri de arbori de acest fel din zonă, alături de unul dintre cele mai adânci canioane americane și de cel mai înalt munte din SUA, exceptând Alaska, Mt. Whitney (4.421m) aflat în lanțul Sierra Nevada.

Să fotografiezi cei mai mari arbori din lumea nu este deloc ușor, mai ales dacă vrei să le dai scala necesară pentru a înțelege cu adevărat grandoarea lor. Chiar și cu un obiectiv superangular, este greu să cuprinzi un sequoia într-un singur cadru. În imaginea de jos este General Grant, al doilea cel mai mare arbore din lume, iar în dreapta, poate puțin mai convingător, este General Sherman, cel mai mare organism viu al planetei.

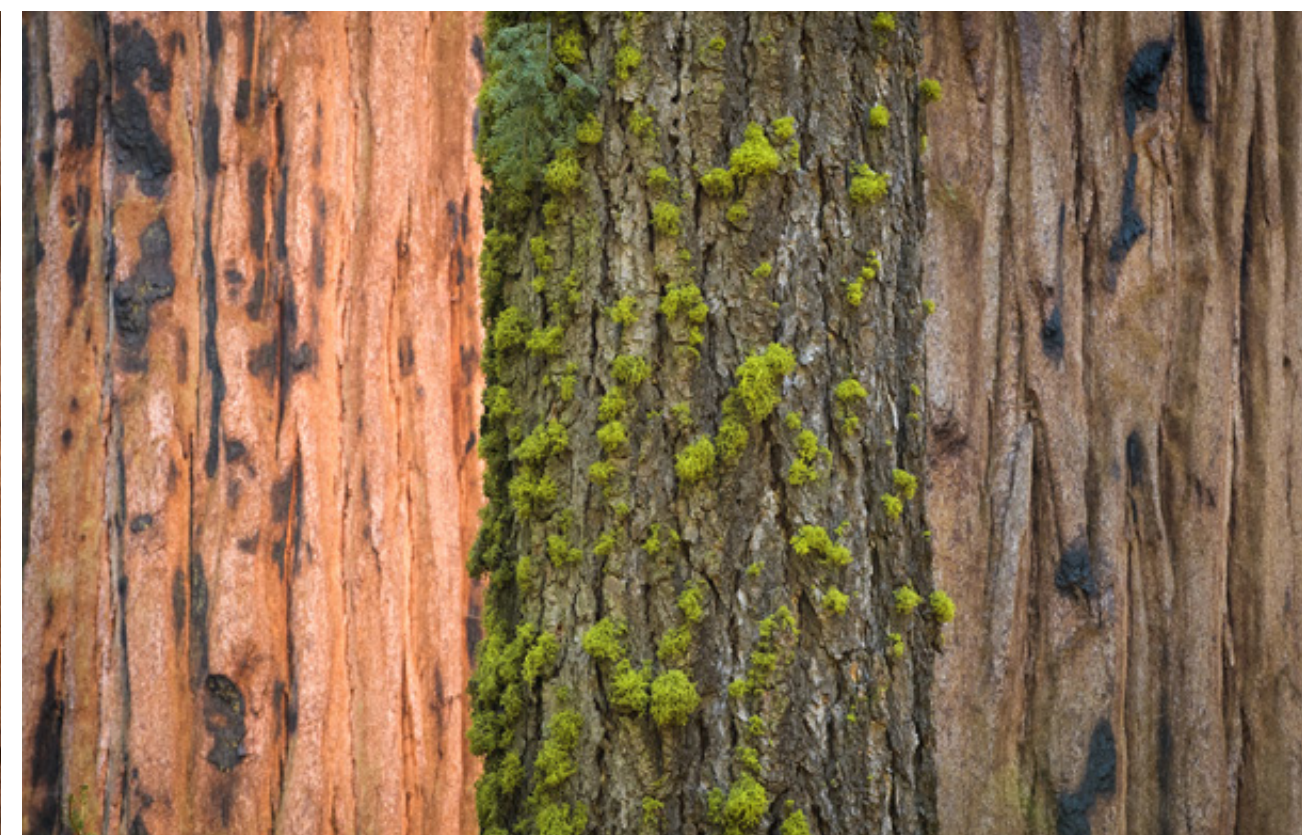
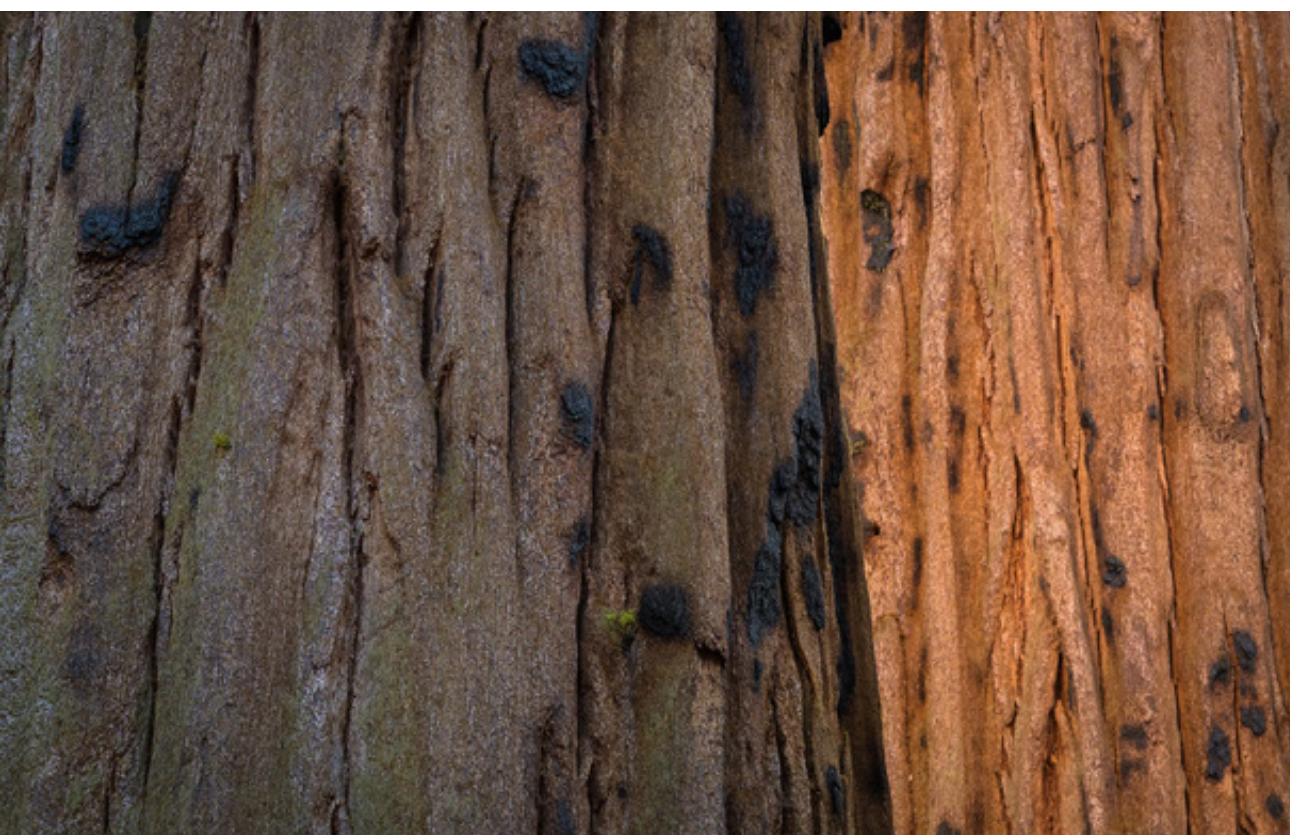

Vedetele zonei sunt cu siguranță arborii giganți de aici. General Sherman nu este cel mai înalt sequoia și nici cel mai bătrân, însă este cu siguranță cel mai mare organism viu din lume. La doar 83 de metri înălțime, are la bază un diametru de aproape 11 metri. Greutatea lui este estimată la 1.400 de tone, aproximativ cât 10 balene albastre sau 20.000 de oameni. Trăiește de mai bine de 2.000 de ani și este simbolul parcului de aici. Principalii

arbori sunt situați în două pâlcuri distincte, Giant Forest, care îl găzduiește pe General Sherman și Grant Grove, unde putem întâlni al doilea cel mai mare arbore din lume, General Grant. Ambele zone au poteci amenajate pentru vizitare, unele cu acces chiar și pentru persoanele cu dizabilități, ce te poartă către cei mai importanți și mai impresionanți arbori.

Coaja acestor giganți are o grosime de peste jumătate de metru și îi protejează de intemperii, uneori chiar și de foc. Este însă complet ineficientă împotriva fierăstrăului, iar această pădure ar fi putut fi o amintire îndepărtată dacă nu ar fi fost protejată de timpuriu cu ajutorul parcului național.

General Sherman nu este cel mai înalt sequoia și nici cel mai bătrân, însă este cu siguranță cel mai mare organism viu din lume. La doar 83 de metri înălțime, are la bază un diametru de aproape 11 metri. Greutatea lui este estimată la 1.400 de tone, aproximativ cât 10 balene albastre sau 20.000 de oameni.

Deși impresionanți ca dimensiune, arborii sequoia sunt greu de redat într-o imagine. Chiar dacă nu le pun în evidență scala, astfel de detalii redau un pic din grandoarea celor mai mari organisme ale planetei.

Nu numai pădurile din Parcul Național Sequoia sunt interesante, ci și cele din Yosemite. Arbori sequoia se întâlnesc și aici, chiar dacă în grupuri mai mici și de dimensiuni mai reduse, însă celelalte conifere din parc conferă și ele un farmec aparte, mai ales când sunt acoperite de mușchi și licheni.

Yosemite

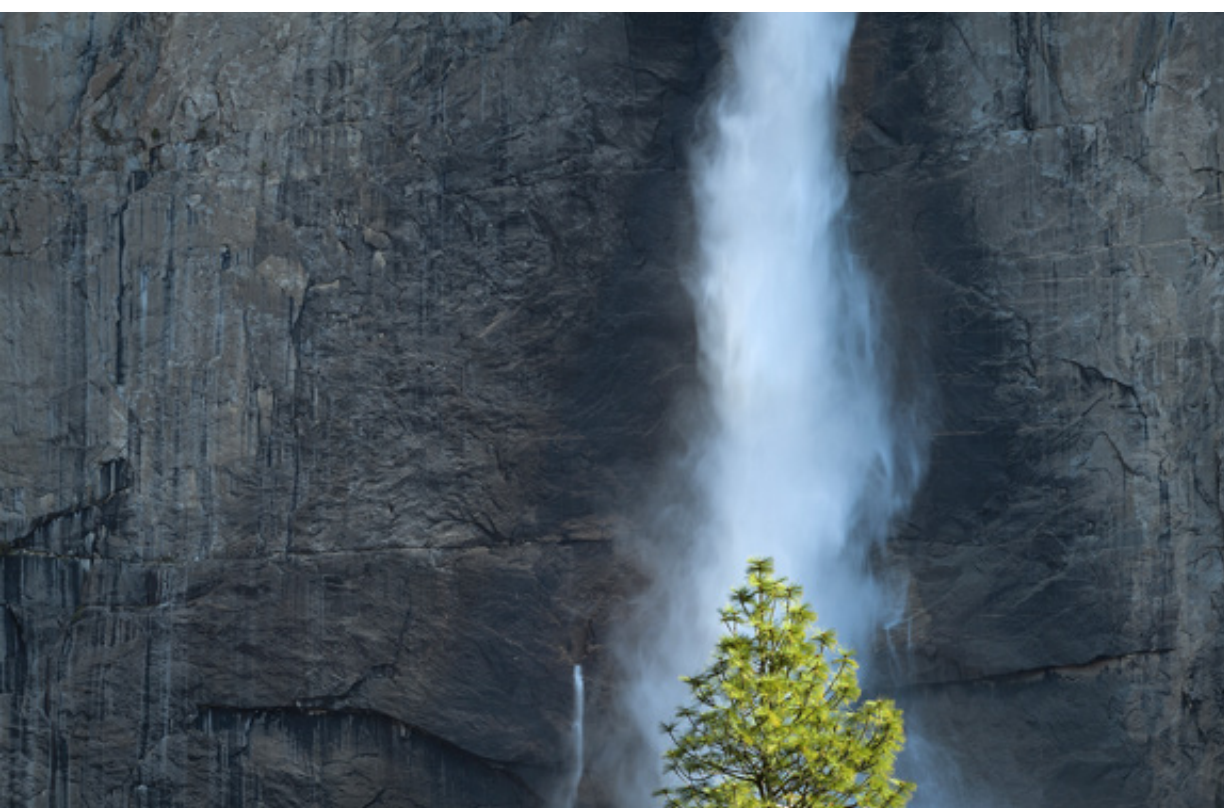
Povestea de succes a rezervațiilor americane începe în acest parc național. În plin război civil, în 1864, Abraham Lincoln declară Yosemite Valley arie naturală protejată. Este pentru prima dată când guvernul american emite o lege prin care o zonă naturală este protejată pentru viitor.

Patru ani mai târziu, un tânăr scoțian, John Muir, ajungea în noua rezervație creată, iar această întâlnire între om și natură avea să schimbe pentru totdeauna modul în care privim ariile protejate. Munca de conservare și numeroasele articole scrise de John Muir în publicațiile de succes ale vremii, transformă Yosemite în parc național în 1890, la doar cinci zile după Sequoia și la 18 ani după crearea parcului Yellowstone. Însăși conceptul de parc național are strânsă legătură cu rezervația din Yosemite. În 1872, când Yellowstone era declarat rezervație naturală, legislația s-a

bazat pe cea creată pentru Yosemite Valley ca arie protejată a statului California. O greșală de ordin geografic pune însă limitele noului parc pe teritoriul a trei state diferite: Idaho, Wyoming și Montana. Din cauza certurilor dintre aceste state, legate de limitele parcului și atribuțiile fiecăruia, guvernul decide ca parcul să fie unul național și nu unul statal, iar astfel ia naștere primul parc național al lumii.

Deși extrem de aglomerat, în special în lunile de vară, Yosemite are și locuri mai ascunse, unde te poți bucura de liniște. Un traseu mai puțin umblat este cel care duce la Sentinel Dome, de unde am avut ocazia să fotografiem un frumos apus de soare, singuri, fără agitația și aglomerația din locurile mai populare precum Glacier Point.

Parcul Național Yosemite face parte din lanțul montan Sierra Nevada, iar peisajul de aici a fost sculptat în trecut de către ghețari. Văile în formă de U, numeroasele cascade și lacurile glaciare stau mărturie acestui fapt. Indiferent că ne gândim la Yosemite Falls, cea mai înaltă cascadă din America de Nord, sau la Half Dome, uriașul monolit de granit ce domină totul în jur, acest parc denotă măreție și grandoare.

De oriunde ai privi această cascadă, indiferent că ești la baza ei sau sus pe pereții verticali din jur, aceasta domină întregul peisaj. Este cea mai mare dintre cascadele din parc, însă multe altele, permanente sau temporare, își aruncă apele de pe platourile de granit înspre Yosemite Valley.

Yosemite Falls este cea mai înaltă cascadă din America de Nord și își aruncă apele de la aproape 750 de metri înălțime. Este doar una dintre zecile de cascade permanente sau temporare din parc. Primăvara, după topirea zăpezii, cascadele au cel mai mare debit și oferă un spectacol uimitor, fiind momentul ideal pentru a le vizita. Există numeroase poteci turistice care te poartă atât la baza lor, cât și în puncte de belvedere interesante.

Un alt simbol al zonei este El Capitan, cel mai mare monolit de granit din lume. Uriașul perete vertical

măsoară peste 900 de metri și constituie un loc care a inspirat mii de alpiniști. Prima escaladare a acestui bloc de granit a durat 47 de zile, fiind realizată în 1958 de către Warren Harding, Wayne Merry și George Whitmore. Astăzi s-a ajuns la un record de viteză de puțin peste două ore, realizat de către Alex Honnold și Tommy Caldwell.

Traseele din zonă sunt numeroase, însă unele extrem de aglomerate, în special cele care duc către celebrele zone de belvedere cum ar fi Tunnel View, de deasupra văii Yosemite, sau Glacier

El Capitan a inspirat mii de alpiniști, însă doar puțini dintre aceștia au reușit să intre în clubul select al celor care au reușit să îi cațere cei peste 900m. Am putea spune că aici, la baza acestui perete emblematic, s-a dat startul uneia dintre cele mai mari revoluții ale alpinismului modern.

Point, cu ale lui vederi către Half Dome. Numai în Yosemite Valley se pot perinda zilnic peste 20.000 de vizitatori în fiecare zi de vară. Acest lucru face ca atât accesul, cât mai ales găsirea unui loc de parcare sau cazare în zonă, să fie extrem de dificil.

Am fi vrut parcă să mai stăm câteva zile în acest loc și să ne mai bucurăm de peisajele minunate pe care ni le oferă, însă ne mai aștepta un drum până la San Francisco, o scurtă vizită prin oraș și un zbor lung către casă.

Yosemite Falls este cea mai înaltă cascadă din America de Nord și își aruncă apele de la aproape 750 de metri înălțime.

Sentinel Dome îți oferă o priveliște către toate cele mai importante trei atracții ale Parcului Național Yosemite: Half Dome, prezent în acest cadru, El Capitan și Yosemite Falls. În același timp este un loc mai puțin aglomerat, lucru ce constituie în sinea lui un avantaj.

Această a doua tură în parcurile naționale americane ne-a arătat o cu totul altă lume, din punct de vedere al diversității peisajului. Dacă acumulăm întreaga experiență din SUA, ne putem face o idee destul de amplă despre cât de divers și interesant este peisajul de aici și cât de bine au făcut că au ales să îl protejeze pentru generațiile viitoare. (Mesa Arch, Canyonlands)

Final de proiect

Popularitatea parcurilor americane este cu siguranță lucrul care generează cele mai mari probleme. Cu toate acestea, în ciuda aglomerației, multe dintre parcuri au reușit să gestioneze admirabil în unele locuri problema infrastructurii, a parcărilor și a locurilor de cazare. Chiar dacă unele zone sunt complet antropizate pentru siguranța turiștilor, altele rămân complet naturale și sălbatice, iar aceste refugii, de obicei mult mai mari decât zonele accesibile, sunt cele care ajută enorm la conservarea habitatelor.

Pe lângă conservarea cu succes a naturii, parcurile americane aduc și beneficii sociale și economice extrem de importante. În acest sistem lucrează peste 300.000 de angajați, iar parcurile aduc anual economiei Statelor Unite peste 30 de miliarde de dolari. În același timp, sunt și o foarte importantă sursă de educare, deoarece nu mai puțin de 45.000 de voluntari lucrează pentru protecția naturii în cele peste 400 de rezervații existente, dacă luăm în calcul doar pe cele administrate de NPS.

*Sunt aproximativ 26.800 de arii protejate în SUA,
ce acoperă aproximativ 2.500.000 de kilometri pătrați
din suprafața terestră și marină a țării.*

Dimineața devreme, Yosemite Valley se inundă cu lumină, iar dacă ești la locul potrivit, punctul de belvedere Tunnel View în acest caz, poți avea la picioare un peisaj de poveste. Nu te aștepta să fii însă singur într-un astfel de loc, pentru că parcul este unul dintre cele mai aglomerate din SUA.

Sunt aproximativ 26.800 de arii protejate în SUA, ce acoperă aproximativ 2.500.000 de kilometri pătrați din suprafața terestră și marină a țării. Aproximativ 14% din suprafața terestră este ocupată de arii protejate, iar probabil că secretul conservării naturii de aici este suprafața uriașă a unora dintre aceste rezervații. Prin comparație, România are aproximativ 25% din suprafața țării declarată arie naturală protejată, însă suntem departe de a avea un sistem atât de bine pus la punct. Probabil o diferență majoră în acest sens vine și de la concepția populației, pentru că parcurile americane nu sunt privite neapărat ca o resursă ce trebuie exploatată, ci mai degrabă ca o mândrie națională ce trebuie conservată. Chiar dacă se fac și aici presiuni pentru reducerea unor suprafețe protejate sau pentru exploatarea anumitor resurse, efectele sunt mai puțin vizibile.

Pentru a avea un astfel de sistem bine pus la punct, este nevoie de o bună educare, atât a celor care lucrează pentru natură, dar mai ales a celor care vin să o vadă. Poate mai mult decât orice altceva, moștenirea pe care Statele Unite o lasă lumii întregi este crearea ideii de parc național, un precedent unic pe care scriitorul Wallace Stegner avea să îl numească: „Cea mai bună idee a Americii.”

Călătoria în parcurile americane m-a învățat multe lucruri despre protecția naturii, însă, mai presus de orice, mi-a demonstrat că totul stă în voința oamenilor. Dacă găsești un echilibru sustenabil între turism și conservare, dacă ești un pic mai responsabil și un pic mai atent la lumea din jurul tău, nimic nu este imposibil. Trebuie doar voință. (Sentinel Dome, Yosemite)

Chiar dacă unele locuri au fost extrem de aglomerate, asta nu înseamnă că nu te poți îndepărta un pic de punctul de atracție major pentru a-ți găsi propriul cadru care să te inspire. În imaginea de față m-am îndepărtat de Mesa Arch și am găsit acest punct care, chiar dacă nu are arcada celebră în prim-plan, cred că are tot ce îi trebuie pentru a spune povestea locului.

Proiectul Road Trip 4 Nature a fost unul care ne-a pus la grea încercare abilitățile organizatorice, însă a fost un proiect care, odată cu lansarea filmului, sperăm noi să mai aducă un pic de lumină în ceea ce înseamnă protecția naturii în România, prin puterea exemplelor prezentate. Nu putem să sperăm că o să avem același sistem performant din SUA peste noapte, dar putem spera să facem lucrurile mai bine și să învățăm de la ei doar ceea ce se poate aplica la noi cu succes. Este un drum lung, dar necesar. (Monument Valley)

Edițiile anterioare

Ideea revistei noastre a apărut în 2015, când am editat primul număr. Mai jos găsiți toate numerele editate până acum, pe care le puteți descărca gratuit de pe site-ul nostru. Lectură plăcută!

PhotoLife magazine 1/2015

Safari în deșertul namibian
povestea aventurii noastre din Namibia

Despre fotografia nud
incursiune în acest gen fotografic cu Anca Cernoschi

Filtrele în fotografia de peisaj
tot ceea ce trebuie să știi despre filtre

Deșertul Iordaniei
despre fotografie și călătorie cu Dan Dinu și Luiza Boldeanu

PhotoLife magazine 2/2016

Peisaje Britanice
incursiune fotografică în Anglia, Scoția și Irlanda de Nord

Rătări fotografice
sau cum să învățăm din greșelile noastre

Kenya
safari foto cu 400mm f/2.8

Culorile Vietnamului
povești din cea mai provocatoare tură a noastră

PhotoLife magazine 3/2017

Tărâmurile Islandei
galerie foto despre țara de gheață și foc

Luminile nordului
o incursiune în lumea de dincolo de Cercul Polar

La nivelul apei
cum să fotografiezi dintr-un hide foto plutitor

Parcurile americane I
despre aventura noastră în parcurile naționale din SUA

PHOTOLIFE

CĂLĂTOREȘTE | DESCOPERĂ | FOTOGRAFIAZĂ

contact@photolife.ro | www.photolife.ro